

141

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 2

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SOCIÉTÉ FERRIÈRE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.

KRÓLEWSKA HUTA G. ŚL.
RYNEK, L. 915

TELEFONY: KRÓLHUTA 636-640 I KATOWICE 972.

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZAMONU
Z KOPALNÍ KRÓL' BIELSZOWICE, KNURÓW.

ADR. TELEGR. SKARBOFERME KRÓL. HUTA.

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK WYDAWANY PRZEZ MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU
PRZY WSPÓŁDZIAŁE MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA ORAZ KOMUNIKACJI
WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
BANK POLSKI W ROKU 1931 — DR. WŁ. WRÓBLEWSKI	241	POCZTA I TELEGRAF	255
DOBROWOLNA CZY PRZYMUSOWA ORGANIZACJA PRZEMYSŁU NAFTOWEGO — C. P.	242	KRONIKA BIEŻĄCA:	
		PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	256
ŻYCIE GOSPODARCZE:		TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH	256
SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWO- DAWCZYCH	244	SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ:		SPRAWY BUDŻETOWE	257
PRZEMYSŁ NAFTOWY	247	PODATKI I OPŁATY	258
HUTNICTWO ŻELAZNE	247	RYNEK DRWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	259
PRZEMYSŁ WŁOKIENNICZY	249	Z BANKU POLSKIEGO	260
ROLNICTWO	249	PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
Ustawowy pizymus używania surowców krajowych w przemyśle — S. G.		NAJNOWSZY PROTEKCJONIZM ŚWIATOWY W ŚWIE- TLE MEMORJAŁU LIGI NARODÓW — L.	262
HANDEL:		KRONIKA ZAGRANICZNA:	
HANDEL ZAGRANICZNY	251	OGÓLNE	265
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	251	ANGLJA	265
RYNEK AKCYJNY	252	NIEMCCY	266
CŁA ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWNĘTRZ- NEGO	252	LOTWA	267
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	253	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	267
Przewozy drzewa na P. K. P. w 1930 r. — J. G.		BIBLIOGRAFJA	268
ŻEGUGA I SPRAWY MORSKIE	254		
Praca portu gdyńskiego w styczniu 1932 r.			

BANK POLSKI W ROKU 1931¹⁾

Rok 1931 był tak niezwykle mnogością i różnorodnością katastrof gospodarczych i finansowych na miarę światową, że dla uprzytomnienia sobie, jakie rok ten nam zostawia dziedzictwo, przejdę główne jego etapy. Do końca kwietnia, mimo ciężaru półtorarocznego już przesilenia światowego, panowała naogół pewna skłonność do optymizmu. Ruchy złota są w tym okresie umiarkowane. Stany Zjednoczone gromadzą zapas złota, najwyższy w historii tego kraju. Stopy dyskontowe spadają na wielkich rynkach coraz bliżej zera: w New-Yorku do 1½%, w Paryżu do 2%, w Londynie do 2½%. Dopiero bankructwo 11 maja Austriackiego Zakładu Kredyto-

wego zadzierzga splot wypadków, które doprowadzają do zdemoralizowania rynku finansowy naprzód w Niemczech, potem w Anglii. W czerwcu Bank Rzeszy, pod wpływem runu wierzycieli zagranicznych, traci za dwieście kilkadziesiąt milionów dolarów złota i staje nad przepaścią. Akcją ratunkową rozpoczyna moratorium Hoovera, którego efekt dodatni trwa równe dni trzy; poczem lawina toczy się wdół dalej i coraz gwałtowniej. W lipcu wszystkie rynki europejskie są już ogarnięte paniką. Dn. 13 lipca upada Danatbank; Rząd Rzeszy obniża pokrycie marki z 40% do 30%; Bank Angielski podwyższa stopę dyskontową do 4½%, Reichsbank do 15%. Zaczyna się organizowanie nagwałt akcji obronnej. Składają się na nią ostre przepisy dewizowe, pomoc ze strony Banku Bazylejskiego i banków centralnych, wresz-

¹⁾ Artykuł niniejszy pokrywa się z przemówieniem, wygłoszonym przez P. Prezesa Banku Polskiego na Walnym Zebraniu Banku w dn. 23 lutego 1932 r.

cie 6-miesięczne moratorium, udzielone przez bankierów zagranicznych dłużnikom niemieckim, którzy korzystali z kredytów krótkoterminowych. Ale Bank Angielski jest już zachwiany ponad możność skutecznego ratunku. Funt szterling nie dał się ocalić ani kredytem £ 50 miljn., przyznanym 1 sierpnia i wyczerpanym w 3 tygodnie, ani przyznanym w 4 tygodnie później kredytem Rządu angielskiego w kwocie £ 80 miljn. Dn. 21 września Anglja porzuca parytet funta i zawiesza wypłaty w złocie. Idą za nią odrazu trzy kraje skandynawskie, Finlandja i Egipt. Rozpoczyna się atak Europy na amerykańskie rezerwy złota, który trwa do dziś dnia. We wrześniu i październiku banki federalne tracą złota za \$ $3\frac{3}{4}$ miljard. Złoto to zabierają przede wszystkim: Francja, Szwajcarja, Holandja, Belgja. Jednak dla temperamentu amerykańskiego niemożliwością jest bierne poddawanie się wypadkom. Organizuje się też tam, pod wodzą Prezydenta Hoovera, potężny kontrakt, który ma na celu przywrócenie w społeczeństwie Stanów Zjednoczonych poderwanego zaufania do gospodarczej i finansowej struktury kraju. Energia kontraktów odnosi chwilowy duży sukces. Październik jest miesiącem istotnej poprawy w nastrojach Ameryki. W chaosie pewien punkt stały stwarza porozumienie, osiągnięte między Prezydentem Hooverem a Premierem Francji z końcem października, którego główną treścią jest wspólne oświadczenie się za utrzymaniem standardu złotego i uznanie potrzeby dłuższego moratorium międzynarodowego. Koniec roku przynosi znowu wzrost złego. Wprawdzie atak europejski na złoto Stanów Zjednoczonych przerywa się na jakiś czas, ale i poprawa gospodarcza, jaka cechowała tam październik, kończy się. Z początkiem grudnia deruta światowa znowu się potęguje. Funt spada do najniższej granicy \$ 3.24. Japonja zawiesza wypłaty w złocie. Węgry ogłaszają moratorium długów państwowych.

Może najbardziej bezpośrednim i najwyraźniejszym skutkiem doświadczeń finansowo-kredytowych ubiegłego roku jest bankructwo idei pokrycia kruszcowo-dewizowego — gold exchange standard. Wprowadzenie tej idei w życie, wedle powszechnego dziś

przekonania, zawiniło olbrzymią inflację kredytową, z której, jako z głównego źródła, wypłynęła ruina gospodarczo-finansowa większej części świata. Z upadkiem funta niebezpieczeństwo systemu gold exchange standard, dotąd teoretyczne, stało się rzeczywistością. Waluty, związane z funtem, musiały ulec dewaluacji, a inne popadły w trudności. Wynikiem tego była sto niowa, ciągnąca się jeszcze do dzisiaj, likwidacja systemu pokrycia kruszcowo-dewizowego. Przoduje w niej Belgja, której Bank Narodowy zlikwidował zupełnie cały swój zapas dewiz, i Szwajcarja, której bank emisyjny $\frac{1}{5}$ swoich dewiz zamienił na złoto.

Cały wysiłek Polski w ubiegłym roku dążył do tego, aby Państwu i społeczeństwu oszczędzić zbyt dotkliwego odbicia się wstrząsów zewnętrznych. W harmonji z Rządem bronił Bank Polski tak ciężko w swoim czasie okupionej stabilizacji walutowej. Utrzymał też bez zmiany przez cały rok swą stopę dyskontową; prowadził z niemalym trudem ostrożną i konsekwentną politykę kredytową. Bank Polski nie proponował, a Rząd nie wprowadził żadnych ograniczeń dewizowych. Pokrycie wyłącznie kruszcowe naszej waluty dosięgło na koniec 1931 r. 42% obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań, przewyższając o 12% (w liczbie absolutnej o ok. £ 160 miljn.) minimum statutowe, a o 2% tę granicę, jakiej wymaga statut, od czasu ustawy stabilizacyjnej, dla całego pokrycia kruszcowo-dewizowego.

Każde przesilenie się kończy i z kądźdego, prędzej czy później, droga prowadzi do podjęcia napowrót zahamowanego rozwoju. Jest też obowiązkiem każdego walczyć przeciw pesymizmowi, który, podobnie jak kryzys, ma dzisiaj zasięg i skalę światową i który najskuteczniej opóźnia zakończenie kryzysu. Walka o obronę naszej waluty, prowadzona od 10 miesięcy, będzie trwać dalej i będzie wygrana. Od społeczeństwa wymaga się tylko, aby dalej dawało dowody takiego opanowania nerwów i takiego rozsądku, jakie cechowały zachowanie się społeczeństwa przez cały rok ubiegły.

Dr. Wł. Wróblewski

DOBROWOLNA CZY PRZYMUSOWA ORGANIZACJA PRZEMYSŁU NAFTOWEGO?

RZĄD WNIÓSŁ do Sejmu projekt ustawy o regulowaniu produkcji i obrotu ropą i produktami naftowymi, która dawałaby Ministrowi Przemysłu i Handlu pełnocni twa do utworzenia przymusowej organizacji przemysłu naftowego. Z racji projektu tej ustawy pojawiły się zarówno w sferach opozycyjnych, jak i w niektórych grupach przemysłowców naftowych zarzuty i obawy, że Rząd dąży do zdobycia „dyktatury nad przemysłem naftowym”

i że ingerencja Rządu za daleko sięgałaby w strukturę i dynamikę przemysłu naftowego, z czego, rzekomo, wyniknąć miałyby szkoda dla „dorobku” tego przemysłu.

Zarzuty te, znając intencje i program Rządu, musimy z całą stanowczością odeprzeć, gdyż mają one swe źródło albo w niezrozumieniu sytuacji przemysłu naftowego, albo w złe pojętej ochronie własnego interesu przemysłowego.

Przemysł naftowy przeżywa obecnie, żeby się tak wyrazić, podwójny kryzys: kryzys, związany z ogólną gospodarczą dekonjunkturą, i kryzys własny, związany ze strukturalnymi właściwościami polskiego przemysłu naftowego.

Ogólny kryzys gospodarczy utrudnia i z dnia na dzień mniejsza możliwości zbytu produktów naftowych, skąd wypływa ciężki stan produkcji ropy i rafinerij, i co wytwarza paradoksalną sytuację, że Polska posiada obecnie nadmiar ropy, gdyż zbyt jej jest tak utrudniony; w normalnym czasie przedkryzysowym producenci ropy nie mieli najmniejszych trudności ze zbytem wydobywanego surowca. Kryzys znowu strukturalny jest stały, wynikający stąd, że od wielu już lat produkcja ropy kurczy się z powodu wyczerpywania się eksploatowanych złóż naftowych, a wydobywana ropa pokryć może zaledwie w 50% możliwości przerobcze całego polskiego aparatu rafineryjnego. A więc w dobie konjunktury uczuwamy głód ropy, a w dobie dekonjunktury mamy jej nadmiar.

Ten stan przemysłu naftowego utrwała się coraz głębiej w miarę zmniejszającej się produkcji ropnej. Wyłania się więc konieczność ułożenia racjonalnego stosunku między producentami ropy i rafinerjami, a także konieczność zrealizowania programu wiertniczego w celu stwierdzenia, czy Polska posiada jeszcze nieodkryte złoża ropne. Są to zadania bardzo ważne, skomplikowane i pilne, do których rozwiązania przystępować należy z całą ostrożnością, a także już i z pilnością i stanowczością, gdyż przedłużanie obecnie trwającego stanu rzeczy w przemyśle naftowym doprowadzić może przede wszystkim ten przemysł do zupełnej ruiny, nie mówiąc już o tem, że wynika stąd wielka szkoda dla całości gospodarstwa krajowego.

Zasadniczym momentem w polskim problemie naftowym jest kwestja, czy Polska ma przeszłość producenta produktów naftowych, czy też musi zejść do roli wyłącznie ich konsumenta. Gdybyśmy bowiem stwierdzili, że nie możemy liczyć na odkrycie nowych złóż ropnych, i że obecnie eksploatowane złoża są wszystkim, co posiadamy w górnictwie naftowym, to i nasza polityka naftowa musiałaby się ułożyć na zgoła innych przesłankach niż te, które decydują o obecnym kierunku tej polityki. Jednakże zarówno badania geologiczne, jak i ostatnie wyniki wiercen pionierskich przechylają decyzję na stronę tezy, że Polska posiada nieodkryte zapasy ropy i że może się uważać za jej producenta. Z tych właśnie założeń wychodzi Rząd w swojej polityce naftowej, i to zdecydowało o wstąpieniu Rządu na drogę zrealizowania założeń organizacyjnych w omawianej dziedzinie przemysłu.

Rozwiązanie problemu wiertniczego jest zagadnieniem tak poważnym, że wymaga wielkiego aparatu ustawowo-finansowego, a poza tem wymaga pewnego okresu lat systematycznej pracy górniczej. Lecz, aby to zagadnienie mogło znaleźć realizację, a zwłaszcza realizację pomyślną, muszą być stworzone organizacyjne podstawy przemysłu naftowego któreby pozwoliłyby na dalsze samodzielne wiercenia producentów ropy, a które przyczynićby się mogły do urzeczywistnienia wielkiego programu wiercen pionierskich.

Niezażnie od tych zagadnień zasadniczych przemysłu naftowego istnieje jeszcze, jak powiedzieliśmy wyżej, konieczność zrjonalizowania stosunku między produkcją ropy i rafinerjami, oraz koniecz-

ność zreorganizowania obrotu produktami naftowymi w kierunku rozwoju ich konsumpcji przez obniżenie cen drogą zmniejszenia kosztów własnych. Dalej, wyłania się konieczność zrjonalizowania stosunku benzyny do innych nienaftowych środków napędowych, jak mieszanki spirytusowe i benzol. A wreszcie czeka na załatwienie sprawa eksportu produktów naftowych w kierunku jej centralizacji i rozłożenia stąd płynących kosztów i strat na wszystkie czynniki przemysłu naftowego.

W powyższych zagadnieniach tyle leży trudności, tyle komplikacji i tyle najróżnorodniejszych mniejszych i większych sprzeczności interesów, że rozwiązanie ich, a w szczególności — skierowanie po linii ogólnego interesu państwowego — może znaleźć rozwiązanie, zdaniem Rządu, tylko w racjonalnie skonstruowanej pełnej organizacji całego przemysłu naftowego, we wszystkich jego ugrupowaniach bez wyjątku. Jest to interesem całego przemysłu naftowego i wszystkich jego grup, mimo pozornych niebezpieczeństw i mimo perspektywy pozornych strat. Żadna bowiem z grup naftowych nie może liczyć w obecnych warunkach na pełne zrealizowanie swoich, zazwyczaj daleko sięgających, postulatów, bo, gdyby to nawet było możliwe, to stałoby się niewątpliwie z krzywdą pozostałych grup przemysłu naftowego. Jedyną więc platformą rozwiązania trudności jest platforma racjonalnie skonstruowanego i uczciwie wykonanego kompromisu organizacyjnego.

Co do słuszności tej tezy nie ma, zdaje się, żadnej wątpliwości ani sam przemysł naftowy, ani jakiegokolwiek inne czynniki gospodarcze. Idzie tylko o to, że realizacja tezy napotyka na „nieprzewycięzone” trudności praktyczne, a wynikające stąd, że każdy z czynników naftowych broni nieustępliwie swoich interesów partykularnych, nie rozumiejąc zapewne, że ewentualne obronienie tych interesów dałoby w rezultacie straty samemu temu czynnikowi oraz przyczyniłoby się do pogłębienia kryzysu całego przemysłu naftowego.

Obecny Syndykat Naftowy nie odpowiedział pokładanym w nim nadziejom, ani nie ogarnął całego przemysłu naftowego, ani nie uregulował zagadnienia handlu produktami naftowymi. Organizacja ta chwije się nieustannie i grozi rozpadnięciem się z dnia na dzień, co zdeorganizowałoby cały rynek naftowy, wywołując walkę wszystkich przeciwko wszystkim, a przede wszystkim uderzyłoby z całą bezwzględnością w t. zw. małe rafinerje, których prosperacja opiera się głównie na konkurencji z przedsiębiorstwami rafineryjnymi, zrzeszonymi w Syndykacie. Do dzikiego rynku naftowego dopuścić nie można, gdyż byłby to gwóźdź do trumny przemysłu naftowego. Świadomość tej prawdy istnieje w całym przemyśle naftowym i istnieje poczucie, że tylko uporządkowanie organizacyjne może zapobiec złu.

A teraz odpowiedź na pytanie, na jakich zasadach ma powstać organizacja przemysłu naftowego: na podstawie dobrowolnej umowy czy też na podstawie zarządzenia władzy?

Na to pytanie Rząd dał całkowicie jasną odpowiedź, że najlepszym rozwiązaniem sytuacji byłoby powstanie dobrowolnej organizacji. Cztery bowiem z górami miesiące temu Rząd wezwał przemysł naftowy do zrekapitulowania obecnych jego zasad organizacyjnych i do opracowania nowej umowy dobrowolnej organizacji całego prze-

mysłu naftowego. Aby dopomóc przemysłowi w tej pracy, Rząd wyznaczył specjalnego, pochodzącego z szeregów przemysłu, męża zaufania, który stosownie do otrzymanych instrukcji, od Ministra Przemysłu i Handlu pośredniczy w dziedzinie dobrowolnego porozumienia poszczególnych grup przemysłu naftowego i stara się dopomóc do znalezienia platformy jakiegoś kompromisu. Lecz zabiegi te nie dają pożądaných wyników i niema szans na to, aby została zawarta ta dobrowolna umowa. Każdy chciałby, aby ogólny Syndykat powstał, ale aby on pozostał albo poza Syndykatem, albo najmniej był normami Syndykatu ograniczony. Mimo więc całej swej chęci, aby sprawa na tej drodze znalazła rozwiązanie, Rząd nie widzi możliwości powstania dobrowolnej organizacji w przemyśle naftowym.

Z konieczności więc tylko, a nie z jakichś założeń programowo-interwencjonistycznych, wystąpił Rząd o uzyskanie ustawowych pełnomocnictw, które dalyby mu możność powołania organizacji przymusowej.

Należy tu zaznaczyć, że istnieją środki gospodarcze, których użycie wpłynęłoby decydująco na przemysł naftowy w kierunku dobrowolnego porozumienia się, lecz użycie tych środków wywołałoby, lubo przejściowo, tak wielkie perturbacje na rynku naftowym, że pogorszyłyby one na długo konjunkturę tego rynku. Mowa tutaj o działaniu zapomocą systemu

celno-reglamentacyjnego oraz przez użycie państwowej rafinerji „Polmin”, jako instrumentu interwencyjnego. Lecz co do tego chyba istnieje opinia zgodna, że użycie tych środków byłoby zanadto niebezpieczne dla całości interesów przemysłu naftowego. Dlatego też, mimo wszystko, łagodniejszym środkiem jest ustawy przymus organizacyjny niż np. polityka otwartych drzwi dla ropy, jak i dla produktów naftowych.

Treść projektu omawianej ustawy nie zawiera żadnych szczegółów przyszłej ewentualnej organizacji naftowej, nie zawiera ich celowo i świadomie, gdyż przesądzenie ich ustawowe tworzyłoby na okres działania ustawy sztywność organizacyjną, co mogłoby znowu być źródłem innych trudności. Ustawa zawierać może tylko zasadnicze ogólne tezy organizacyjne, a szczegółowe zasady tej organizacji, wynikające z każdorazowej sytuacji rynkowej, znajdują swoje uwzględnienie w statucie organizacji. Tego rodzaju stanowisko wydaje się najwięcej racjonalnem.

Dążenie do organizacyjnego uporządkowania przemysłu naftowego jest nieodpartą koniecznością gospodarczą zarówno dla samego tego przemysłu, jak i całokształtu interesów gospodarczych Państwa. I przypuszczać należy, że w obecnym okresie znajdują te sprawy rozwiązanie.

C. P.

ŻYCIE GOSPODARCZE

SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH

PROJEKTY USTAW GOSPODARCZYCH W SEJMIE.—

Rząd wniósł w bieżącej sesji zwyczajnej ogółem 203 projekty ustaw gospodarczych.

Ostatnio wniesiono projekt ustawy o likwidacji Komitetu Floty Narodowej. Dotychczasowa struktura organizacyjna K. Fl. N. wykazała wady i braki, które nie pozwoliły na rozwinięcie tych możliwości, które w społeczeństwie dla zagadnienia floty narodowej istnieją. Przedewszystkiem szwankowała organizacja składu komitetu, do którego ustawa z dn. 16/II 1927 r. powołała najwyższych dostojników w Państwie, obarczając ich nominalnem kierownictwem instytucją, którą faktycznie kierowały osoby kooptowane, w ustawie niewymienione. Przykład L. O. P. P. i innych instytucji, funkcjonujących z pożytkiem dla spraw o znaczeniu ogólnopaństwowem, wykazuje, że instytucje, nieoparte o moc ustawy w ten sposób, jak K. Fl. N., mogą rozwijać wydajniej swoją działalność. Projekt przewiduje przekazanie agend i dalszej działalności K. Fl. N. instytucji, wskazanej przez Radę Ministrów, która statut tej ostatniej ma zatwierdzić.

Zgłoszony został przez Rząd projekt ustawy o pomocy finansowej Skarbu Państwa dla gminy m. Wilna na pokrycie zobowiązań z tytułu 5% obligacji konwersyjnych m. Wilna z 1931 r.¹⁾

Wniesiony przez Rząd projekt ustawy o zezwoleniu na obciążenie hipoteczne nieruchomości fundacji „Zakłady Kórnickie” zezwala zarządowi tej fundacji na zabezpieczenie na hipotekach wszystkich nieruchomości ziemskich i miejskich, wchodzących w skład fundacji, długoterminowej pożyczki amortyzacyjnej z tem, że łączne obciążenie hipoteczne majątków fundacji nie może przekraczać sumy $\approx$ 7 miljn. Sumy, uzyskane na podstawie projektu ustawy, użyte być mają jedynie na spłaty zobowiązań fundacji na podstawie uchwały kuratorjum fundacji, zatwierdzonej przez Ministra W. R. i O. P.

Rząd wniósł projekt ustawy o zmianie niektórych przepisów, dotyczących finansów komunalnych. Skarbowość samorządu terytorjalnego w Polsce opiera się na ustawie z dn. 11/VIII 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych. Ustawa ta stworzyła pewne ramy dla finansów komunalnych, jednak praktyka wykazała szereg wad i braków, którym stara się zaradzić wniesiony projekt ustawy. Projekt wprowadza cały szereg zmian w brzmieniu dotychczasowem ustawy oraz zawiera pewne ogólne zasady, dotyczące komunalnej gospodarki finansowej. Według dotychczasowem brzmienia art. 1 ustawy, uchwały, dotyczące pobierania samoistnych podatków komunalnych, podlegają zatwierdzeniu władz nadzorczych. W praktyce władze nadzorcze badały takie uchwały zarówno z punktu widzenia ich legalności, jak i celowości, chociaż w ustawie to nie było wyraźnie powiedziane. Obecna redakcja wyraźnie to postanawia. Dotychczasowe brzmienie ust. 2 art. 2 jest niejasne, albowiem nie jest tam wyraźnie powiedziane, czy związki komunalne w b. zaborze rosyjskim mają prawo pobierać samoistny podatek tylko od gruntów państwowych, czy też także od państwowych budynków. Obecna redakcja rozstrzyga tę kwestję pozytywnie w stosunku do gruntów państwowych z dawną klauzulą wysokości opodatkowania. Zmiana art. 4 ust. 5 wprowadza na miejsce samoistnego miejskiego podatku od placów budowlanych dodatek komunalny do takiegoż podatku państwowego od placów budowlanych, co wprowadza uproszczenie wymiarowe oraz odwoławcze. Art. 10 ustawy, głoszący, że do wszystkich państwowych podatków od spożycia, zużycia, względnie produkcji (z wyjątkiem podatku od węgla, olejów mineralnych i cukru) i łącznie z temi podatkami pobierany będzie dodatek na rzecz związków komunalnych—zmieniono w ten sposób, że wpływy te—z wyjątkiem dodatków do opłaty skarbowej od spirytusu—inaczej będą rozdzielane. I tak—gminom miejskim przypadać będzie 50% (dotychczas 60%), powiatowym związkom komunalnym 20%

¹⁾ Szczegóły — p. zesz. 7/1932. str. 200.

(dotychczas 40%), 30% zaś przypadać będzie komunalnemu funduszowi pożyczkowo-zapomogowemu, dla którego odliczało się dotychczas 10% wpływów gminnych i powiatowych związków komunalnych. Fundusz ten okazał się jednym z najbardziej żywo-nych źródeł kredytowych dla związków komunalnych i dlatego zwiększenie wpływów na rzecz tego funduszu okazało się zewszecmiar pożądanym. Poza tem z ogólnej sumy, przeznaczanej z dodatku do monopolowej ceny spirytusu na rzecz związków komunalnych (bez samorządu wojewódzkiego) — przeznacza się 3-6% na rzecz związków komunalnych na Górnym Śląsku, które dotychczas nie miały udziału w tych wpływach. Dla zwiększenia wpływów funduszu komunalnego pożyczkowo-zapomogowego przeznacza się wpływy z 10% dodatku komunalnego do państwowego podatku od spadków i darowizn. Wprowadzono zasadniczą zmianę art. 33 tymczasowej ustawy. Według dotychczasowego brzmienia tego artykułu — uchwały związków komunalnych w sprawie zaciągania pożyczek wymagały zatwierdzenia władz nadzorczych, wyjąwszy pożyczki „dla czasowego zasilania funduszy kasowych”. Ten przepis prowadził do różnego interpretowania charakteru pożyczek zaciąganych i doprowadzał do zadłużania trwałego związków komunalnych. Obecnie wszystkie uchwały o zaciąganiu pożyczek oraz wystawianiu weksli wymagać będą zatwierdzenia władz nadzorczych. Zmieniono zasadę dotacyj Skarbu dla wojewódzkich związków komunalnych: poznańskiego i pomorskiego. Dotychczas wynosi ona $\frac{2}{5}$ zapotrzebowania na pokrycie bieżących wydatków po wyzyskaniu wszystkich źródeł dochodowych. Projekt ustawy proponuje zamiast tego ustalenie kwot ze Skarbu Państwa: dla związku poznańskiego zł 1.400 tys., dla pomorskiego zaś zł 650 tys. Projektowana zmiana art. 36 ma na celu poddanie nadzorowi władz centralnych miast, liczących ponad 250 tys. mieszkańców (zamiast, jak dotychczas, 100 tys.) oraz miasta Gdyni. To ostatnie okazało się pożytecznym i celowym ze względu na charakter Gdyni jako portu polskiego, mającego ogólnopaństwowe znaczenie. Znowelizowano brzmienie art. 72 ustawy w tym sensie, że—wobec braku podstawy prawnej dla pobierania podatku od lokali dla gmin wiejskich, posiadających uprawnienia finansowe gmin miejskich—wprowadzono ustęp dodatkowy, który tę sprawę pożytywnie w sposób wyraźny przesądza. Przy sposobności zmiany ustawy z dn. 11/VIII 1923 r. zaprojektowano zmianę do art. 24 o państwowym podatku dochodowym w tym sensie, że rozszerza ona na cieszyńską część woj. śląskiego prawo pobierania przez związki komunalne dodatku komunalnego do tego podatku.

Rząd wniósł projekt ustawy o postępowaniu uproszczonym przy regulowaniu stanu hipotecznego gruntów w związku ze scaleniem w okręgach sądów apelacyjnych w Krakowie i we Lwowie. Projektowana ustawa ma na celu uproszczenie hipotek gruntów scalonych oraz przyśpieszenie regulacji hipotek dla tych gruntów. Przepisy o scalaniu gruntów, zawarte w ustawie z dn. 31/VII 1923 r., okazały się w praktyce bądź nie wystarczającymi, bądź niewykonalnymi. Projektowana ustawa wprowadza stały udział mianowanego przez prezesa sądu apelacyjnego sędziego w postępowaniu scaleniowym. Zadaniem tego sędziego jest ustalenie stanu własności, posiadania i obciążenia gruntów przed scaleniem i opracowanie na tej podstawie po ukończeniu postępowania scaleniowego projektu księgi gruntowej dla scalonej gminy, przy- czym zaznaczyć należy, że rola sędziego ogranicza się do spraw bezspornych.

SPRAWY GOSPODARCZE NA PLENUM SENATU. —

Dn. 18/II odbyło się plenarne posiedzenie Senatu. Przyjęto w brzmieniu sejmowym projekt ustawy w sprawie ratyfikacji konwencji, dotyczącej utworzenia Międzynarodowego Towarzystwa Kredytu Hipotecznego Rolnego. Przyjęto również projekt ustawy o przystąpieniu Polski do konwencji o ochronie ptaków, pożytecznych dla rolnictwa, podpisanej w Paryżu dn. 19/III 1902 r.,

oraz projekt ustawy w sprawie ratyfikacji układu z dn. 21/II 1930 r. w sprawie wprowadzenia zmian w tekście karty legitymacyjnej dla komiwojażerów, załączonej do konwencji polsko-czeskosłowackiej, podpisanej w Warszawie dn. 23/IV 1925 r., dalej projekt ustawy w sprawie ratyfikacji światowej konwencji pocztowej, 6 porozumień światowego związku pocztowego oraz 3 protokołów, podpisanych w Londynie dn. 28/VI 1929 r. Na tem- że posiedzeniu przyjęto 2 projekty ustaw w sprawie ratyfikacji konwencji weterynaryjnych: między Polską a Francją z dn. 2/VI 1931 r. i między Polską a Belgią, podpisanej w Brukseli dn. 18/XII 1930 r. Oprócz powyższych projektów ustaw przyjęto projekt w sprawie ratyfikacji umowy polsko-niemieckiej o ułatwie- niach w tranzytowej komunikacji kolejowej między Prusami Wschodnimi a trzecimi państwami, podpisanej w Berlinie dn. 21/XI 1930 r. Przyjęto również projekt ratyfikacji konwencji mię- dzy Polską a Indjami, dotyczącej stosunków handlowych między obu krajami, podpisanej w Warszawie dn. 8/V 1931 r., oraz pro- jekt ustawy w sprawie przystąpienia Polski do konwencji między Austrią, Włochami, Rumunją, Jugosławją i Czechosłowacją w sprawie uregulowania wypłaty zaopatrzenia funkcjonariuszów prowincjonalnych gminnych i państwowych, podpisanej w Wied- niu dn. 30/XI 1923 r.

W sprawozdaniu Komisji Skarbowo-Budżetowej Senat przy- jął projekt ustawy o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 24/IX 1926 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Ko- leje Państwowe”. W sprawozdaniu Komisji Gospodarstwa Spo- łecznego przyjęto projekt ustawy w sprawie zmiany ustawy z dn. 15/VII 1925 r. o mierniczych przysięgłych w brzmieniu sejm- owem. Na temże posiedzeniu Senat przyjął bez zmian projekt ustawy, zmieniającej niektóre postanowienia ustawy z dn. 6/V 1924 r. o pomocy państwowej na odbudowę budynków, zniszczo- nych wskutek działań wojennych. Dalej przyjęto projekt ustawy o upoważnieniu Ministra Przemysłu i Handlu do ustanawiania prawa zabudowy oraz do zbywania i zamiany gruntów państwo- wych w Gdyni, następnie bez zmian przyjęto projekt ustawy, zmieniającej niektóre postanowienia rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 6/III 1928 r. o żegludze i spławie na śródlądowych drogach wodnych, w końcu w sprawozdaniu Komisji Gospodarstwa Spo- łecznego przyjęto z pewnemi zmianami rządowy projekt ustawy o rybołówstwie.

SPRAWY GOSPODARCZE NA PLENUM SEJMU. —

Dn. 19/II r. b. odbyło się posiedzenie Sejmu, na którym przyjęto w sprawozdaniu Komisji Przemysłowo-Handlowej rządowy pro- jekt ustawy o zmianie niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 15/VII 1927 r. o izbach przemysłowo- handlowych. Na temże posiedzeniu przyjęto w II i III czytaniu projekt ustawy w sprawie zmiany statutu Państwowej Rady Ko- lejowej oraz rządowy projekt ustawy o uchyleniu mocy obowią- zującej ustawy z dn. 2/III 1920 r. o organizacji odbudowy wsi, miast i miasteczek, tudzież rozporządzenia Generał-Gubernatora Warszawskiego z dn. 1/XII 1916 r. w przedmiocie komasacji grun- tów dla m. Kalisza. Dalej przyjęto projekt ustawy, uchylającej ustawę z dn. 28/II 1919 r. w sprawie zaopatrzenia ludności w drzewo budulcowe i opałowe. Odrzucono wniosek Klubu Ukra- ińskiego w sprawie wstrzymania ściągania spłaty pożyczki i sub- wencji, zaciągniętych na odbudowę budynków, zniszczonych pod- czas wojny. W załatwieniu wniosku Zw. P. P. S. o uchylenie se- zonu martwego — Sejm przyjął do wiadomości, że rozporządze- niem Ministra Pracy i Op. Społ. z dn. 30/XI 1931 r. sezon mar- twy 1931/32 r. na terenie całej Rzeczypospolitej został uchylony. W sprawie wniosku Stronnictwa Chłopskiego o obniżenie o 50% stawek ubezpieczeniowych w Powsz. Zakł. Ubezp. Wzaj. — Sejm odrzucił ten wniosek, biorąc pod uwagę fakt obniżenia przez P. Z. U. W. szacunku na rok 1932 o 10% do 50% oraz wobec za- miaru obniżenia tego szacunku jeszcze o 10%. Przez I czytanie

na tem posiedzeniu przeszły następujące rządowe projekty ustaw: o składkach na rzecz Kościoła Katolickiego, o postępowaniu uproszczonym w związku ze scaleniem w okręgach sądów apelacyjnych w Krakowie i Lwowie, w sprawie ratyfikacji porozumienia z Węgrami o ochronie nazw regionalnych i specjalnych nazw gatunków produktów winnych, o dodatkowym kredycie na 1931/32 r. na dopłaty Skarbu Państwa do Funduszu Bezrobocia oraz na pomoc dla bezrobotnych, o opłatach stempowych, o zmianie niektórych przepisów, dotyczących funduszy komunalnych, o zmianie niektórych przepisów, dotyczących zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych, oraz w sprawie ratyfikacji konwencji osiedleńczej z Turcją z dn. 29/VIII 1931 r.

Dn. 22/II r. b. na posiedzeniu Sejmu przyjęto w 3 czytaniach rządowy projekt ustawy w sprawie wprowadzenia przepisów, dotyczących najniższej ceny licytacyjnej, projekt ustawy o ulgach w egzekucji sądowej przeciwko gospodarstwom rolnym, rządowy projekt ustawy o udzielaniu poręki państwowej, projekt ustawy o zmianie przepisów w sprawie komunalnego funduszu pożyczkowo-zapomogowego, rządowy projekt ustawy o wolnych obszarach celnych oraz 2 projekty ustaw o zamianie i sprzedaży niektórych gruntów państwowych. Przyjęto rządowy projekt ustawy o przedłużeniu okresu urzędowania organów samorządowych w woj. pomorskim i poznańskim, a odrzucono wniosek Klubu Narodowego o wstrzymanie wykonania uchwały Rady Ministrów, dotyczących zniesienia 20 powiatów.

Dn. 24/II r. b. odbyło się posiedzenie Sejmu, na którym przyjęto rządowy projekt ustawy o zarobkowym przewozie osób i towarów pojazdami mechanicznymi. W sprawozdaniu Komisji Skarbowej przyjęto: rządowy projekt ustawy o nieumorzonym długi obligacyjnym Tow. Drogi Żelaznej Fabryczno-Łódzkiej, rządowy projekt ustawy o częściowej zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 26/III 1927 r. o monopolu spirytusowym i rządowy projekt ustawy o przejęciu egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe oraz o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych. Przyjęto rządowy projekt ustawy w sprawie zaległości podatkowych, natomiast odrzucono: wniosek Koła Żydowskiego w sprawie umorzenia zaległości podatkowych, wniosek Klubu Chrz. Demokracji w sprawie ustawy o obniżeniu kar za zwłokę i odsetek za odroczenie podatków i wniosek Klubu Narodowego w sprawie odroczenia zaległości podatkowych. Na temże posiedzeniu przyjęto rządowy projekt ustawy o dodatkowym kredycie na okres budżetowy 1931/32 na dopłaty Skarbu Państwa do Funduszu Bezrobocia oraz na pomoc dla bezrobotnych.

Przyjęto w sprawozdaniu Komisji Skarbowej wniosek Klubu Posłów Bezpartyjnego Bloku w sprawie ustawy o tymczasowym stosowaniu wyjątkowych zasad bilansowania.

PRACE KOMISYJ SEJMU. — Dn. 18/II 1932 r. odbyło się posiedzenie Sejmowej Komisji Administracyjnej, na którym w II i III czytaniu bez zmian przyjęto projekt ustawy, zgłoszony przez Rząd, o przedłużeniu okresu urzędowania organów samorządowych na obszarze woj. poznańskiego i pomorskiego, biorąc pod uwagę, że rozpatrywany obecnie przez Sejm projekt ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego przewiduje nowe wybory na podstawie nowej ordynacji wyborczej.

Dn. 19/II odbyło się posiedzenie sejmowej Komisji Prawniczej. Uchwalono w II i III czytaniu rządowy projekt ustawy w sprawie wprowadzenia przepisów, dotyczących najniższej ceny licytacyjnej, oraz rządowy projekt ustawy o ulgach w egzekucji sądowej przeciwko gospodarstwom rolnym. Tegoż dnia odbyło się posiedzenie sejmowej Komisji Skarbowej, na którym w II i III czytaniu przyjęto rządowy projekt ustawy o wolnych obszarach celnych. Ponadto przyjęto w 2 czytaniach rządowy projekt ustawy o udzieleniu poręki państwowej, rozszerzający ogólne ramy dotychczasowych przepisów, m. in. obejmujący handel zagraniczny, oraz rządowy projekt ustawy o zmianie przepisów w sprawie komunalnego funduszu pożyczkowo-zapomogowego.

Dn. 20/II odbyło się posiedzenie Komisji Administracyjnej,

na którym w ogłoszono referat o rządowym projekcie ustawy o zmianie niektórych przepisów, dotyczących zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych. Po przemówieniach referenta, P. Ministra Skarbu J. Piłsudskiego, oraz P. Wiceministra St. Starzyńskiego Komisja dalszy ciąg rozprawy odłożyła do następnego posiedzenia.

Dn. 22 II odbyło się posiedzenie Komisji Skarbowej, na którym przyjęto z poprawkami referenta w II i III czytaniu rządowy projekt ustawy o spłacie zaległości podatkowych. Oprócz tego przyjęto rezolucję, wzywającą Rząd, aby rozporządzenie wykonawcze w tej mierze uzgodnił z zainteresowanymi organizacjami gospodarczymi. Z poprawkami referenta przyjęto w II i III czytaniu rządowy projekt ustawy o przejęciu egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe oraz o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych. Również w II i III czytaniu przyjęto następujące rządowe projekty ustaw: o nieumorzonym długi obligacyjnym Tow. Dr. Żel. Fabryczno-Łódzkiej i w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 26/III 1927 r. o monopolu spirytusowym. Komisja przyjęła ponadto w obu czytaniach wniosek posłów Klubu B. B. o tymczasowym stosowaniu wyjątkowych zasad bilansowania.

Dn. 22 II 1932 r. odbyło się posiedzenie Komisji Prawniczej, na którym w III czytaniu przyjęto rządowy projekt ustawy karno-skarbowej. Dalej w III czytaniu przyjęto 3 rządowe projekty ustaw o kosztach sądowych na obszarze sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie, następnie w Krakowie i Lwowie oraz sądu okręgowego w Cieszynie i na obszarze sądów apelacyjnych poznańskiego, toruńskiego i sądu okręgowego w Katowicach. Na tem posiedzeniu przyjęto w II czytaniu wniosek posłów Klubu B. B. w sprawie ustawy o dobrach skonfiskowanych, dającej możność dochodzenia skonfiskowanych przez rządy państwa zaborczych dóbr spadkobiercom w linii prostej.

Tegoż dnia odbyło się posiedzenie Komisji Reform Rolnych, na którym przyjęto wniosek posłów Klubu B. B. w sprawie ustawy o uregulowaniu prawa własności gruntów, oddanych w drodze parcelacji.

Tegoż dnia odbyło się posiedzenie Komisji Budżetowej, na którym obradowano nad projektowaną przez Rząd zmianą ustawy emerytalnej dla funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych. Po ożywionej dyskusji przyjęto ustawę w II czytaniu, odraczając głosowanie nad zgłoszonymi poprawkami do III czytania.

Dn. 23/II 1932 r. odbyło się posiedzenie Komisji Rolnej, na którym uchwalono zmiany, zaproponowane przez Senat do przyjętego przez Sejm rządowego projektu ustawy o rybołówstwie.

Dn. 23/II 1932 r. odbyło się posiedzenie Komisji Budżetowej, na którym z pewnemi poprawkami przyjęto w III czytaniu projekt ustawy o zmianie przepisów, dotyczących zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych. Tegoż dnia odbyło się posiedzenie Komisji Robót Publicznych, na którym uchwalono w III czytaniu rządowy projekt ustawy o scalaniu działek budowlanych w m. Gdyni. Na tem posiedzeniu Komisja przyjęła zmiany Senatowi do przyjętych przez Sejm projektów następujących ustaw: o pozbawianiu statków i łodzi polskich, używanych w żegludze śródlądowej, i przekazaniu na własność związkowi komunalnym gruntów państwowych, zajętych pod drogi wojskowe.

Dn. 23/II 1932 r. odbyło się posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych, na którym uchwalono w III czytaniu projekt ustawy w sprawie ratyfikacji konwencji między Polską a W. Brytanią i Irlandią w przedmiocie postępowania w sprawach cywilnych i handlowych, podpisanej w Warszawie dn. 26 VIII 1931 r. Następnie przyjęto projekt ustawy w sprawie ratyfikacji porozumienia między Polską a Węgrami o ochronie nazw regionalnych i specjalnych nazw gatunków produktów winnych z dn. 4 XI 1931 r. oraz projekt ustawy w sprawie ratyfikacji konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, podpisanej w Ankarze dn. 29/VIII 1931 r.

Dn. 24 II 1932 r. odbyło się posiedzenie Komisji Przemysłowo-Handlowej, na którym przyjęto rządowy projekt ustawy o koncesjonowaniu przedsiębiorstw wyrobu kwasu azotowego. Na temże posiedzeniu Komisja przeszła do porządku dziennego nad wnioskiem Zw. Parl. Pol. Socjalistów w przedmiocie ochrony zdrowia i życia ludności ośrodków przemysłowych i górniczych.

PRACE KOMISYJ SENATU. — Dn. 18/II odbyło się posiedzenie Komisji Gospodarstwa Społecznego, na którym zreferowano projekt ustawy o ułatwieniu spłaty uciążliwych zobowiązań, obciążających gospodarstwa rolne.

Tegoż dnia odbyło się posiedzenie Komisji Spraw Wojskowych, na którym przyjęto bez zmian projekt ustawy o sprze-

daży ruchomości, pozostawionych przez szeregowych, samowolnie opuszczających oddziały wojskowe.

Dn. 23/II odbyło się posiedzenie Komisji Gospodarstwa Społecznego, na którym przyjęto ze zmianami kilku artykułów projektu ustawy o ułatwieniu spłaty uciążliwych zobowiązań, obciążających gospodarstwa rolne, dalej również ze zmianami projekt ustawy o sprzedaży nawozów sztucznych, następnie bez zmian projekt ustawy o zmianach w rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 22/VIII 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych oraz również bez zmian projekt ustawy o zmianie rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 22/III 1928 r. o ochronie zwierząt. Komisja przyjęła z pewnymi zmianami projekt ustawy o Funuszu Obrotowym Ref. Rm. Rolnej, dalej bez zmian projekt ustawy o wykonaniu planów parcelacyjnych oraz ze zmianami projekt ustawy o właściwości Ministra Ref. Roln. w zakresie wykonywania meljoracji. Przyjęto również z pewnymi zmianami projekt ustawy o rejestrowym zastawie drzewnym oraz bez zmian projekt ustawy o uchyleniu mocy obowiązującej ustawy z dn. 2/III 1920 r. o organizacji odbudowy technicznej wsi, miast i miasteczek, tudzież rozporządzenia Gen. Gubernatora Warszawskiego z dn. 1 XI 1916 r. w przedmiocie komasacji gruntów dla m. Kalisza. W końcu Komisja przyjęła bez zmian projekt ustawy, uchylającej ustawę z dn. 28/II 1919 r. w sprawie zaopatrzenia ludności w drzewo budulcowe i opalowe.

Dn. 23/II r. b. odbyło się posiedzenie Komisji Spraw Zagr., na którym przyjęto bez zmian projekt ustawy w sprawie ratyfikacji konwencji o wystawach międzynarodowych z dn. 22 XI 1928 r., dalej projekt ustawy w sprawie ratyfikacji porozumienia

z Czechosłowacją o cieniu chodników dywanowych z dn. 12 I 1931 r., następnie projekt ustawy w sprawie ratyfikacji porozumienia z dn. 12/I 1931 r. z Czechosłowacją o cieniu piwa w beczkach. Na temże posiedzeniu Komisja przyjęła projekt ustawy w sprawie, ratyfikacji konwencji handlowej i nawigacyjnej między Polską a Rumunią, not w sprawie kukurudzy i rur żeliwnych, protokółu w sprawie polsko-rumuńskiej konwencji weterynaryjnej w sprawie przywozu zwierząt oraz surowych produktów zwierzęcych oraz ogólnej konwencji weterynaryjnej, które to umowy zawarło dn. 23/VI 1930 r. w Warszawie.

Dn. 24 II odbyło się posiedzenie Komisji Prawniczej, na którym bez zmian przyjęto rządowy projekt ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym. Na temże posiedzeniu przyjęto bez zmian projekt ustawy w sprawie przepisów, dotyczących najniższej ceny licytacyjnej oraz z pewnymi zmianami projekt ustawy o ulgach w egzekucji sądowej przeciwko gospodarstwu rolnym.

Dn. 24 II odbyło się posiedzenie Komisji Skarbowo-Budżetowej, na którym bez zmian przyjęto projekt ustawy o ulgach kredytowych dla instytucji rolniczych, dalej bez zmian 2 projekty ustaw o zbyciu i zamianie niektórych nieruchomości i gruntów państwowych, jeden zaś ze zmianami. Następnie Komisja przyjęła bez zmian projekt ustawy o zmianie rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 7/X 1927 r. o sztucznych środkach słodzących oraz bez zmian następujące projekty ustaw: o zwolnieniu od podatku dochodowego w zakładach ubezpieczeń nadwyżek, powstałych z przeliczania nieruchomości, oraz o przenoszeniu portfeli ubezpieczeniowych.

GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ

PRZEMYSŁ NAFTOWY

USTAWA O REGULOWANIU PRODUKCJI I ZBYTU W PRZEMYSŁE NAFTOWYM.

— Projekt ustawy w sprawie regulowania produkcji i obrotu gazem ziemnym i produktami naftowymi, która daje przedewszystkiem podstawy prawne dla ewentualnej organizacji przymusowej przemysłu naftowego, przeszedł już w Sejmie przez I czytanie. Referentem projektu został wyznaczony P. Pos. Br. Wojciechowski, wybitny znawca spraw naftowych.

DYSKUSJA NAFTOWA W STOW. DZIENNIKARZY I PUBLICYSTÓW GOSPODARCZYCH. — W dn. 24 b. m. na zebraniu Stow. Dziennikarzy i Publicystów Gospodarczych odbyła się dyskusja, dotycząca sprawy naftowej w Polsce. Dyskusja, dotycząca gospodarczej strony problemu naftowego, posiadała duży związek z wniesionym do Sejmu przez Rząd projektem ustawy, dotyczącej uregulowania produkcji i zbytu w przemyśle naftowym. Podstawą dyskusji był referat P. Dr. Kielskiego, wygłoszony na jednym z poprzednich zebrań Stowarzyszenia, a zażądał ją dłuższemu przemówieniem P. Minister Szydłowski. W dyskusji wzięł również udział P. Dyrektor Departamentu Górniczo-Hutniczego M. P. i H. Czesław Peche, członek Stowarzyszenia.

HUTNICTWO ŻELAZNE

KOPALNICTWO RUD ŻELAZNYCH W PAŹDZIERNIKU I LISTOPADZIE 1931 R. — Październik i listopad r. ub. upłynęły pod znakiem coraz bardziej pogarszającej się koniunktury dla kopalnictwa rud żelaznych. Spadek funta oraz zachwianie się finansów Niemiec, a z nimi i ich najpoważniejszych banków, zmusiły nasze huty do przerwania dostaw do Sowieców, co z kolei pociągnęło za sobą bardzo silne zmniejszenie wytwórczości stali i surówki. Choć ilość wielkich pieców w ciągu października i listopada pozostawała bez zmiany, jednakże tempo wytopu surówki zostało mocno ograniczone. Ilość kopalni w listopadzie znów się zmniejszyła o 4, w dalszych zaś miesiącach nastąpiły jeszcze dalsze zatrzymania.

Liczbę wydobycie rud w poszczególnych okręgach przedstawiało się, jak następuje (w tonnach):

Okręgi górnicze:		Ogółem			
częstoch.	radom.	zagłęb. tarno-dąbr.	tarnogórski		
1930 — przec. mies.	32.642	5.612	802	662	39.737
Wrzesień . . . 1931	14.740	4.644	602	331	20.317
Październik . . .	16.729	3.075	666	250	20.720

Listopad . . . 1931	15.734	890	722	233	17.579
Stycz.-listopad „	230.687	36.820	4.685	3.447	275.639
„ „ 1930	364.849	62.987	9.153	7.439	444.619

Jak widać z tego zestawienia, wydobycie październikowe pozostawało w ogólnej sumie na wysokości wrześniowego, przyczem jednak wydobycie dzienne zmniejszyło się o 1,8%; listopad natomiast przyniósł spadek wydobycia o 15%, przy obniżeniu się dziennego wydobycia o 12%. Spadek wydobycia nastąpił głównie w okręgu radomskim, gdzie wyniósł 71%, w okr. częstochowskim wydobycie spadło zaś o 6%, natomiast w zagł. dąbrowskim wzrosło o 8,4%. Wydobycie w ciągu 11 miesięcy zmniejszyło się o 38% w porównaniu z tymże okresem 1930 r. Udział poszczególnych okręgów w ogólnym wydobyciu przedstawiał się w listopadzie, jak następuje: częstochowski 89,6% przec. w 1930 r. 82,3%, radomski 5% (14,0%), zagłęb. dąbrowskie 4,1% (2,0%), tarnogórski 1,3% (1,7%).

Liczba uruchomionych kopalni, dających wydobycie, wynosiła w październiku 15 i w listopadzie 11 wobec 19 w październiku i w listopadzie 1930 r.

Liczba robotników w, zatrudnionych w kopalnictwie, wynosiła w październiku 1.742 i w listopadzie 1.614 wobec 4.014 w październiku i 4.027 w listopadzie 1930 r. W ciągu roku liczba robotników zmniejszyła się więc o 2.413 ludzi, t. j. o 60%. Znaczne zmniejszenie liczby robotników, gdyż o 26%, nastąpiło w październiku w związku z zamknięciem 4 kopalni.

Wydatność pracy robotnika (w tonnach miesięcznie i dziennie) przedstawiona jest w poniższym zestawieniu, przyczem uwzględnieni zostali jedynie robotnicy, zatrudnieni w kopalniach, dających wydobycie:

		Liczba robotników w kop. z wydob.	Wydobycie na 1 robotn.: miesięcznie dziennie	
Sierpień	1931	2.121	11'70	0'437
Wrzesień	„	2.003	10'92	0'392
Październik	„	1.675	12'35	0'457
Listopad	„	1.542	11'40	0'455

Jak widać, w ostatnich miesiącach wydajność dzienna robotnika cokolwiek wzrosła; przypisać to można temu, iż szereg kopalni stoi przed koniecznością zamknięcia, wobec czego prowadzone jest wydobycie o charakterze bardziej rabunkowym, ażeby tylko uzyskać możliwie tańszą rudę.

Przywóz rudy żelaznej i tworzyw, zawierających żelazo, w październiku wzrósł w porównaniu do września o 40,5%, w listopadzie jednak w porównaniu do poprzedniego miesiąca spadł o 29,1%. Wywóz rudy utrzymuje się na niezmiernie niskim poziomie i wykazuje przytem ciągle tendencję zniżkową.

W poniższym zestawieniu podany jest przywóz i wywóz rud (w tonnach):

	Przywóz z zagran. rudy żelaznej	materiał. zawieraj. żelazo	Wywóz rudy żelaznej	Przywóz rudy manganowej
1930 — przec. mies.	20.400	5.530	6.785	3.044
Wrzesień 1931	23.271	9.104	3.895	2.901
Październik	37.727	7.883	3.527	6.192
Listopad	22.206	10.121	3.318	4.201
Styczeń-listopad	247.486	69.276	44.561	38.961
" " 1930	224.513	58.186	75.917	33.366

Przywóz rudy zagranicznej podniósł się w 11 mies. 1931 r. w porównaniu do 1930 r. o 10%, innych zaś materiałów, zawierających żelazo, o 19%. Świadczy to o daniu przemysłu wielkopiecowego do jak największej ekonomii w wyborze tworzyw. Wywóz rudy zmniejszył się jeszcze w porównaniu z 1930 r. o 41,2%. Przywóz rudy manganowej wzrósł o 16,6%.

Stosunek żelaza, zawartego w rudzie przywiezionej i wydobytej w kraju (obliczony według metody, wskazanej w zesz. 7/1930), przedstawiał się następująco:

	Żelazo w rudzie: wydobytej przywiezionej (a)	Stosunek I b : a	Stosunek II 100a : (a + b)
Sierpień 1931	5.486	12.677	2'32
Wrzesień	4.623	13.497	2'70
Październik	4.906	21.882	4'46
Listopad	4.022	12.879	3'20

Stosunek II oznacza procentowy stosunek żelaza polskiego do całej ilości żelaza w rudzie, przeznaczonej do przetopu. Jak widać, stosunek ten pogarsza się z miesiąca na miesiąc, a szczególnie niekorzystnie wypadł w październiku. Spożycie stosunkowe rudy zagranicznej wzrasta ze względu na zbyt wysokie koszty, a stąd i ekonomiczną nieopłacalność naszej rudy.

Ceny wewnętrzne zmian nie wykazywały. Ceny wywozowe — według danych Gł. Urz. Stat. — wynosiły w październiku $\text{z} 20'40$ i w listopadzie $\text{z} 20'20$ wobec ceny wrześniowej $\text{z} 20'10$ za tonnę loco granica. Przerznięta cena wywozowa w ciągu 11 miesięcy r. b. wyniosła $\text{z} 22'20$ wobec przeciętnej w 1930 r. — $\text{z} 23'20$.

HUTNICTWO ŻELAZNE W PAŹDZIERNIKU I LISTOPADZIE 1931 R. — Październik i listopad przyniosły bardzo znaczne pogorszenie konjunktury w hutnictwie żelaznym. Zbyt wytworów hutniczych wykazywał silny spadek, który szczególnie uwidatnił się w zbyciu zagranicznym z powodu odpadnięcia wysyłki do Sowietów. Również spadł i dopływ zamówień wewnętrznych.

Procentowy stan wytwórczości głównych działów w stosunku do przeciętnej miesięcznej wytwórczości z 1913 r. podany jest w poniższym zestawieniu:

	Sierpień	Wrzesień	Październ.	Listopad
Wielkie piece . . .	34'8	35'1	28'8	25'5
Stalownie	72'0	66'9	49'0	33'5
Walcownie	69'9	68'0	50'5	33'6

W liczbach absolutnych wytwórczość hut żelaznych w ich zasadniczych działach przedstawiała się, jak następuje (w tonnach):

	Su-rówka	Stal zlewna	Wytw. walcowane	Rury	Liczba robotn.
a) w województwie kieleckim					
1930 — przecięt. mies.	12.857	27.225	19.525	2.956	14.601
Wrzesień 1931	3.662	21.641	17.472	1.525	12.400
Październik "	3.950	23.729	18.563	1.680	12.629
Listopad "	5.435	17.796	12.683	1.690	12.401
Stycz.-listop. "	73.239	245.296	170.072	19.950	—
" " 1930	144.102	302.832	218.540	33.578	—
b) w województwie śląskim					
1930 — przecięt. mies.	29.972	75.266	55.273	4.540	29.550
Wrzesień 1931	26.516	69.902	53.202	4.533	25.952
Październik "	19.906	42.911	33.242	4.604	25.468
Listopad "	16.476	28.690	22.192	2.131	25.260
Stycz.-listop. "	256.654	749.540	551.645	39.193	—
" " 1930	298.415	849.447	619.350	50.054	—
c) ogółem w Polsce					
1930 — przecięt. mies.	39.829	103.125	75.349	7.488	44.322
Wrzesień 1931	30.178	92.667	71.193	6.058	38.537
Październik "	23.856	67.710	52.673	6.284	38.211

Listopad 1931	21.911	46.486	35.093	3.821	37.677
Stycz.-listop. "	329.893	1.000.056	725.937	59.143	—
" " 1930	442.517	1.159.068	844.026	83.641	—

Do powyższej ogólnej wytwórczości całej Polski włączona jest również wytwórczość huty małopolskiej pod Krakowem, która dała stali w październiku 1.070 t i wytworów walcowniczych w październiku 868 t i w listopadzie 218 t; stalownia w listopadzie nie pracowała. Robotników huta zatrudniała w październiku 114 i w listopadzie 16.

W dziale surowki wytwórczość przedstawiała się bardzo słabo, wykazując od września stały spadek: w październiku o 21% i w listopadzie znów o 8%. W ciągu 11 miesięcy wytwórczość tegoroczna spadła w porównaniu do zeszłorocznej o 25,5%, wynosząc zaledwie 35% wytwórczości z tegoż okresu 1913 r. Ogólna liczba wielkich pieców w ruchu pozostawała bez zmiany, t. j. 7, przyczem w listopadzie został uruchomiony jeden piec w b. Kongresówce, na Śląsku zaś zgaszony również jeden. Liczba pracowanych pieco-dni obniżyła się z 209 we wrześniu do 197 w październiku i 198 w listopadzie. Najwyższa liczba pracowanych pieco-dni przy dobrej konjunkturze wynosiła przeszło 500. Zbyt surowki w kraju wykazał w październiku lekkie zmniejszenie do 11.877 wobec 13.056 t we wrześniu, natomiast w listopadzie spadł bardzo silnie do 6.857 t. W ciągu 11 miesięcy zbyt ten w porównaniu do zeszłorocznego spadł o 16,5%. Wywóz zagranicę ograniczył się w październiku do 56 t ferromanganu, w listopadzie zaś nie było go zupełnie. Zapasy surowki do października włącznie wykazywały stały spadek, osiągając 36.000 t wobec przeszło 65.000 t na początku roku, w listopadzie jednak wzrosły ponownie do 41.300 t. Udział poszczególnych dzielnic w wytwórczości: b. Kongresówka 24,8% i Górny Śląsk 75,2%.

Wytwórczość stalowni wykazała jeszcze większy spadek, gdyż w październiku obniżyła się o 27%, w listopadzie zaś o nowe 31,5% w porównaniu do poprzedniego miesiąca. W ciągu 11 miesięcy wytwórczość obniżyła się w porównaniu do r. ub. o 13,6%. Zapasy stali wykazały w ciągu miesięcy sprawozdawczych zmniejszenie o 17%. Liczba pieców martenowskich w ruchu wykazywała zmniejszenie z 32 pieców przy 703 pieco-dniach we wrześniu do 25 pieców przy 568 pieco-dniach w październiku i do 22 pieców przy 431 pieco-dniach w listopadzie. Poza tym pracowały jeszcze piece elektryczne w ogólnej ilości 9. Udział poszczególnych dzielnic w wytwórczości wynosił: b. Kongresówka 38,4% i Górny Śląsk 61,6%.

Również poważny spadek wytwórczości wykazały walcownie, gdyż w październiku wyniosł on 26%, w listopadzie zaś dalsze 35,5% w porównaniu z poprzednim miesiącem. W ciągu 11 miesięcy wytwórczość zmniejszyła się w porównaniu z r. ub. o 14,1%, przyczem procentowo większy spadek nastąpił w b. Kongresówce niż na Śląsku. Udział poszczególnych dzielnic w wytwórczości wynosił w listopadzie: b. Kongresówka 36,1%, Małopolska 0,6% i Górny Śląsk 63,3%. Zbyt wytworów walcowniczych (łącznie z półwytworem, jednak bez spożycia własnego) wykazał zmniejszenie się w październiku do 58.936 t, t. j. o 15,5%, w czem wywóz wynosił 31,1%, i w listopadzie do 40.586 t, t. j. o 31%, w czem wywóz wyniósł 14,2%. Jak widać więc, główne obniżenie się zbytu nastąpiło w wywozie. W ogólnym wywozie zbyt do Sowietów wyniósł w październiku 79% i w listopadzie 33,1%. W porównaniu z temiz miesiącami 1930 r. zbyt krajowy był większy w tym roku w październiku o 1,8% i w listopadzie o 3,5%, natomiast wywóz był mniejszy o 42,5% wzgl. o 83,5%. W ciągu 11 miesięcy zbyt wyniósł w kraju 384.363 t i zagranicę 343.106 t, odpowiednie liczby w 1930 r. wynosiły 445.144 t i 323.815 t. Zapasy wytworów walcowniczych wykazały w dalszym ciągu nieznaczne zmniejszenie, tak że w końcu listopada wyniosły ok. 55.000 t, co w porównaniu do września daje zmniejszenie o ok. 20%.

W dziale rur wytwórczość październikowa zwiększyła się o 3,8%, w listopadzie jednak spadła o 39,3%. W ciągu 11 miesięcy wytwórczość 1931 r. była mniejsza od produkcji 1930 r. o 14,2%. Udział w wytwórczości listopadowej wynosił: b. Kongresówka 44,3% i Górny Śląsk 55,7%. Zbyt rur wykazał w październiku wzrost do 6.879 t, t. j. o 17%, w czem zbyt zagraniczny wyniósł 71,6%, w listopadzie zaś nastąpił spadek do 3.705 t, t. j. o 46,2%, przyczem wywóz zagranicę wyniósł 65%. W ogólnym wywozie rur wywóz do Sowietów wynosił w październiku 14,2% i w listopadzie 15,2%. W ciągu 11 miesięcy zbyt w kraju wyniósł 19.182 t i wywóz zagranicę 40.425 t; odpowiednie liczby 1930 r. były: 29.275 i 53.173 t.

Liczba robotników w wykazie nieznaczny spadek: w październiku o 326 i w listopadzie o 534 ludzi, wobec znacznie zmniejszonego zatrudnienia w hutach — świętówki, a nawet przymusowe urlopowanie robotników, stosowane były w bardzo szerokim zakresie. Nominalne zarobki robotników pozosta-

wały bez wielkich zmian, wykazując jednak pewną zniżkę w stosunku do lepszych miesięcy 1931 r. Z powodu jednak stosowania świętówek miesięczne zarobki indywidualne robotników zmniejszyły się znacznie, pomimo to że zapłata za dniówkę jest wysoka, gdyż przeciętnie wynosiła na Śląsku w sierpniu zł 1255, w listopadzie zaś zł 11'84 brutto, z czego po uwzględnieniu potrącen robotnik otrzymywał netto zł 11'17 wzgl. zł 1040. Poniższe zestawienie wykazuje przeciętne miesięczne zarobki 1 robotnika w okresie dobrej konjunktury i w 1931 r. (w zł):

	Zarobek mies. brutto:		Zarob. mies. netto:	
	woj. kie- leckie	woj. ślą- skie	woj. kie- leckie	woj. ślą- skie
Listopad 1928	192 50	283 60	183 50	259 35
Sierpień 1931	175 60	260 00	167 70	232 90
Listopad „	153 20	181 90	146 55	159 40

Zamówienia krajowe wykazują znaczny spadek, szczególnie w listopadzie, gdy zamówienia spadły do nienotowanej dotąd wysokości. W listopadzie pewne podtrzymanie stanowiły zamówienia rządowe, choć pomimo to ogólny poziom wykazuje ok. 50%-ową zniżkę w stosunku do przeciętnej wysokości poprzednich miesięcy. Według danych Syndykatu Polskich Hut Żelaznych (bez surowki, rur i zamówień zagranicznych) obślalunki wyniosły (w tonnach):

	Wrzesień Październik		Listopad	
	1931	1931	1931	1930
Rządowe	3.423	1.431	5.043	3.537
Prywatne	41.034	13.313	6.965	14.477
Razem:	44.457	14.744	12.008	18.014
W prywatnych było:				
zamówień handlu	8.253	7.026	3.047	10.219
„ przemysłu	32.781	6.287	3.918	4.258

Zmniejszenie zamówień nastąpiło mniej więcej jednakowo we wszystkich gatunkach, największe jednak w żelazie prętowym i w kształtownikach. Zwykle natomiast w stosunku do ostatnich miesięcy nastąpiła w listopadzie w zamówieniach na blachę grubą i zestawy kołowe.

Dostawa materiałów surowych odbywała się normalnie. Spożycie przez huty tworzy w październiku i listopadzie przedstawiało się, jak następuje (w tonnach): rudy do wielkich pieców 31.212 t i 31.923 t, innych tworzy wielkopiecowych, za wierających żelazo, 10.462 i 9.550, koksu dla wielkich pieców 26.482 i 24.219, w czem koksu zagranicznego było 71 i 80; węgiel dla wszelkich potrzeb z wyjątkiem koksowania 94.655 i 86.591; żelastwa dla pieców wielkich i martenowskich 54.754 i 39.710, w czem żelastwa własnego było 16.628 i 10.667, wreszcie rudy manganowej 3.028 i 719.

Obrót zagraniczny wytworami hutnictwa żelaznego, wraz z obrotem uszlachetniającym, podany jest w poniższym zestawieniu (w tonnach i tys. zł): liczby wywozu zestawione są na podstawie danych Dep. Górn. Hutn. M. P. i H., liczby zaś przywozu i wartość — na podstawie danych Gl. Urz. Stat.:

	Paźdz. 1931		Listop. 1931		Listop. 1930	
	tonn	tys. zł	tonn	tys. zł	tonn	tys. zł
Surówka wszelka	wyw.	56	—	—	—	—
	przyw.	146	42	566	188	398
Półwytwór walc. żel. i stal.	wyw.	—	—	—	1.353	330
	przyw.	971	245	473	104	1.766
Żel. i stal walc. (oprócz niżej wymienionych)	wyw.	6.911	2.215	1.414	415	28 157
	przyw.	303	222	477	262	319

Szyby wszelkie wraz z akcesor.	wyw.	8.836	2.710	3.016	826	1.211	352
	przyw.	6	3	7	4	8	4
Blacha żel. i stal.	wyw.	2.584	1.165	1.317	565	5.762	2.440
	przyw.	658	302	541	207	511	304
Rury żel. i stal.	wyw.	4.943	3.405	2.411	1.500	4.687	3.700
	przyw.	58	129	47	71	46	89
Razem:	wyw.	23.330	9.556	8.158	3.306	41.170	15.222
	przyw.	2.142	943	2.111	836	3.048	1.380

Jak widać z powyższego zestawienia, wywóz już w październiku obniżył się bardzo znacznie, gdyż o 35,7% w porównaniu do września, w listopadzie zaś dalsza obniżka wyniosła jeszcze 65%. Mając wysoki i względnie korzystny wywóz do Sowieców, huty zaniedbały trochę inne rynki, tak że obecnie wiele z nich trzeba będzie zdobywać na nowo.

Ogólny wywóz w ciągu 11 miesięcy 1931 r. wyniósł 386.328 t o wart. zł 135.690 tys. wobec 387.238 t o wart. zł 150.000 tys. w tymże okresie czasu 1930 r. Przeciętna wartość 1 tonny wywozu od listopada 1931 r. wyniosła zł 350 wobec zł 403 w 1930 r.

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY

POLSKI PRZEMYSŁ TASIEM I WSTĄŻEK. — Jedną z gałęzi przemysłu włókienniczego, której rozwój w okresie powojennym kształtował się bardzo pomyślnie, jest produkcja tasiem i wstążek. Przemysł ten w okresie przedwojennym koncentrował się w Łodzi i Warszawie, obsługując zarówno rynek b. Królestwa, jak i rynek rosyjski. W latach powojennych wzrastająca chłonność rynku wewnętrznego Polski przy skutecznej walce produkcji naszej z zagranicznym importem doprowadziła liczbę zatrudnionych robotników do przeszło 3.000. Inwestycje doprowadziły stan posiadania krosien do pożądanego poziomu ok. 2.000. Rozwijające się potrzeby konsumpcyjne rynku polskiego spowodowały udoskonalenie produkcji i wytwarzanie całego szeregu artykułów, które początkowo były importowane, w pierwszym rzędzie z Niemiec. Takim zupełnie nowym artykułem są tasiemki półjedwabne do bielizny, których jakość gatunkowa nie ustępuje zupełnie produkcji zagranicznej. Przy wartości nominalnej maszyn ok. \$ 4 miljn. roczna wartość produkcji w okresach pomyślnej konjunktury wyraża się pokaźną kwotą zł 5 miljn. Doskonalenie się produkcji umożliwiło również zapoczątkowanie eksportu tasiem polskich zagranicę. Próby te były kierowane na rynek Rumunii, niektórych krajów Bliskiego Wschodu oraz do Japonii. Na podkreślenie zasługuje fakt, że przemysł tasiem i wstążek opiera swą produkcję na półfabrykach, przerabianych w kraju. Nieznaczne tylko ilości organzyny oraz wysokie numery przędzy bawełnianej, nieprodukowane przez polski przemysł włókienniczy, importowane są z zagranicy.

W związku z kryzysem gospodarczym i spadkiem zbytu uległa również pogorszeniu sytuacja tej gałęzi produkcji, która jest w możności pokrywać całkowite zapotrzebowanie rynku wewnętrznego (uruchomienie spadło poniżej 50% normalnego i praca odbywa się przez niepełny tydzień w tygodniu poza 100 warsztatami, całkowicie unieruchomionymi). Sytuacja ta ulec może w najbliższej przyszłości pogorszeniu wobec istniejących już konkretnych możliwości stworzenia nowej fabryki tasiem pod Krakowem przez jedną z firm czeskosłowackich. Firma ta (Rudolf Hessner) ma sprowadzić ze swego kraju macierzystego stare maszyny oraz instruktorów celem poduczenia tanich sił pracowniczych.

M. K.

ROLNICTWO

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA ROLNICTWA

USTAWOWY PRZYMUS UŻYWANIA SUROWCÓW KRAJOWYCH W PRZEMYSŁE.

— Ostatnie posunięcia w polityce gospodarczej licznych państw świadczą wymownie o tem, że świat wkrócił zupełnie wyraźnie na tory merkantylizmu w dziedzinie stosunków wymiennych, a respektowanie zasad liberalizmu w międzynarodowych stosunkach gospodarczych staje się coraz rzadsze. Państwa dążą do coraz większego zmniejszenia przywozu z zagranicy, wskutek czego kurczy się wymiana międzynarodowa towarów.

W tych warunkach państwa zmuszone są do zwrócenia większej uwagi na rynek wewnętrzny oraz do ograniczania przywozu nawet tych artykułów, których produkcja zagranicą wypada taniej. Ta linja postępowania musi być również zachowana w zakresie importu surowców. Surowce, które są sprowadzane z zagranicy w celu przerobu na artykuły, zbywane następnie na rynku wewnętrznym, a które mogą być produkowane w kraju, powinny być zastąpione surowcami pochodzenia krajowego. Przemawiają za tem następujące względy: kurcze-

nie się wywozu wymaga ograniczeń w celu zachowania równowagi bilansu handlowego również po stronie przywozu. Utrzymanie dotychczasowego poziomu, względnie ożywienie produkcji surowców w kraju, zwiększy siłę nabywczą producentów surowców i pozwoli na utrzymanie pewnego stanu konsumpcji artykułów przemysłowych na rynku wewnętrznym, co ze względów gospodarczych i socjalnych przedstawia pierwszorzędne znaczenie.

Powyższa zasada nie może mieć zastosowania do tych surowców, które są przerabiane na artykuły, zbywane na rynkach zagranicznych. W tym wypadku wszelkie ograniczenia nie są wskazane i nie posiadają uzasadnienia gospodarczego, gdyż przemysłowi powinny być pozostawione wszelkie możliwości dostosowania swej produkcji do koniunktur zagranicznych rynku zbytu.

Oparcie przemysłu na krajowej podstawie surowcowej leży we wspólnym interesie sfer przemysłowych, rolniczych oraz robotniczych, jeśli interes ten zostanie należycie głęboko zrozumiany. W dobie bowiem kryzysu rolniczego rozszerzenie w pewnym stopniu pojemności rynku wewnętrznego dla produkcji rolniczej będzie stanowiło swego rodzaju rekompensatę utraty zbytu zagranicą i pozwoli na utrzymanie dochodu rolnictwa na pewnym poziomie. Z drugiej strony — przemysł, używając do przerobu w swej produkcji surowców pochodzenia krajowego, zapewnia sobie w ten sposób utrzymanie konsumpcji krajowej własnych artykułów, a nawet zyskuje perspektywy, iż konsumpcja ta wzrośnie, rekompensując straty na rynkach zagranicznych.

Nie wymaga uzasadnień interes państwowy oraz interes sfer robotniczych, jaki leży w oparciu produkcji przemysłowej na krajowej podstawie surowcowej, a wskutek tego na utrzymaniu pewnego ożywienia gospodarczego, stanu zatrudnienia oraz dochodu społecznego, niezależnych w pewnym stopniu od wahań koniunktury międzynarodowej.

Istnieją trzy alternatywy zrealizowania postulatu rozszerzenia konsumpcji surowców krajowych.

Może być rzucone w sfery producentów rolnych hasło rozwijania produkcji tych surowców, które są sprowadzane z zagranicy, a które mogą być produkowane z powodzeniem w kraju. Propaganda sama jednak bez zapewnienia zbytu produkcji surowców — jest braniem na siebie dużej odpowiedzialności; zresztą producenci rolni, nauczeni gorzkim doświadczeniem, będą zachowywali się w stosunku do tego rodzaju hasła z daleką idącą rezerwą, o ile nie upewnią się co do możliwości zbytu.

Lepszym rozwiązaniem omawianego problemu będzie porozumienie zainteresowanych sfer przemysłowych ze sferami producentów surowców w danym zakresie. Współpraca tych sfer jak najszybciej jest konieczna przy rozwiązywaniu zagadnienia używania surowców pochodzenia krajowego w produkcji przemysłowej, gdyż rozwój produkcji tych surowców będzie mógł następować równoległe z rozwojem możliwości lokowania ich w przemyśle. Ze stanowiska jednak ogólnogospodarczego oparcie rozwiązania powyższego zagadnienia tylko na porozumieniu zainteresowanych sfer gospodarczych jest nie wystarczające. Niedotrzymanie umowy przez jedną ze stron nie jest tylko wyrządzeniem szkody stronie przeciwnej, która może być w pewnej mierze wynagrodzona karą konwencjonalną, ale jest również szkodą dla całego życia gospodarczego.

Uważając porozumienie zainteresowanych sfer gospodarczych za ważny składnik przy rozwiązywaniu zagadnienia używania surowców pochodzenia krajowego w produkcji przemysłowej, widzimy jednak we wprowadzeniu ustawowego przymusu używania surowców krajowych konieczną podstawę załatwienia omawianej sprawy. Wówczas bowiem będą zawarantowane interesy ogólne, interesy poszczególnych sfer gospodarczych oraz interes Państwa.

Ustawowy przymus używania w produkcji przemysłowej surowców pochodzenia krajowego wyraża się w ustaleniu obowiązku używania surowców rodzimych w pewnym stosunku procentowym do zużywanych wogóle w danym przedsiębiorstwie przemysłowym surowców.

Ustawowy przymus używania w produkcji przemysłowej surowców pochodzenia krajowego zyskał szerokie rozpowszechnienie zagranicą. Rozpowszechnienie to zawdzięcza swej elastyczności; jako narzędzie w rękach polityki gospodarczej państwa. Ustawowy przymus pozwala na stopniowe dostosowywanie wspomnianej stawki procentowej do rozwoju produkcji surowców; punkt wyjścia może stanowić nisko obliczona stawka procentowa, która następnie w miarę rozwoju krajowej produkcji surowców może być podwyższana. Ta forma protekcjonizmu posiada tę wyższość nad protekcjonizmem celnym, iż nie wywołuje podrożeń produktów gotowych o stawkę celną, a przez to nie stanowi obciążenia dla konsumenta krajowego.

Przymus ustawowy używania surowców pochodzenia krajowego w produkcji przemysłowej jest znany w Niemczech w zakresie tłuszczów zwierzęcych, chmielu, pszenicy oraz mąki kartoflanej; we Francji w zakresie cykorii oraz pszenicy; we Włoszech w zakresie uboju zwierząt rzeźnych oraz pszenicy; w wielu innych krajach — w zakresie różnych zbóż, a w szczególności pszenicy.

Istnieje wiele względów, które przemawiają za tem, aby przymus używania surowców pochodzenia krajowego w produkcji przemysłowej wprowadzić w Polsce. Polska importuje wiele surowców, których produkcja może być z powodzeniem rozwinięta w Polsce, a których przywóz w obecnych warunkach gospodarczych nie da się uzasadnić. Jeśli przywóz ten jest pozostałością dawnej przynależności Polski do 3 organizmów państwowo-gospodarczych oraz przedwojennych stosunków gospodarczych, to w obecnej chwili powinny być dołożone wszelkie starania ze strony polityki gospodarczej Państwa, aby te pozostałości zlikwidować. Wymienimy tu parę surowców, które figurują po stronie biernej bilansu handlowego, a które mogą być, względnie są (lub surowce zastępcze) produkowane w kraju. Polska sprowadzała znaczne ilości chmielu, posiadając produkcję tego surowca w rozmiarach, zdolnych do zaspokojenia potrzeb krajowych. Posiadając pierwszorzędny jęczmień browarowy, sprowadzaliśmy znaczne ilości siodu z zagranicy. Posiadając rozwiniętą hodowlę trzody oraz bydła w kraju, sprowadzamy skóry oraz tłuszcze roślinne z zagranicy. Mając rozwinięty przemysł mleczarski, importujemy kazeinę. Istnieją możliwości rozszerzenia hodowli owiec w Polsce, a przez to ograniczenia przywozu wełny z zagranicy. Produkcja lnu w Polsce może uzyskać poważne podtrzymanie, o ile bawełna zostanie w pewnym stopniu zastąpiona w przemyśle przez len przy wyrobie artykułów, które są zbywane na rynku wewnętrznym.

Powyższe przykłady zostały rzucone luźno, bez bliższego zbadania możliwości zastosowania ustawowego przymusu w zakresie wspomnianych surowców. Należy zaznaczyć, iż w każdym poszczególnym wypadku będą musiały być rozważone wszechstronnie wszelkie względy, przemawiające za i przeciw zastosowaniu ustawowego przymusu.

W uwzględnieniu poruszonych zagadnień, został w Ministerstwie Rolnictwa opracowany projekt ustawy o przymusie używania surowców pochodzenia krajowego w produkcji przemysłowej, który był rozestany do organizacji gospodarczych i przez nie dyskutowany.

Projektowana ustawa jest ramowa; na jej podstawie miałyby być wydawane, po zasięgnięciu opinii zainteresowanych sfer gospodarczych, rozporządzenia wykonawcze, rozciągające przymus używania na poszczególne surowce. Ramowość ustawy jest uzasadniona koniecznością uproszczenia techniki regulowania

przymusu w odniesieniu do poszczególnych surowców, tak pożądanego w obecnej sytuacji gospodarczej, wymagającej często szybkich posunięć. Ramowość ustawy pozwoli na zachowanie elastyczności przymusu, cechy tak cennej tego narzędzia w rękach polityki gospodarczej państwa.

W projekcie ustawy została zachowana zasada, iż przymus używania surowców pochodzenia krajowego nie może być rozciągnięty na tę produkcję przemysłową, której wytwory są wywożone zagranicę.

S. G.

HANDEL

HANDEL ZAGRANICZNY

ZNAKOWANIE TOWARÓW, EKSPORTOWANYCH DO STANÓW ZJEDN. AM.

— Każdy artykuł, wwożony do Stanów Zjedn., winien według obowiązujących przepisów posiadać napis w języku angielskim, wskazujący kraj pochodzenia danego artykułu. Przepisy wymagają trwałego i widocznego znakowania nie tylko samego artykułu, lecz również jego bezpośredniego i zewnętrznego opakowania. O ile towar, ze względu na swój charakter, nie nadaje się do oznaczania, należy wówczas odpowiedni napis umieścić na bezpośrednim opakowaniu (opakowaniu handlowym). Poza tem na zewnętrznym opakowaniu (worku, skrzyni, beli i t. p.) należy, obok oznaczenia kraju pochodzenia, podać wagę netto zawartego towaru.

Przyjęte dla znakowania napisy różnią się w zależności od rodzaju artykułu i jego stopnia uszlachetnienia, jak np.: „Made in Poland”, lub „Manufactured in Poland” stosuje się do artykułów gotowych, wzgl. wytworów przemysłowych; „Product of Poland” stosuje się zazwyczaj do częściowo uszlachetnionych artykułów, jak: suszone wyłoki buraczane, mączka kostna i t. p.; wreszcie „Grown in Poland” stosuje się do artykułów roślinnych (owoców, jarzyn i t. p.).

Tak na opakowaniu bezpośrednio, jak i zewnętrznym, należy oznaczać wagę netto towaru w jednostkach wagi angielskiej, jak np. pounds (lbs.), ounces (oz.).¹⁾

Brak oznaczenia kraju pochodzenia na artykułach, wzgl. jego opakowaniach karany jest grzywną, wynoszącą 10% wartości towaru. Nieprawidłowe oznaczenie wagi na opakowaniu może pociągnąć za sobą zwrot towarów na koszt dostawcy.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE²⁾

ZBOŻA I PRZETWORY

RUCH CEN ZBÓŻ w okresie od 9 do 22 lutego r. b. ukształtowały się następująco (ceny za 100 kg):

	9—15/II		16—22/II		+ Wzrost — Zmniejszenie %
	zł	g	zł	g	
Pszenica					
Warszawa	26.75	3.00½	26.75	3.00½	—
Poznań	24.21	2.72	23.83	2.67½	— 1.5
Lwów	25.10	2.82	25.00	2.81	— 0.4
Przeciętna	25.35	2.85	25.19	2.83	— 0.6
Żyto					
Warszawa	24.50	2.75	24.75	2.78	+ 1.0
Poznań	23.00	2.58½	23.16½	2.60	+ 0.7
Lwów	23.92	2.69	24.12½	2.71	+ 0.8
Przeciętna	23.81	2.67½	24.01	2.69½	+ 0.8
Owies					
Warszawa	22.96	2.58	23.25	2.61	+ 1.2
Poznań	19.75	2.22	20.08	2.25½	+ 1.6
Lwów	23.00	2.58½	24.93½	2.80	+ 8.4
Przeciętna	21.90	2.46	22.75	2.55½	+ 3.8
Jęczmień browarowy					
Warszawa	23.50	2.64	23.50	2.64	—
Poznań	23.54	2.64½	23.75	2.67	+ 0.8
Lwów	—	—	—	—	—
Przeciętna	—	—	—	—	—

¹⁾ 1 funt ang. = 0.4536 kg; 1 uncja ang. = 0.0284 kg.

²⁾ Na podstawie danych Min. Przemysłu i Handlu i Min. Rolnictwa, sprawozdań organizacyj gospodarczych, własnych korespondentów, depesz P. A. T. i t. d.

	Jęczmień z wykły				
	21.44	2.41	21.75	2.44	+ 1.4
Warszawa	21.44	2.41	21.75	2.44	+ 1.4
Poznań	20.54	2.31	20.75	2.33	+ 1.0
Lwów	17.92	2.01	18.25	2.05	+ 1.8
Przeciętna	19.97	2.24	20.25	2.27	+ 1.4

— Okres sprawozdawczy (od 15 do 20 lutego) nie przyniósł na rynku zbóż chlebowych poważniejszych zmian. Przy tendencji ogół utrzymanej ceny uległy minimalnym wahaniom i wykazują w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego różnice niewielkie, nieco liczniejsze na giełdzie poznańskiej, gdzie pszenica poniosła niewielką stratę, żyto zaś, jęczmień, owies oraz mąka żytnia zwykła, oraz gdańskiej, na której pszenica, żyto i wszystkie gatunki jęczmienia kształtowały się zwykłowo. Naimniejsze zmiany zaszły na giełdzie warszawskiej: jęczmień przemiałowy nieco zwykłował, otręby żytnie spadły w cenie, a pozostałe utrzymały się na dotychczasowym poziomie. Na pozostałych giełdach prowincjonalnych usposobienie spokojne.

Na rynku kasz i grochów ostatnie 6 tygodni przyniosły niezbyt coprawda liczne, ale w poszczególnych wypadkach dość znaczne zniżki cen. Zapotrzebowanie niezbyt wielkie.

Warszawa. — Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica dworska 27.00 — 27.50 (27.00 — 27.50), — zbierana 26.00 — 26.50 (26.00 — 26.50), żyto 24.50 — 25.00 (24.50 — 25.00), jęczmień brow. 2.00 — 2.40 (2.30 — 2.40), — przemiałowy 21.50 — 22.00 (21.25 — 21.75), owies jednolity 24.00 — 25.00 (24.00 — 25.00), — zbieranv 21.50 — 22.50 (21.50 — 22.50), mąka pszenna luksusowa 45.00 — 50.00 (45.00 — 50.00), — pszenna 4/0 40.00 — 45.00 (40.00 — 45.00), — żytnia pełnowłosa 41.00 — 42.00 (41.00 — 42.00), — siłkowa 31.00 — 32.00 (31.00 — 32.00), — razowa 31.00 — 32.00 (31.00 — 32.00), otręby pszenne szale 16.50 — 17.00 (16.50 — 17.00), — pszenne średnie 15.50 — 16.50 (15.00 — 16.50), — żytnie 14.00 — 14.50 (14.50 — 15.00).

Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg loco skład (w nawiasach podane są ostatnie notowania): kasza pszenna 55.00 (54.00), — gryczana palona cała 46.00 (50.00), — w połówkach 42.00 (40.00), — biała cała 50.00 (50.00), — w połówkach 45.00 (45.00), kasza krakowska maczek „0” 65.00 (65.00), — „00” 70.00 (70.00), — „000” 80.00 (80.00), kasza jagłana zagraniczna I gat. 65.00 (65.00), — II gat. 55.00 (55.00), — krajowa I gat. 60.00 (65.00), — owsiana 80.00 (80.00), płatki owsiane 75.00 (75.00), kasza jęczmienna łamana 38.00 (45.00), pęczak 38.00 (45.00), kasza perlowa 59.90 (65.00), mączka kartoflana 43.00 (43.00), groch łuskany cały 65.00 (65.00 — 70.00), — w połówkach 55.00 (50.00), — Wiktorja 38.00 (38.00), — polny 30.00 (32.00), fasola olbrzymia 70.00 (70.00), — drobna biała 40.00 (40.00), ryż Burma 68.00 (68.00), — Siam 100.00 (100.00), — Patna 110.00 — 115.00 (110.00 — 115.00).

Poznań. — Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg parytet Poznań (jak wyżej): pszenica 23.50 — 24.00 (24.00 — 24.50), żyto 23.00 — 23.50 (22.75 — 23.25), jęczmień brow. 23.25 — 24.25 (23.00 — 24.00), — przemiałowy 64 do 66 kg 19.50 — 20.50 (19.25 — 20.25) — 68 kg 21.00 — 22.00 (20.75 — 21.75), owies 20.00 — 20.50 (19.50 — 20.00), mąka pszenna 65%-owa wraz z workiem 36.50 — 38.50 (36.50 — 38.50), — żytnia 65%-owa z workiem 35.50 — 36.50 (35.25 — 36.25), otręby pszenne grube 15.00 — 16.00 (15.00 — 16.00), — pszenne średnie 14.00 — 15.00 (14.00 — 15.00), — żytnie 14.50 — 15.00 (14.50 — 15.00).

Gdańsk. — Notowano — w guld. gd. za 100 kg (jak wyżej): pszenica 14.75 — 15.00 (14.50), żyto 14.75 (14.40), jęczmień najprzedniejszy 15.00 — 15.75 (14.50 — 15.00), — średni 14.00 — 14.75 (13.50 — 14.50), — nastewny 13.00 — 13.75 (12.50 — 13.00), owies 12.00 — 13.00 (12.50 — 13.00), otręby pszenne 9.00 (9.00), — żytnie 9.00 (9.00).

TŁUSZCZE I OLEJE

— Rynek tłuszczu i olejów cechowała ostatnio tendencja spokojna przy dość ograniczonym zapotrzebowaniu; ceny nie wykazują poważniejszych wahań.

Lublin. — Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg loco skład: olej lniany 120'00 — 130'00, — rzepakowy 100'00 — 105'00, makuchy lniane 32'00 — 36'00, — rzepakowe 20'00 — 23'00.

Bydgoszcz. — Ceny orientacyjne — w zł za 1 kg loco wagon: szmalc krajowy przetapiany netto 2'50, — w skrzyniach 2'70.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 15 do 20 lutego 1932 r.

Okres sprawozdawczy przyniósł dość znaczne ożywienie na giełdzie warszawskiej; odnosi się to co prawda jedynie do pierwszych dni okresu, gdyż druga połowa minęła przy znacznie słabszym ruchu. Wzrosła również dość poważnie ilość notowanych akcji, głównie przedsiębiorstw metalurgicznych.

Z akcji bankowych słabiej kształtowały się akcje Banku Polskiego, tracąc ostatnio zł 2'50, natomiast kurs akcji Powszechnego Banku Kredytowego pozostał bez zmiany. W grupie akcji przedsiębiorstw chemicznych obracano nadal jedynie akcjami S. A. Eksploatacji Soli Potasowych, wykazującymi dalszą 2-żłotową zniżkę. Akcje Warsz. Tow. Fabryk Cukru cenione były o zł 1'00 wyżej w porównaniu z notowaniami z połowy stycznia. W grupie akcji przedsiębiorstw metalurgicznych oprócz Lilpopa, który uzyskał dalszą poprawę zł 1'00, notowane były rzadko ostatnio ukazujące się na rynku akcje: Norblina, Ostrowiec i Starachowic — wszystkie trzy po kursach wyższych od ostatnich notowań. Poza tem sporadycznie transakcje zawierane były akcjami Haberbuscha i Schielego, które w porównaniu z notowaniami z pierwszej połowy stycznia cenione były o zł 9'00 wyżej.

Zainteresowanie akcjami na giełdach prowincjonalnych było nadal niewielkie, ograniczając się do najpopularniejszych lokalnych papierów; obroty nieznaczne, tendencja niejednolita.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Kurs w dn. 20/II
Bank Polski	zł 100	100'00	97'00	98'00
Powszechny Bank Kredytowy	zł 100	100'00	100'00	100'00
S. A. Eksploatacji Soli Potasowych	zł 100	85'00	85'00	—
Warsz. T-wo Fabryk Cukru	zł 100	18'50	18'50	—
Lilpop	zł 25	15'00	14'50	15'00
Norblin	zł 100	17'50	17'50	—
Ostrowiec	zł 50	30'00	30'00	—
Starachowice	zł 50	5'25	5'25	—
Haberbusch i Schiele	zł 100	50'00	50'00	—

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje (maksimum i minimum — w zł ; w nawiasach podane są notowania okresu poprzedniego): Zieleniewski — 7'00, Chybie — 11'50 — 11'00 (11'50), Siersza Górnicza — 5'00.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje (jak wyżej): Chodorów — 93'00—92'50 (96'00), Gazy Wschodnie — 8'00 — 7'75 (7'75), Tesp — 85'00 (85'00).

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje (jak wyżej): Bank Polski — 100'00 — 99'00 (98'00 — 95'00).

CLA ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWN.

ORZECZENIA TARYFIKACYJNE RADY TOWAROWIZNAWCZEJ. — Dn. 9/II r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Ministerstwie Skarbu, na którym po przeprowadzonej dyskusji postanowiono cił:

1) błotniki samochodowe, wykonane z blachy żelaznej, chociażby niczem nie pokryte — w/g poz. 173 p. 17 tar. celnej, przewidującej części stalowe samochodów; stopnie do samochodów stalowe, o ile zawierają wyraźne cechy, wskazujące, że służą jako stopnie do samochodów — w/g poz. 173 p. 17 tar. celnej; także stopnie, lecz nie posiadające tych cech — w/g poz. 173 p. 6 lit. a, przewidującej części powozów, oprócz osobno wymienionych;

2) kolby lutownicze miedziane, nawet z prętem żelaznym, w/g jakości pracującej części kolby — w/g poz. 149 p. 7 lit. odp. zależnie od wagi sztuki, określając wagę wymiarową w/g wagi miedzianej części łącznie z wagą żelaznego pręta;

3) samochody wszelkie, bez względu na markę — w/g odpowiednich liter p. 8 i 10 odnośnej pozycji tar. celnej, zależnie od wagi samochodu, przyczem wobec okoliczności, iż w ruchu jest wiele samochodów bez zderzaków, i fabryki produkują typy samochodów, nie posiadających zderzaków, wagę zderzaków włączać do wagi samochodów w celu określenia wymiarowej wagi samochodu należy tylko w tych wypadkach, gdy odprowadzany samochód będzie konstruktywnie do typu samochodów, posiadających zderzaki i zaopatrzone będzie w urządzenie specjalnie przeznaczone do przymocowania zderzaków; brak zderzaków w typach samochodów, przeznaczonych do użytku bez zderzaków, nie upoważnia do traktowania takich samochodów jako zdekompletowanych;

4) palniki do lamp i latań gazowych, wykonane z metali wymienionych w poz. 143 tar. celnej, bez względu na konstrukcję — w/g poz. 149 p. 5 tar. celnej, przewidującej palniki do lamp; palniki do kuchen gazowych — jako nieprzewidzianych taryfą — w/g materiału i wykończenia;

5) igły do gramofonów stalowe, nawet pozlacane lub posrebrzane, a także igły takie drewniane — w/g poz. 172 p. 4 tar. celnej, jako części instrumentów muzycznych, osobno niewymienione, wobec braku w wymienionej pozycji zastrzeżeń co do materiału oraz wykończenia;

6) celuloid w postaci arkuszy, jedno-lub dwustronnie upięszy różnorodnymi wzorami, otrzymanymi przez dodanie przy prasowaniu do masy celuloidowej łuski szklanej lub metalowej, względnie różnych farb, — w/g poz. 68 p. 5 tar. celnej, albowiem w takim stanie wymieniony towar nie stanowi gotowego wyrobu, lecz surowiec do wyrobu różnych przedmiotów;

7) wóz-cysternę, przeznaczony do wywożenia gęstych płynów (do oczyszczania kloak), składający się z cysterny kotlarskiej roboty, zaopatrzonej w przyrząd do napełniania za pomocą wytwarzającej się w niej próżni, a także z resorowego podwozia — w/g poz. 152 p. 1 tar. celnej za cysternę i poz. 173 p. 2 za podwozie, jako platformę;

8) maszynę do przesiewania mąki, zaopatrzoną w sito cylindryczne z siatką metalową o przekroju oczek 2'5 mm z bijanami, przeznaczoną do rozbijania skwalonej mąki, jako maszynę, nie należącą do typu maszyn, przewidzianych lit. c p. 29 poz. 167 tar. celnej, lecz maszynę używaną w piekarniach — w/g poz. 167 p. 1 lit. odp., przewidującej maszyny osobno niewymienione przemysłowe;

9) filtry, składające się z zamkniętego cylindrycznego naczynia, sporządzonego z porowatej masy gliniano-okrzemkowej, zaopatrzonego w mosiężną oprawkę, zapomocą której powyższy filtr łączy się z rezerwuarem wodnym — w/g poz. 167 p. 33 lit. odp. tar. celn., przewidującej aparaty również do domowego użytku;

10) płyty czarne o charakterze płyt kauczukowych, sporządzonych z regeneratu, lecz posiadające domieszki, nie wchodzące w skład regeneratu, — (powyżej 20% tlenku cynku) — w/g poz. 87 p. 5 lit. b tar. celnej, przewidującej surogaty gum w płytach;

11) płyty z gutaperki, nawet nieznacznie zabarwione na kolor różowy lub inny sztuczny — w/g poz. 87 p. 2 lit. b, przewidującej gutaperkę mytą w płytach;

12) skórki ptasie (łabędzie, gęsie i t. p.) bez piór, wyprawione, nie różniące się w takim stanie od skórek futrzanych wszelkich zwierząt i mające przeważnie jednakowe ze skórkami zwierzęcymi zastosowanie, również wobec wymienienia w p. 1 poz. 213 tylko skórek ptasich z piórami — w/g poz. 56 p. lit. odp. zależnie od wykończenia.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

PRZEWOZY DRZEWA NA P. K. P. W 1930 R. — Drzewo zajmuje po węglu drugie miejsce co do ilości przewozów na P. K. P. — około 12% ogółu przewozów. O zmianach w ilości i kierunku przewozu poszczególnych

gatunków materiałów drzewnych w 1930 r. w porównaniu do globalnych liczb 1928 r. i 1929 r. świadczy zestawienie następujące (w tys. tonn):

Rodzaj towaru:	Nadanie:					Przyjęcie:	Tranzyt	Razem 1930	1929	1928
	wewnętrz.	do portów	zagranicę	z portów	z zagranicy					
Drzewo użytk. nieobrob.	1.021.1	78.3	179.9	1.4	2.2	155.5	1.438.4	1.966.1	2.552.2	
" " obrobione	863.6	312.1	545.5	3.3	19.2	203.9	1.947.6	2.301.5	2.775.4	
Stupy telegr. i telefon.	41.6	34.6	19.3	—	—	3.7	99.2	110.2	119.8	
Podkłady kolejowe	50.4	159.2	23.6	—	—	52.0	285.2	326.7	279.2	
Drzewo kopalniane	422.3	58.8	262.2	—	3.4	5.4	752.1	981.5	1.151.9	
" celulozowe	237.0	1.6	667.3	—	0.3	270.1	1.176.3	1.532.0	1.375.0	
" zapalczane	34.0	8.0	15.5	0.5	—	—	58.0	78.8	78.2	
" opałowe	882.2	2.2	50.1	0.2	0.5	2.4	937.6	1.441.0	1.381.2	
Wyroby z drzewa	155.2	7.4	6.0	0.7	2.6	43.2	215.1	163.3	187.7	
Mebłe gięte	3.8	—	6.6	—	—	0.3	10.7	13.0	11.7	
Dykty i forniery	14.8	22.2	9.5	—	0.3	4.3	51.1	—	—	
Klepki i dna beczek	20.2	8.4	10.7	—	—	18.8	58.1	79.4	83.0	
Węgiel drzewny i potaż	11.9	—	5.9	0.1	1.1	2.2	21.2	44.6	39.6	
Smoły i terpentyna	15.4	5.3	1.5	3.0	4.1	2.1	31.4	31.7	31.8	
Inne wyroby z drzewa	119.2	0.5	9.7	1.1	2.0	8.5	141.0	227.3	155.0	
Razem w 1930 r.:	3.892.5	698.7	1.813.4	10.4	35.7	772.3	7.223.0	—	—	
" w 1929 r.:	5.108.8	598.9	2.777.4	10.8	150.1	651.0	—	9.297.0	—	
" w 1928 r.:	5.472.5	708.4	3.427.9	6.6	25.3	581.0	—	—	10.221.7	

Z zestawienia powyższego widać, iż podział przewozów według komunikacji oraz podług sortymentów utrzymuje ten sam charakter w ciągu całego badanego okresu trzyletniego. Zmniejszają się jedynie ilościowo, pod wpływem kryzysu gospodarczego, wszystkie prawie przewozy — z wyjątkiem zresztą tranzytu oraz pozycji wyrobów z drzewa.

Najważniejszym artykułem przewozu pozostaje drzewo obrobione, dalej drzewo użytkowe nieobrobione i papierówka, wreszcie drzewo opałowe, kopalniaki i podkłady kolejowe.

Jeżeli chodzi o rodzaj komunikacji, to przodują — jak zwykle — przewozy wewnętrzne, drugie miejsce zajmuje wywóz, trzecie — tranzyt. W wywozie ruch przez granicę lądową — głównie do Niemiec — przewyższał znacznie eksport w kierunku morskim — głównie do Anglii, ześrodkowany prawie wyłącznie w Gdańsku. Przez granicę lądową wywozimy głównie drzewo tarte, papierówkę, kopalniaki i drzewo okrągłe, przez Gdańsk — tarcicę, podkłady kolejowe i drzewo okrągłe.

Ciekawym zagadnieniem jest określenie dochodu P. K. P. z przewozu materiałów drzewnych. Czynnikiem decydującym są w tym względzie odległości przewozu oraz podlegająca zastosowaniu taryfa. Średnie przebiegi w głównych komunikacjach dla ważniejszych artykułów przewozu były następujące (w km):

	Nadanie:			Przyjęcie:		
	wewnętrzne	do portów	zagranicę	z portów	z zagranicy	Tranzyt
Drzewo użytk. nieobrob.	214	766	454	200	40	760
" " obrobione	230	732	430	50	842	630
Stupy telegraficzne	257	602	371	—	—	420
Podkłady kolejowe	307	740	443	—	—	818
Drzewo kopalniane	338	740	316	—	30	324
" celulozowe	450	915	440	—	—	782
" zapalczane	467	887	770	—	—	—
" opałowe	175	596	357	—	—	200
Wyroby z drzewa	187	288	387	—	90	205
Mebłe gięte	280	—	140	—	—	—
Dykty i forniery	380	643	674	—	—	790
Klepki beczkowe i dna	251	762	640	—	—	858
Smoła, dziegieć, terpent.	248	764	692	497	80	592
Węgiel drzewny i potaż	308	—	640	—	250	80
Pozostałe wyroby drzewne i koszyk.	157	—	173	200	267	540
Przebieg średni:	239	725	419	128	534	701

Zredukowanie głównych kompleksów leśnych na wschodzie wpływa na duże przebiegi w wywozie większości sortymentów drzewa do portów i za granicę lądową, i tylko kopalniaki i drzewo opałowe, otrzymywane również z lasów poznańskich i pomorskich, wykazują przebiegi mniejsze. Wyjątkowo długie przebiegi w tranzyście tłumaczą się dużym udziałem w tranzyście drzewa z Z. S. R. R.

Jeżeli do tak określonych średnich przebiegów zastosujemy taryfy obowiązujące, to otrzymamy następujący wymiar opłat przewozowych (w zł za tonnę):

	Nadanie:					Przyjęcie:
	wewnętrzne	do portów	zagranicę	z portów	z zagranicy	
Drzewo użytk. nieobrob.	10.8	17.3	18.5	13.3	5.3	22.7
" " obrobione	14.0	16.9	17.9	6.0	23.5	21.1
Stupy telegraf. i telefon.	12.4	15.5	15.1	—	—	17.9
Podkłady kolejowe	15.6	16.9	18.3	—	—	23.2
Drzewo kopalniane	10.3	16.9	13.8	—	4.7	16.1
" celulozowe	12.0	24.2	18.1	—	—	22.9
" zapalczane	12.2	23.9	22.8	—	—	—
" opałowe	7.0	13.5	10.7	—	—	7.5
Wyroby z drzewa	26.4	28.7	35.3	—	21.4	22.8
Mebłe gięte	42.0	—	17.1	—	—	—
Dykty i forniery	21.8	26.7	27.1	—	—	28.3
Klepka i dna beczk.	14.6	22.8	26.5	—	—	29.0
Smoła, dziegieć, terpent.	15.3	58.6	62.6	41.5	18.4	58.0
Węgiel drzewny i potaż	12.6	—	17.0	—	17.5	5.9
Inne wyroby drzewne i koszykarskie	25.5	—	20.4	38.2	47.6	76.9

Zastosowanie powyższych opłat do wyżej podanych ilości przewozu materiałów drzewnych w rozmaitych komunikacjach w 1930 r. da następujące kwoty wpływów (w tys. zł):

Nadanie:		Przyjęcie:			
wewnętrzne	do portów	zagranicę	z portów	z zagranicy	Tranzyt
46.503.6	12.396.5	31.469.2	204.9	724.4	21.835.6

Ogólna przeto suma wpływów z przewozów materiałów drzewnych na P. K. P. w 1930 r. wyniosła zł 113.134 tys., co — wobec ogólnej sumy wpływów z przewozów towarowych, równej zł 936.950 tys. — czyni 12%. Odpowiada to ściśle stosunkowi procentowemu ilości przewozów drzewnych na wagę, sta-

nowiacemu, jak to zaznaczyliśmy wyżej, również około 12% przewozów.

Dochód czysty, przypadający P. K. P. z przewozów drzewnych, da się określić przez odjęcie z tej sumy kwoty kosztów własnych przewozu materiałów drzewnych, które — bez różnicy sortymentów, które na wysokość kosztów wpływu większego nie wywierają, i bez uwzględnienia przewozów drobnicowych, jako stanowiących zaledwie 2% ogółu przewozów, a w dziele drzewa odsetek jeszcze mniejszy — można określić w sposób następujący:

	Tys. tonn	Średni przebieg km	Koszt własny przewozu — w gr za 1 tonno-km ładunku:		Ogólny koszt przewozu tys. zł
			pociąg.	wagon.	
Obrót wewnętrzny	3.892,5	239	—	5,70	52.938,0
Wydóz do portów	698,7	725	2,60	4,70	18.408,0
" za granicę ładową	1.813,4	419	2,50	4,60	26.949,0
Przywóz z portów	10,4	128	—	7,60	100,9
" z zagranicy ładowej	35,7	534	—	4,50	85,7
Tranzyt	772,3	701	—	4,21	22.782,8
Razem:	7.223,0	382	—	—	121.264,4

A zatem koszt własny przewozu materiałów drzewnych wyniósł w 1930 r. zł 121.264 tys., wówczas gdy za przewóz ten otrzymała P. K. P. tylko zł 113.134 tys., czyli że niedobór osiągnął kwotę z górą zł 8 miljn. Oczywiście, można przypuścić, że obliczenia kosztów własnych nie były prowadzone z taką ścisłością, aby uwzględniły w pełni odrębne warunki transportów drzewnych, i że przeto nasze obliczenie tych kosztów nie jest również zupełnie dokładne. Ale gdybyśmy nawet na rzecz skorygowania tych niedokładności odrzucili owe zł 8 miljn. niedoboru i uznali, że koszt własny przewozu równoważy wpływy z przewozów, to czy można uznać za normalny taki stan rzeczy, przy którym z przewozu jednego z najważniejszych ładunków, stanowiącego 12% ogólnej ilości towarów, P. K. P. nie otrzymują żadnego dochodu.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

PRACA PORTU GDYŃSKIEGO W STYCZNIU 1932 R. — Ogólna liczba obrotów towarowych portu gdyńskiego wyniosła w pierwszym miesiącu r. b. 380.315 t wobec 468.087 t w grudniu r. ub. oraz 518.728 t w listopadzie. Notujemy więc w styczniu poważny spadek obrotów. Częściowo przypisać go należy przyczynom sezonowym, które sprawiają, że co roku: styczeń i luty są w portach Bałtyku najgorszymi miesiącami. Przypomnieć należy, że w r. ub. styczeń wykazał 323.322 t obrotów, luty — jeszcze mniej, bo 291.304 t, marzec już 366.185 t, kwiecień 401.036 t, maj 476.741 t, czerwiec zaś i lipiec były jeszcze lepsze. Czy i w r. b. powtórzy się ten sam obraz wzrostu obrotów z nastaniem wiosny — trudno narazie powiedzieć. Można raczej obawiać się, że rozwój obrotów portu nie będzie w r. b. tak pomyślny, albowiem poza przyczynami o charakterze sezonowym, które wpłynęły na mały stosunkowo ruch w porcie w miesiącu ubiegłym — przejawiają się tu także skutki kryzysu światowego. Jest rzeczą wiadomą, że na pracy wszelkiego transportu kryzys odbija się na ostatek. Teraz też dopiero porty nasze poczuły na sobie skutki kryzysu. Perspektywy na najbliższy czas, a może nawet na cały najbliższy rok, są — jak zobaczymy niżej — często niewesołe.

Ruch statków na wejściu do portu z 307 w listopadzie i 265 w grudniu r. ub. spadł w styczniu r. b. do 220. Tonnaż tych statków zmniejszył się jednak — i to jest wysoce charakterystyczne — w o wiele mniejszym stopniu, wynosząc odpowiednio: 249.496, 214.783 i 206.871 nrt. Widzimy więc, że podczas gdy ilość statków zmniejszyła się w przeciągu 2 miesięcy o 28%, ich tonnaż zmniejszył się tylko o 17%. Średni tonnaż statku, zawijającego do portu gdyńskiego, wyniósł w styczniu 945 nrt wobec 806 nrt w grudniu. Zmiana ta wynika stąd, że obecnie do Gdyni zaczyna zawijać więcej statków dużych, co znowu jest skutkiem zwiększenia ilości lni regularnych, obsługujących port. Na wyjściu z Gdyni zanotowano w styczniu 215 statków o pojemności 204.237 nrt. Średnia ilość statków, przebywająca jednocześnie w porcie, zmniejszyła się

Zwraca przytem uwagę okoliczność, że niedoboru dostarczają nie tylko przewozy drzewa do portów, ale również i przewozy wewnętrzne, a nawet tranzytowe — co już jest bezwzględnie nieusprawiedliwione.

J. G.

PRACA P. L. L. „LOT” W 1931 R. — Rok ubiegły był rokiem dalszego rozwoju polskiego lotnictwa komunikacyjnego, jakkolwiek wciąż pogłębiający się kryzys odbił się ujemnie na tempie rozwoju; przedewszystkiem znalazło to wyraz w ograniczeniu od dn. 16/IX r. ub. obsługi wszystkich szlaków krajowych z 6 do 3 dni w tygodniu.

Najważniejszym wydarzeniem r. ub. było — niewątpliwie — uruchomienie dalszego ciągu szlaku: Gdańsk — Warszawa — Lwów — Czerniowce — Galacz — Bukareszt poprzez Sofię do Salonik, przez co został stworzony pierwszorzędnej wagi szlak komunikacyjny, łączący morze Bałtyckie z morzem Egejskim. Nowe połączenie zbliżyło do siebie kraje, położone nad morzem Bałtyckim, do zachodniej Azji i północno-wschodniej Afryki.

Podobnie jak i lata ubiegłe rok 1931 zaznaczył się całkowitem bezpieczeństwem lotów. W dziedzinie eksploatacji rok 1931 był korzystny, gdyż wpływy z przewozów wzrosły w porównaniu do 1930 r. W r. ub. przebyto ogółem 1.492.382 km (w 1930 r. — 1.418.880 km), przewieziono pasażerów 14.687 (13.682), — towarów, bagażu, poczty i gazet 406.313 kg (468.100 kg), wykonano pasażero-km 3.707.190 (3.250.091).

Z ważniejszych posunięć administracyjnych rok ubiegły przyniósł uruchomienie własnych placówek P. L. L. „Lot” w Sofii i Salonikach, rozszerzenie placówki w Bukareszcie przez utworzenie warsztatu reparacyjnego, przystąpienie P. L. L. „Lot” do międzynarodowego zrzeszenia przedsiębiorstw komunikacji lotniczej, wreszcie posunięcie naprzód prac nad zorganizowaniem przewozów lotniczo-kolejowych, które będą wprowadzone w życie prawdopodobnie już w r. b.

W dziedzinie technicznej w r. ub. wypróbowano m. in. nowe typy krajowych samolotów komunikacyjnych, wprowadzono obsługę radiową do samolotów oraz przystąpiono do wyszkolenia dalszych kadr pilotów i radiotelegrafistów.

z 31 do 23. Średni postój statku jest prawie że bez zmian — 71,6 godzin wobec 72,2 godzin w grudniu. Kolejność bander na 2 pierwszych miejscach jest stale ta sama: na pierwszym miejscu Szwecja, na drugim Polska. Na trzecim miejscu jest Dania (w grudniu miejsce czwarte), na czwartym Norwegia (w grudniu piąte), na piątym Niemcy (w grudniu trzecie).

W obrocie towarowym, podanym wyżej, mamy w styczniu do czynienia prawie wyłącznie z obrotem zamorskim, który wyniósł w tym miesiącu 380.176 t. Reszta, t. j. 239 t, przypada na obrót przybrzeżny: wywóz ryżu łuszczonego i reeksport garbników do Gdańska. Bliższe dane o obrocie zamorskim zawiera tabelka następująca (w tonnach):

Przywóz		Wywóz	
Owoce świeże	399	Żyto	125
Owoce suszone	405	Ryż wyluszczoney	247
Kawa, kakao, herbata	185	Mąka ryżowa	639
Tytoń	395	Cukier	18.987
Napoje alkoholowe	18	Napoje alkoholowe	17
Śledzie	1.378	Bekony	4.146
Fosforyty	2.032	Wędliny	532
Skóry	22	Jaja	166
Nasiona oleiste	500	Melasa	1.100
Oleje	28	Stupy telegraf.	352
Garbniki	200	Deski i łaty	85
Żelazto (żłom)	353	Węgiel	329.532
Miódz	97	Bunkier	12.250
Wyroby żel. i stal.	25	Koks	1.625
Maszyny, aparaty i ich części	38	Sole potasowe	1.500
Samochody i ich części	28	Cynk	602
Papier	473	Wyroby żel. i stal.	10
Bawelna	322	Papier	526
Wetna	171	Wyr. włókniste	29
Różne	144	Różne	493
Razem:	7.213	Razem:	372.963

¹⁾ Dane uprzednie — p. zesz. 51/1931, str. 1704.

Dla określenia sytuacji przywozu do Gdyni w styczniu wystarczy stwierdzić, że przez cały miesiąc port gdyński otrzymał tylko jed. n statek z ładunkiem pełnookrętowym — mianowicie z fosforytami. Reszta, poza paru jeszcze transportami śledzi, to prawie wyłącznie drobni. Ogólna liczba przywozu — 7.213 t — jest rekordowo mała. Niema w przywozie wcale rud, których zapewne nie będzie ani w Gdyni ani w Gdańsku bodaj że do maja. Ustaly całkowicie transporty złomu, którego w r. ub. przywieziono do Gdyni 341.901 t, w styczniu zaś tylko 353 t. Import obu surowców hutniczych — rudy i złomu odpadł w związku z coraz cięższą sytuacją hutnictwa krajowego, które zapewne nie prędko jeszcze zdoła skonsumować posiadane w kraju spore zapasy surowca. Nie lepszy jest stan przemysłu superfosfatowego, który prawdopodobnie również nie będzie w najbliższych miesiącach sprowadzał wcale swoich surowców: fosforytów i pirytów. Tomasyna na najbliższy sezon, z racji ciężkiego stanu rolnictwa, zapewne będzie sprowadzana z zagranicy w minimalnych ilościach. Wreszcie import ostatniego z masowych ładunków, znanych portowi w Gdyni, mianowicie ryżu surowego, rozpocznie się, jak zwykle, dopiero w kwietniu. To wszystko razem sprawia, że przez najbliższych parę miesięcy ogólne liczby przywozu przez Gdynię mogą łatwo wahać się poniżej 10.000 t. Natomiast jakościowo przywóz zaczyna poprawiać się: już w styczniu dał się odczuć dobroczynny wpływ wprowadzonych świeżo morskich ceł preferencyjnych. Tak więc pojawiły się pierwsze poważniejsze transporty owoców południowych — pomarańcz i jabłek. W styczniu przywieziono ich 399 t, t. j. więcej niż w całym roku ubiegłym (238 t). Nie ustaje import owoców suszonych — 405 t. Towarów kolonialnych także przybyła pewna ilość — 185 t, przyczem i tu import jednego miesiąca przekroczył import całego r. ub.: kawa 72 i 47 t, kakao 105 i 95 t. To samo mn. w. można powiedzieć o garbnikach: 200 i 244 t, o wełnie — 171 t, której dotąd przez Gdynię nie sprowadzano wcale. Poza tem jest do zanotowania: spory przywóz śledzi, głównie świeżych — 1.378 t (w całym r. ub. 1.503 t), kolejny transport nasion oleistych dla Olkarni — 500 t, tym razem przybyły po raz pierwszy bezpośrednio z Ameryki Poł., spore ilości papieru (473 t), które od pewnego czasu regularnie co tydzień przychodzą z Finlandji dla reeksportu do Egiptu i Syrii. Luty w imporcie towarów cennych powinien wykazać dalsze postępy.

W wywozie główny artykuł, węgiel, dał w styczniu łącznie z bunkrem 341.782 t. Niestety, chociaż liczba ta jest dużo mniejsza od poprzednich, kiedy dochodziliśmy prawie do 450 tys. t, wątpliwe jest, czy w najbliższych miesiącach będzie ona mogła być utrzymana. Węgiel polski w walce z węglem angielskim o rynki skandynawskie przechodzi złą fazę, co — jak wiadomo — jest skutkiem spadku funta angielskiego, a tem samem potaniaenia węgla konkurencyjnego o ok. 30%. Różnicę tę czas wyrównywa, abowiem w Anglji, jak zwykle po dewaluacji, życie drożeje, u nas zaś czynione są zabiegi o obniżenie ceny eksportowej węgla. Trudno dziś orzec, ile w międzyczasie terenu zdoła sobie odwojować na rynkach skandynawskich węgiel angielski. W każdym razie perspektywy na najbliższe miesiące nie są różowe. Cukier jest w pełni kampanji eks-

portowej, wykazując w styczniu wciąż ładną liczbę — 18.987 t. I tu jednak ogólny eksport tegoroczny będzie prawdopodobnie mniejszy niż w r. ub. Bekony i wędliny utrzymują się stale na wysokim poziomie; ostatnie tygodnie nawet wykazały zwiększenie tego eksportu. Jaj idzie mniej, masła wcale. Zmniejszył się eksport Łuszczarni Ryżu, co jest zjawiskiem sezonowym. Prawie że ustął wywóz drzewa, chociaż na najbliższe miesiące perspektywy pod tym względem są dla Gdyni nienajgorsze. Są też zapowiedzi większych wysyłek soli potasowych i nawozów azotowych, w styczniu jednak te ostatnie nie szły wcale, soli potasowych wywieziono zaś tylko jeden transport — 1.500 t. Odszedł jeden statek z melasą — 1.100 t. Sezon eksportu ziemniaków jeszcze daleko.

Ruch pasażerski był w styczniu minimalny: 226 osób odjeżdżających i zaledwie 15 przyjeżdżających. Tłumaczy się to przyczynami sezonowymi.

RYNEK FRACHTOWY. — Na większości powrotnych rynków frachtowych panowała w ub. tygodniu tendencja zwyklowa, z czego wynikałoby, że unieruchomienie dużej ilości tonnażu wywróto spodziewany skutek, gdyż poza rynkami Dalekiego Wschodu, gdzie jest nadmiar tonnażu, przybyłego z Australji i portów północnych oceanu Spokojnego, ilość wolnego tonnażu, mogącego przyjąć natychmiastowe ładunki, jest nie wystarczająca dla bieżącego zapotrzebowania. Wobec tego stawki frachtowe zwyklowały, i wyraźną poprawę ich notowano w Argentynie, Kubie, portach północnych oceanu Spokojnego oraz Australji.

Według ostatnich zestawień ilość zatrzymanego tonnażu przewyższa 125 mln. t r. br.

Na rynku La Platy notowano ogromny ruch. Ogółem zafrachtowano 43 statki o łącznym tonnażu 285.900 t, stawki zwyklowały od 3 d do sh 1 na tonnie.

Na północno-amerykańskim rynku sprzedawane jest ożywienie z powodu kontraktu, ostatnio zawartego na 25.000 t nitratów dla importerów francuskich, oraz mającego wkrótce nastąpić wznowienia ruchu w porcie Montreal. Z Kuby płacono od sh 15 do 15 6, a z S. Domingo kontraktowano niewielkie statki od sh 14 do sh 14/10, do portów Anglji i Kontynentu przy ładowaniu w lutym i marcu.

Na rynku australijskim notowano bardzo słaby ruch w kierunku Dalekiego Wschodu, natomiast rynek powrotny bardzo był ożywiony i wykazał tendencję zwyklową.

Na rosyjskim zbożowym rynku czarnomorskim panował zastój. Pewne ożywienie notowano na rynku dunajskim; z Constancy płacono sh 11 za większego typu statki do rejonu Antwerpja/Hamburg na luty i marzec.

W związku z decyzją Rządu francuskiego zwolnienia przywozu węgla angielskiego do Francji (d 15%-owego dodatku, który opłacały kraje, posiadające zdeprecjonowaną walutę, spodziewane jest również korzystne uregulowanie francuskiego systemu kontyngentowego, tymczasem jednak ruch na rynku tym był bardzo ograniczony.

Na rynku Gdynia Gdańsk ożywienie słabe. Stawki bez zmian.

POCZTA I TELEGRAF

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA POCZT I TELEGRAFÓW

RUCH POCZTOWY, TELEGRAFICZNY I TELEFONICZNY W GRUDNIU 1931 R. w ważniejszych miastach przedstawiał się w sposób następujący (w tys. jednostek, wzgl. $\bar{x}$):

Nazwa miejscowości	Listy zwykłe i polecane	Listy wartościowe	Paczki	Przesyłki za pobraniem	Zlecenia pocztowe	Przekazy poczt. i telegr. (w plac. i telegr. wyplac. wzgl. wyplac. na kwotę)	Wpłaty P. K. O. (na kwotę)	Czasopisma	Telegramy	Rozmowy telef. między-miastowe i z zagranicą
N a d a n o w u r z ę d a c h										
Warszawa	13.890 1	22 1	141 0	49 2	24 7	13.171 4	31.352 7	4.261 9	49 3	128 1
Łódź	2.264 8	3 3	46 6	14 7	5 7	3 208 7	17.775 5	398 3	14 6	44 1
Lwów	3.312 0	4 9	47 5	15 5	10 0	4.160 1	11.911 7	1.674 6	18 1	32 4
Poznań	10.793 5	2 0	39 1	26 2	1 5	4.168 9	12.599 1	1.585 0	12 2	34 0
Kraków	3.422 5	4 6	45 5	21 5	9 0	3.540 9	12 219 9	1.898 0	12 3	46 6
Wilno	1.119 7	1 8	13 8	4 1	3 5	1.716 6	4 318 4	514 3	7 8	9 2
Katowice	1.453 3	1 4	21 7	7 5	5 7	2.365 8	6 975 4	535 0	7 4	63 3
Bydgoszcz	1.668 2	0 9	14 6	3 6	1 7	1.672 2	5.228 0	594 9	4 7	18 0
Białystok	1.104 4	0 8	2 9	0 9	2 6	851 2	3.172 3	18 0	3 0	9 4
Gdynia	481 9	0 1	2 6	0 5	0 1	940 2	3.006 6	5 8	4 6	19 4

Nadeszło do urzędów

Warszawa	7.380'6	16'1	54'5	8'2	13'5	14.548'8	4.287'1	618'7	68'4	157'8
Łódź	1.573'3	2'4	24'7	5'9	10'8	8.610'2	1.273'7	182'8	16'1	34'7
Lwów	3.494'0	6'6	41'6	5'4	4'6	5.785'5	3.718'8	299'6	20'1	34'7
Poznań	2.358'4	1'5	25'8	10'0	1'1	3.737'1	1.596'3	127'0	12'9	42'7
Kraków	3.194'0	4'8	33'9	5'0	4'7	3.664'7	2.547'0	86'5	11'9	46'8
Wilno	1.063'1	5'9	10'4	4'9	1'9	2.957'6	819'9	55'5	7'8	11'6
Katowice	1.509'1	1'2	16'4	3'6	3'1	1.547'3	585'9	102'4	7'3	54'1
Bydgoszcz	952'4	1'3	15'4	4'1	0'8	1.461'9	902'6	426'8	4'1	17'5
Białystok	504'5	1'7	5'9	1'6	1'0	1.005'7	253'8	64'5	3'8	9'1
Gdynia	398'3	0'2	5'7	0'6	0'5	339'7	274'5	74'9	3'6	16'2

Rozmów telefonicznych miejscowych przeprowadzono: w Warszawie 22.485.140, w Łodzi 5.298.375, we Lwowie 4.856.294, w Krakowie 3.241.039, w Wilnie 1.774.276, w Zakopanem 1.302.610, w Poznaniu 1.279.514, w Katowicach 1.218.486, w Kielcach 1.006.014, w Toruniu 968.149, w Bydgoszczy 822.927, w Białymstoku 761.400, w Sosnowcu 661.170, w Lublinie 581.870, w Gdyni 529.116.

WPLYWY I ROZCHODY PRZEDS. „POLSKA POCZTA, TELEGRAF, TELEFON I RADJOTELEGRAF” W GRUDNIU 1931 R. przedstawiają się, jak następuje (w zł),

	Wpływy	Rozchody
Dyrekcje Poczty i Telegrafów	7.931'81	780.300'92
Urzędy poczt., telegr. i telef.	19.188.476'29	20.702.310'67

Radjotelegraf	289.747'67	262.539'12
Główny Skład Materiałów Poczty	285'39	17.858'98
Główny Skład Materiałów Telegr. i Tel.	252'70	52.550'51
Izba Kontroli Rachunkowej P. i T.	2.117'14	136.735'42
Emerytury	623.192'39	3.529.729'06

Razem: 20.112.003'39 25.482.024'68

Niedobór z państw. przeds. „Polska Poczta, Telegraf, Telefon Radiotelegraf” w grudniu 1931 r. wynosił zł 5.370.021'29. Niezależnie od tego dochody i wydatki Zarządu, wykonywanego przez Ministerstwo Poczty i Telegrafów, stanowiły zł 645'52 w dochodach i zł 243.586'82 w wydatkach.

KRONIKA BIEŻĄCA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

USTAWY:

Dodatkowe kredyty na rok 1929/30 — ust. z dn. 21/I 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 12, poz. 67).

Dodatkowe kredyty na rok 1930/31 — ust. z dn. 21/I 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 12, poz. 68).

Dodatkowe kredyty na rok 1931/32 — ust. z dn. 21/I 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 12, poz. 69).

KONWENCJA:

Konwencja między Polską a Bułgarią, dotycząca eksploatacji regularnych linii komunikacji powietrznej, podpisana w dn. 7/IV 1931 r. oraz ośw. rządowe z dn. 25/I 1932 r. w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych („Dz. Ust. R. P.” Nr. 13, poz. 80 oraz 81).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Ustanowienie właściwości terytorjalnej okręg. urzędów górniczych, podległych Wyższ. Urzędowi Górniczemu w Warszawie — rozp. Ministra Przem. i Handlu z dn. 30/I 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 12, poz. 73).

Ustalenie wysokości niektórych morskich opłat portowych — rozp. Ministra Przem. i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dn. 21/I 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 13, poz. 83).

Obniżenie cel wywozowych na niektóre artykuły gdańskiego przemysłu, gdańskich rękodzieł oraz gdańskiego rolnictwa — rozp. Ministrów: Skarbu, Przem. i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 11/II 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 13, poz. 84).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

29 lutego:

— „Kolej Lokalna Toruń-Czarnowo”, S. A. — o g. 11 w Ratuszu w Toruniu.

— „Lubelskie Tow. Terenowe”. S. A. — o g. 18 w Lublinie, Szopena 13. m. 4.

— „Venetra”. S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w Poznaniu, Dąbrowskiego 97.

7 marca:

— Zakł. Przem. „Karol Machlejd” w Warszawie, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Warsz., hłodna 45.

— Fabryka Przetworów Chemicznych „Rędziny”, S. A. — o godz. 18 w lok. P. K. Żórawskiego w Warsz., Dantyszka 18.

8 marca:

— Tow. dla Handlu Towarami Aptecznymi i Perfum. „I. B. Segall” w Wilnie, S. A. — o g. 18 w lok. Komisji Likwid. w Wilnie, Trocka 7.

9 marca:

— Żywiecka Fabryka Papieru „Solali”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Zabłociu k. Żywca.

— „Przemysł Jedwabny”, S. A. — o godz. 12 w lok. S-ki w Łodzi, Śródmiejska 22.

— „Zakłady Mechaniczne Borman, Szwede i S-ka”, S. A. w W-wie — o g. 18 w lok. Polsk. Zw. Przem. Metal. w Warsz., Krak. Przed. 5.

10 marca:

— Tow. Akc. Cukrowni „Krasiniec” — o g. 13 w lokalu Banku Zachodniego w Warsz., Fredry 6.

— Tow. Akc. Fabryki Cukru „Cielce” — o g. 12 w lok. B-ku Zachodniego w Warsz., Fredry 6.

11 marca:

— „Elektrownia Zgierska”, S. A. w Zgierzu — o g. 10 w lok. Łódzk. Wąskotor. Elektr. Kolei Dojazd. w Łodzi, Piotrkowska 96.

12 marca:

— „Wschodnio-Galicyjskie Koleje Lokalne”, S. A. w likw. — o g. 11 we Lwowie, A. Potockiego 11.

— Warsz. Tow. Handlu Herbatą „A. Długolecki, W. Wrześniewski”, S. A. — o g. 18 w lokalu S-ki w Warsz., Bracka 23.

— „Lubań Wronki”, Przemysł Ziemniaczany w Lubaniu, S. A. — o g. 16 w Hotelu Bazar w Poznaniu.

14 marca:

— „Bawełniana i Gumowa Manufaktura, dawniej Ferdynand Seidner”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Łodzi, Południowa 52.

17 marca:

— Przemysł Mydl. i Perf. „Fryderyk Pils”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Warsz., Wierzbowa 11.

19 marca:

— „Bank Towarzystw Spółdzielczych”, S. A. — o g. 17 w lok. B-ku w Warsz., Jasna 1.

20 marca:

— „Papier”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Wilnie, Zawalna 13.

9 kwietnia:

— „Warsz. Zakł. Przem. Wyrobu Drożdży Prasowanych, Słodu i Spirytusu”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Warsz., Marszałkowska 117.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

SPRAWY BUDŻETOWE

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETOWE W STYCZNIU

1932 R. — Według danych tymczasowych dochody i wydatki budżetowe w styczniu 1932 r. w zestawieniu z odpowiednimi danymi za styczeń 1931 r. przedstawiały się następująco (w tys. zł):

	Dochody		Wydatki	
	styczeń: 1932	1931	1932	1931
A. — ADMINISTRACJA:				
Prezydent Rzeczypospolitej	7	9	242	334
Sejm	2	25	512	624
Senat	—	6	142	207
Kontrola Państwowa	—	204	409	768
Prezydjum Rady Ministrów	1	4	163	469
Min. Spraw Zagranicznych	970	130	2.706	7.838
Min. Spraw Wojskowych	173	264	64.236	62.525
„ „ Wewnętrznych	970	1.113	18.203	21.252
„ Skarbu	104.187	152.378	9.288	11.322
„ Sprawiedliwości	4.195	4.110	7.712	10.629
„ Przemysłu i Handlu	1.081	1.061	1.192	3.261
„ Komunikacji	45	37	279	951
„ Rolnictwa	480	472	1.020	3.000
„ Wyzn. Rel. i Ośw. Publ.	179	201	27.634	38.853
„ Robót Publicznych	1.122	2.810	2.911	9.231
„ Pracy i Opieki Społecznej	65	79	14.698	8.083
„ Reform Rolnych	63	103	1.212	2.945
„ Pocht i Telegrafów	—	1	134	168
Emerytury	1.737	2.088	11.627	15.049
Renty inwalidzkie i pensje	—	—	12.503	17.747
Długi państwowe	—	—	1.188	12.826
Razem:	115.277	165.095	178.041	228.082

B. — PRZEDSIĘBIORSTWA:

Prezydjum Rady Ministrów:				
a) Polska Agencja Telegraf.	—	—	50	63
b) Drukarnie Państwowe	12	13	—	—
c) Wydawnictwa Państwowe	55	55	—	—
M-stwo Spraw Wojskowych:				
Państw. Zakł. Inżyn.	—	—	—	24
M-stwo Spraw Wewnętrznych				
Zdrowiska Państwowe	2	—	—	—
M-stwo Przemysłu i Handlu:				
Przedsiębiorstwa przem.-handl i gór.-hutn.	—	82	—	—
Ministerstwo Komunikacji:				
Polskie Koleje Państwowe	764	—	—	—
Ministerstwo Rolnictwa:				
Lasy Państwowe	619	1.728	—	—
M-stwo Pocht i Telegrafów:				
Polska Poczta, Telegraf i Te- lefon oraz przedsiębiorstwa pomocnicze	4.000	—	—	—
Razem:	5.452	1.878	50	87

C. — MONOPOLE:

Monopol solny	4.000	4.100	—	—
„ tytoniowy	27.000	28.001	—	—
„ spirytusowy	22.000	29.140	—	—
„ zapalczany	1	—	—	—
Loterja państwowa	1.500	1.500	—	—
Razem:	54.571	62.741	—	—
Ogółem:	175.300	229.714	178.091	228.189

Po 2 miesiącach nadwyżki budżetowej zjawia się w styczniu r. b. znów deficyt budżetowy, lecz bardzo niewielki, bo wynoszący zł 28 mln.

Jak zwykle w styczniu — również i w r. b. dochody budżetowe wykazują spadek; wynosi on zł 230 mln. i sprowadza dochody do poziomu wyższego jedynie od sierpniewego i wrześniowego, prawie równego czerwcowemu, a niższego niż w pozostałych miesiącach bież. roku budżetowego. Zniżka do-

chodów w styczniu w stosunku do grudnia nastąpiła we wszystkich 3 grupach budżetu: administracji (o zł 146 mln.), przedsiębiorstw (o zł 31 mln.) oraz monopolów (o zł 32 mln.). W grupie administracji spadek dotyczy przede wszystkim dochodów Min. Skarbu (z zł 1177 mln. do zł 1042 mln.), przyczem główną rolę odegrał tu spadek wpływów podatkowych; w grupie przedsiębiorstw skurczyła się bardzo silnie wpłata L. sów Pańs. wowych (z zł 50 mln. do zł 06 mln.).

Wydatki w styczniu zmniejszyły się (w stosunku do grudnia) w nieco mniejszym stopniu niż dochody, bo o zł 200 mln. — osiągając poziom rekordowo niski w bież. roku budżetowym. Redukcja wydatków dotyczy prawie wszystkich części budżetu.

W ciągu pierwszych 10 miesięcy 1931/32 r. dochody budżetowe wyniosły zł 1.918,2 mln., a więc były mniejsze niż w tym samym okresie 1930/31 r. (zł 2.295,6 mln.). Wydatki budżetowe w ciągu 10 miesięcy 1931/32 r. stanowiły zł 2.049,0 mln., gdy w tymże czasie w 1930/31 r. zł 2.300 mln.

Stosunek dochodów i wydatków, osiągniętych w pierwszych 10 miesiącach, do sum, ustalonych w budżecie na cały rok budżetowy, przedstawia się następująco: dochody administrac. stanowiły 66,2% budżetu, wpłaty przedsiębiorstw — 93,8%, wpłaty monopolów — 64,3%, wydatki administracji — 71,7% budżetu, dopłaty do przedsiębiorstw — 22,8%. Jak widzimy, zarówno dochody jak i wydatki budżetowe nie osiągnęły procentu, teoretycznie przypadającego na 10 miesięcy (83,3%) — z wyjątkiem jedynie wpłat przedsiębiorstw.

Obok wydatków inwestycyjnych, uskutecznianych z budżetu administracji na rok 1931/32, oraz przez przedsiębiorstwa, wydatkowano też w styczniu dalsze kwoty na nadzwyczajne inwestycje z rezerw skarbowych (ustawa z dn. 31/III 1928 r.), a mianowicie zł 403,3 tys., w tem: Prez. Rady Min. zł 330,1 tys., Min. Spr. w Wewn. zł 12,1 tys., Min. Skarbu zł 0,2 tys., Min. W. R. i Ośw. Publ. zł 13,5 tys., Min. Rob. Publ. zł 47,4 tys.

Obroty kasowe w styczniu 1932 r. przedstawiały się następująco (w mln. zł):

	Dochody	Wydatki
Pozostałość w dn. 31/XII	167,3	—
Rachunek specjalny pożyczki stabilizacyjnej w Banku Polskim w dn. 31 XII	3,6	—
Obroty budżetowe	175,3	178,1
Autonom. obroty budżetowe Woj. Śląskiego	8,8	5,5
Nadzwyczajne wydatki inwestycyjne	—	0,4
Pożyczki państw. — obroty gotówką:		
8% pożyczka konwersyjna	—	0,0
4% „ premjowa dolarowa	0,0	0,0
Sumy obrotowe	519,4	515,9
„ obce	163,4	142,6
Pozostałość w dn. 31/I	—	200,7
Rachunek specjalny pożyczki stabilizacyjnej w Banku Polskim w dn. 31/I	—	3,6
Ogółem:	1.046,8	1.046,8

WPŁYWY Z DANIN I MONOPOŁÓW W STYCZNIU

1932 R. — Według danych tymczasowych wpływy z danin publicznych oraz monopolów państwowych w styczniu 1932 r. przedstawiały się następująco (w tys. zł):

	Preli- mino- wano	Wpły- nęło
1. — PODATKI BEZPOŚREDNIE		
Podatki gruntowe	2.500	3.450
„ od nieruchomości miejskich i nie- których wiejskich	3.500	4.184
Podatek przemysłowy	24.000	22.808
„ dochodowy	18.000	15.041
„ wojskowy	10	10
„ od kapitałów i rent	500	674
Zaległości podatków zniesionych	10	7
Odsetki zwłoki, kary, należności egzeku- cyjne i grzyway	3.000	2.524
R A Z E M:	51.520	48.700
2. — PODATEK MAJĄTKOWY		
	350	300

3. — PODATKI POŚREDNIE

Podatek od wina	200	178
" " piwa	500	672
" " cukru	12.750	13.304
" " drożdży	800	753
" " olejów mineralnych	1.900	2.696
" " zapalniczek	—	—
" " kwasu octowego	25	16
Akcyzowe opłaty patentowe	225	449
Odsetki zwłoki, kary i grzywny	100	157
Podatki zniesione	—	11
R A Z E M:	16.500	18.236

4. — CŁO

Cło przywozowe	10.850	11.672
Wpływy uboczne od cła przywozowego	1.100	1.384
Cło wywozowe	45	79
Wpływy uboczne od cła wywozowego	5	5
R A Z E M:	12.000	13.140

5. — OPLĄTY STEMPLOWE

	12.500	12.501
--	--------	--------

6. — NADZWYCZ. DODATEK DO DANIN

	7.590	8.352
--	-------	-------

7. — MONOPOLE

Monopol solny	4.000	4.000
" tytoniowy	27.000	27.000
" spirytusowy	22.000	22.070
" zapalczany	—	1
Loterja państwowa	1.500	1.500
R A Z E M:	54.500	54.571

O G O Ł E M: 154.960 155.800

W styczniu nastąpił spadek wpływów skarbowych w stosunku do szczególnie wydajnego grudnia o ok. 7%, przy czym poziom wpływów styczniowych był wogóle niższy niż we wszystkich miesiącach ostatniego kwartału 1931 r., w którym to okresie roku wpływy te zazwyczaj wzmagają się, a także mniejszy niż w pierwszych 2 miesiącach roku budż. 1931/32 (kwiecień, maj), przewyższał zaś tylko poziom wpływów w 4 miesiącach letnich. Zaznaczyć jednak należy, że spadek wpływów w styczniu w stosunku do grudnia był w 1931/32 r. stosunkowo niższy niż w 1930/1931 r. Spadek ten nastąpił zarówno dzięki niższemu wpływów z danin (o zł 9'3 miljn.), jak i (choć w mniejszym stopniu) dzięki niższemu wpłat monopolów (o zł 3'2 miljn.). Co do danin jednak, to tu zniżkowały właściwie tylko podatki bezpośrednie (w konsekwencji i nadzwyczajny dodatek do danin), podczas gdy pozostałe kategorie danin wykazały wzrost. W stosunku do preliminarza miesięcznego, ustalonego przez Min. Skarbu, wpływy faktycznie osiągnięte, były wyższe; zawiody nieco jedynie podatki bezpośrednie, a mianowicie: dochodowy i przemysłowy.

Spadek wpływów z podatków bezpośrednich zwyczajnych (a więc bez majątkowego) wyniósł zł 11'5 miljn., czyli ok. 19%. Tłumaczy się to t. m., że na styczeń nie przypadły terminy większych płatności podatkowych, a mianowicie — poza comiesięcznymi i rozłożonymi na raty — tylko zaliczka podatku od obrotu za IV kwartał 1931 r. Spadek wykazują wszystkie ważniejsze podatki: gruntowe z zł 5'2 miljn. na zł 3'5 miljn., od nieruchomości z zł 4'9 miljn. na zł 4'2 miljn., przemysłowy z zł 26'8 miljn. na zł 22'8 miljn., dochodowy z zł 19'8 miljn. na zł 15'0 miljn. W stosunku do stycznia 1931 r. spadek dochodów z podatków bezpośrednich wynosi zł 17'6 miljn.; dochód z gruntowych obniżył się o zł 0'5 miljn., od nieruchomości — o zł 1'1 miljn., przemysłowego — o zł 7'4 miljn., dochodowego — o zł 7'3 miljn.

Dochód z podatku majątkowego po przejściowej silnej zwwyżce w grudniu (do zł 1'8 miljn.) w styczniu osiągnął poziom rekordowo niski — zł 0'3 miljn. (w styczniu 1931 r. zł 0'9 miljn.).

Wpływy z podatków pośrednich zwyżkują już od listopada. W styczniu podniosły się znowu o zł 2'0 miljn. i przewyższyły nawet wpływy w styczniu 1931 r. (o zł 0'4 miljn.). Zwyżkują głównie wpływy z 2 najważniejszych podatków: od cukru (październik — zł 7'7 miljn., listopad — zł 8'9 miljn., grudzień — zł 10'2 miljn., styczeń — zł 13'3 miljn.) oraz od olejów mineralnych (zł 2'0 miljn., zł 2'2 miljn., zł 2'4 miljn., zł 2'7 miljn.). Silnie podwyższone w grudniu — jako ostatnim miesiącu roku — akcyzowe opłaty patentowe w styczniu poważnie skurczyły się (z zł 1'5 miljn. do zł 0'4 miljn.). W stosunku do stycznia 1931 r. wzrost dochodu w styczniu r. b. wykazują właśnie podatki: od cukru (o zł 0'3 miljn.) oraz od olejów mineralnych (o zł 0'3 miljn.).

Dochody z cła, wahające się zależnie nie tylko od rozmiarów obrotu handlowego z zagranicą (głównie przywozu, który w styczniu w dalszym ciągu zmalał), ale i od wpłat W.

M. Gdańska — w styczniu podniosły się poważnie — z zł 10'7 miljn. (w grudniu) do zł 13'1 miljn., stanowiąc jednak niewiele więcej niż $\frac{2}{3}$ wpływów w styczniu 1931 r. (zł 18'7 miljn.).

Dochód z opłat stempłowych zwyższył się w styczniu o zł 0'4 miljn., był jednak o zł 2'4 miljn. mniejszy niż w styczniu 1931 r., co wiąże się ze spadkiem obrotów gospodarczych.

Nadzwyczajny dodatek do danin — w związku ze spadkiem wpływów podatkowych — dał w styczniu o zł 1'1 miljn. mniej niż w grudniu.

Wpłaty monopolów — po lekkiej zwwyżce w grudniu (o zł 1'5 miljn. do zł 57'8 miljn.) — w styczniu silnie zmalały (do zł 54'6 miljn.). Mniej wpłacił przede wszystkim monopol spirytusowy (o zł 5'0 miljn.), podczas gdy monopol tytoniowy podwyższył o zł 2'0 miljn. swą wpłatę. W stosunku do r. ub. spadek wpłat monopolów wynosi zł 8'2 miljn. i dotyczy w lwiej części monopolu spirytusowego (z zł 29'1 miljn. do zł 22'1 miljn.).

Zestawienie wpływów z danin i monopolów w styczniu r. b. z przeciętną miesięczną wpływów, przewidzianych w budżecie na 1931/32 r., oraz z wpływami, osiągniętymi w styczniu 1931 r., przedstawia się następująco (w miljn. zł):

	$\frac{1}{12}$ budżetu na 1931/32	Styczeń 1932	Styczeń 1931
Podatki bezpośrednie	58.8	48.7	66.3
Podatek majątkowy	3.7	0.3	0.9
Podatki pośrednie	15.5	18.2	17.8
Cło	29.2	13.1	18.7
Opłaty stempłowe	15.1	12.5	14.9
Nadzwycz. dodatek do danin	9.4	8.4	9.9
Monopole	73.5	54.6	62.7

Jak widzimy, wpływy, osiągnięte w styczniu r. b., były niższe od teoretycznie obliczonej miesięcznej normy budżetowej z wyjątkiem podatków pośrednich.

Dochód z danin i monopolów w pierwszych 10 miesiącach 1931/32 r. wyniósł zł 1.582'1 miljn., a więc mniej zarówno od dochodu, uzyskanego w tym samym okresie 1930/31 r. (zł 1.936'6 miljn.), jak i od kwoty, przewidzianej w budżecie ($\frac{10}{12}$ kwoty, preliminowanej na cały 1931/32 r. — zł 2.061'5 miljn.).

Zestawienie wpływów w okresie kwiecień — styczeń 1931/32 r. z wpływami, osiągniętymi w tym samym czasie w 1930/31 r., oraz z budżetem na 1931/32 r. przedstawia się następująco:

	10 miesięcy:		
	1930/31	1931/32	% budżetu
Daniny	1.244.1	1.015.3	64.3
Podatki bezpośrednie	616.0	511.0	72.4
w tem:			
podatki gruntowe	42.9	40.3	67.2
podatek od nieruchomości	42.8	41.3	86.1
" przemysłowy	265.2	212.2	70.7
" dochodowy	224.3	184.3	73.7
Podatek majątkowy	11.1	14.8	33.5
Podatki pośrednie	151.5	142.9	77.0
w tem:			
podatek od cukru	98.7	96.3	76.9
Cło	223.3	134.8	38.5
Opłaty stempłowe	149.3	126.4	69.6
Nadzwycz. dodatek do danin	9.7	85.5	75.9
Monopole	692.4	566.8	64.3
w tem:			
monopol tytoniowy	336.6	292.1	74.7
" spirytusowy	289.0	218.3	51.4

Ogółem daniny i monopole: 1.936'6 1.582'1 64.3

K.

PODATKI I OPLĄTY

NORMY DLA BILANSÓW GOSPODARCZYCH W GOSPODARSTWACH WIEJSKICH. — W związku z rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 28/VII 1932 r. o sposobie badania ksiąg gospodarczych w gospodarstwach wiejskich dla celów ustalenia podstaw wymiaru podatku dochodowego dla osób fizycznych i spadków nieobjętych — Ministerstwo Skarbu w okólniku z dn. 5/II 1932 r. L. D. V 2848/2/32 podkreśliło, że w gospodarstwach wiejskich, prowadzących księgi gospodarcze, mogą być pewne przychody lub rozchody względnie wartości, co do których księgi gospodarcze potrzebnych danych nie zawierają. W interesie sprawności wymiaru podatku dochodowego oraz w interesie płatników leży znormalizowanie tego rodzaju przychodów, rozchodów względnie wartości dla bilansów gospodarczych. W szczególności zaś może zachodzić potrzeba ustalenia następujących norm dla bilansów gospodarczych gospodarstw wiejskich:

I. — Wartość użytkową mieszkania podatnika należy znormalizować z zachowaniem postanowień art. 16 ustawy o podatku dochodowym, przy uwzględnieniu ilości rzeczywiście użytkowanych izb względnie obszaru danego gospodarstwa rolnego.

II. — Wartość produktów, pobranych z gospodarstwa rolnego na rzecz płatnika, jego rodziny, domowników i służby osobistej: a) dla wypadków, gdy księgi gospodarce wykazują powyższe produkty i naturalja tylko ilościowo bez podania ich wartości — należy ustalić przeciętną wartość typowych płodów i przetworów gospodarstwa rolnego, uwzględniając w miarę możliwości ceny miejscowe; b) jeżeli księgi gospodarce nie wykazują nawet ilościowo produktów gospodarstwa wiejskiego, pobranych dla gospodarstwa domowego płatnika — należy zryczałtować wartość tych produktów, przypadających dziennie na 1 osobę, przyczem zryczałtowana ta wartość winna być niższa dla służby.

III. — Przy świadczeniach płatnika na rzecz gospodarstwa wiejskiego dla wypadków, gdy księgi gospodarce wykazują rozchód produktów gospodarstwa wiejskiego na potrzeby domowe płatnika, płatnik zaś stołuje pracowników gospodarstwa wiejskiego — należy, dla celów potrąceń, zryczałtować koszt wyżywienia pracowników gospodarstwa wiejskiego w zależności od rodzaju zajęcia powyższych osób.

IV. — Koszty utrzymania koni wyjazdowych nie są zasadniczo potrącalne przy wymiarze podatku dochodowego. Celem ustalenia wysokości doliczalnych z powyższego tytułu wydatków, należy zryczałtować koszt utrzymania pary koni wyjazdowych, biorąc pod uwagę roczny koszt ich wyżywienia oraz ich obsługi. Jeżeli konie, z prz. znaczenia wyjazdowe, używane są przeważnie do wyjazdów w celach administracyjnych gospodarstwa wiejskiego — należy koszty ich utrzymania uznać za potrącalne przy wymiarze podatku dochodowego. W związku z powyższym wskazane jest znormalizowanie ilości koni wyjazdowych dla celów administracyjnych, w zależności od obszaru danego gospodarstwa wiejskiego.

V. — Wartość remanentów w płodach rolnych i inwentarzu żywym w związku z postanowieniami § 5 pp. 4 i 5 rozp. z dn. 28/VII 1931 r. — należy dla celów inwentaryzacji ustalać w/g przeciętnej ceny płodów rolnych i inwentarza żywego, stanowiącego kapitał obrotowy gospodarstwa wiejskiego na dz. 30/VI każdego roku.

VI. — Przy rocznych odpisach z tytułu zużycia należy stosować postanowienia art. 6 ustawy o podatku dochodowym i § 16 przepisów wykonawczych. Jeżeli jednak notorycznie znana jest rzeczą, że zużycie pewnych przedmiotów majątkowych przekracza normy, przewidziane w § 16 przepisów wykonawczych, względnie, jeżeli w drodze przesłuchania z awców w ciągu ostatnich lat ustalono, że zużycie typowych przedmiotów majątkowych przekracza z reguły wspomniane normy, można w takich przypadkach znormalizować roczne odpisy z tytułu zużycia tego rodzaju typowych przedmiotów majątkowych.

VII. — Poza przykładami zastosowania norm do bilansów gospodarczych, o których wyżej mowa, nie są wykluczone inne wypadki potrzeby stosowania norm, uzasadnione specjalnymi warunkami w poszczególnych okręgach. O ile zatem w poszczególnych izbach skarbowych wskazane będzie opracowanie takich norm, Ministerstwo Skarbu zaznacza, że nie widzi ku temu przeszkód.

Przy opracowaniu norm Min. Skarbu poleciło stosować się do następujących wytycznych:

- do opracowania norm należy przystępować jedynie na wniosek izb rolniczych względnie innych reprezentacji sfer rolnych i dla przypadków, wysuniętych w tych wnioskach;
- przed definitywnym ustaleniem norm należy zasięgać opinii znawców ze sfer rolnych (izby rolnicze, organizacje rolnicze, wybitni fachowcy rolnicy);
- opinia znawców ma jedynie charakter opiniodawczy, nie ma zatem wiążącego znaczenia dla władz skarbowych;
- ustalone już normy należy przedstawić do wglądu Ministerstwu Skarbu oraz komunikować urzędowi skarbowym i organizacjom rolniczym okręgu.

Ministerstwo Skarbu podkreśliło w okólniku, że opracowane w powyższy sposób normy mają przedewszystkiem charakter orientacyjny. Jeżeli zatem w poszczególnych przypadkach stonki rzeczywiste odbiegają znacznie od ustalonych norm, nie jest wyklucz. ne indywidualne traktowanie sprawy.

Prace nad normami winny być prowadzone w ten sposób, aby normy te mogły być rozesłane urzędowi skarbowym i organizacjom rolnym najdalej do dn. 1/VII każdego roku. Normy za 1930/31 rok gosp. winny być opracowane niezwłocznie. Nadto, o ile poszczególne izby skarbowe — dla ułatwienia prac

nad załatwieniem odwołań — uważałyby za wskazane opracować normy za 1929/30 rok gosp. — Ministerstwo Skarbu w okólniku zaznaczyło, że nie ma co do tego żadnych zastrzeżeń, podkreślając jednak, że należałoby normy te opracować w takim terminie, by prace nad załatwieniem odwołań nie doznały opóźnienia.

ULGI Z TYTUŁU NOWOWZNIESIONYCH BUDYNKÓW MIESZKALNYCH PRZY PODATKU DOCHODOWYM. — Nawiązując do okólników z dn. 17/VI 1930 r. L. D. V 3951/2/30 i z dn. 5/I 1932 r. L. D. V 4891/2/32, Min. Skarbu okólnikiem z dn. 4/II r. b. L. D. V 5023/2/32 przesunęło dla płatników podatku dochodowego z działu II ustawy o państwowym podatku dochodowym termin wnoszenia podań o ulgi z tytułu nowowzniesionych budynków mieszkalnych z dn. 1/II na dz. 1/IV roku, następującego po roku, za który ulga się należy.

SCALENIE PODATKU DOCHODOWEGO. — W myśl ustawy z dn. 7/XI 1931 r. o zmianie niektórych postanowień ustawy o państwowym podatku dochodowym („Dz. Ust. R. P.” Nr. 101, poz. 771) — osoby, które w ciągu 1931 r. otrzymywały wynagrodzenia (uposażenia, emerytury, wszelkiego rodzaju wynagrodzenia za naemną pracę) od różnych służbodawców, obowiązane są w terminie do dn. 5/III r. b. złożyć władzom podatkowym obliczenie różnicy pomiędzy podatkiem dochodowym od uposażeń, przypadającym do zapłaty według skali art. 111 ustawy o państwowym podatku dochodowym, od łącznego wynagrodzenia otrzymanego w ciągu r. ub. od wszystkich służbodawców razem, a sumą podatku, potrąconego w ciągu r. ub. przez poszczególnych służbodawców.

Obliczenie różnicy należy złożyć na specjalnym druku, który można otrzymać w każdym urzędzie skarbowym, w najbliższej kasie urzędu skarbowego, wpłacając równocześnie ¼ część różnicy tytułem pierwszej raty kwartalnej. Pierwszą ratę kwartalną różnicy można również wpłacić przez P. K. O. na konto kasy tego urzędu skarbowego, w którego okręgu składający obliczenie ma miejsce stałego zamieszkania lub pobytu w dn. 5/III r. b. W tym ostatnim przypadku należy obliczenie różnicy wraz z dowodem wpłaty pierwszej raty kwartalnej przesłać wprost Urzędowi Skarbowemu.

Kto nie spełni w terminie obowiązku obliczenia różnicy, ulegnie grzywnie według przepisów art. 94 ustawy o państw. podatku dochodowym.

Przy obliczaniu różnicy nie należy brać pod uwagę dodatku mieszkaniowego, wypłacanego funkcjonariuszom państwowym i komunalnym, od którego pobór podatku dochodowego jest odraczany, a następnie umarzany w trybie art. 126 ustawy o państw. podatku dochodowym.

W SPRAWIE EGZEKUCJI NALEŻNOŚCI PODATKOWYCH. — Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 8/II r. b. L. D. V 2525/1/32 wyjaśniło, że wniesienie przez podatnika podania o udzielenie rat względnie odroczenie w spłacie należności podatkowej nie uzasadnia roszczenia podatnika o wstrzymanie kroków egzekucyjnych do czasu wydania decyzji na wniesione podanie, a tem samem o zwrot względnie niepobieranie kosztów egzekucyjnych w wypadku wdrożenia egzekucji.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 15 do 20 lutego 1932 r.

— Dla walut panowała w okresie sprawozdawczym naogół tendencja mocniejsza, i w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego szereg ich wykazuje dość znaczną poprawę; zwykowały, mianowicie: funty szterlingów, franki szwajcarskie, liry włoskie, floreny holenderskie oraz guldeny gdańskie; bez zmiany pozostał kurs dolarów oraz franków francuskich, niewielkie zaś straty poniosły belgi oraz korony czeskosłowackie.

Dolary gotówkowe miały nadal tendencję słabszą; kurs ich ulegał dość znacznym wahaniom, wykazując w rezultacie tygodniowym — dzięki poprawie w ostatnich dniach tygodnia — zniżkę tylko o $\$$ 1, do poziomu $\mathcal{Z}$ 8'88 za $\$$ 1. Zniżka w obrotach prywatnych była znacznie mniejsza — kurs końcowy okresu wynosił $\mathcal{Z}$ 8'885 za $\$$ 1.

Wysokość dziennego zapotrzebowania walut nie ulegała w okresie sprawozdawczym poważniejszym wahaniom, utrzymując się naogół na poziomie ostatnich tygodni.

	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Kurs w dn. 20. II
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	8'911	8'908
" " " " telegr.	\$ 1	8'916	8'913
Funty szterlingi	£ 1	30'88	30'63
Franki francuskie	100 fr.	35'16	35'14
Franki szwajcarskie	100 fr.	174'18	174'15
Belgi	100 blg.	124'46	124'40
Korony czeskosłowackie	100 kor.	26'40	26'40
Liry włoskie	100 lir.	46'50	46'50
Floreney holenderskie	100 fl.	361'25	361'00
Guldeny gdańskie	100 guld.	173'85	173'70

W dziale papierów lokacyjnych państwowych wielkiem zainteresowaniem cieszyły się w okresie sprawozdawczym pożyczki premjowe, uzyskując w rezultacie bardzo znaczne zwyzki: 3% Pożyczka Budowlana + zł 325, 4% Pożyczka Dolarowa + zł 2'50, 4% Pożyczka Stabilizacyjna sztuki + zł 225, serje + zł 1'00 (te ostatnie notowane jedynie w pierwszym dniu okresu). Z pozostałych papierów tej grupy jedynie 10% Pożyczka Kolejowa uzyskała jeszcze poprawę + 1/2%, inne natomiast miały tendencję słabą: 5% Pożyczka Konwersyjna obniżyła się o 1/4%, 6% Pożyczka Dolarowa o 2 1/4%, wreszcie 7% Pożyczka Stabilizacyjna o 0'65%. Bez zmiany pozostały kursy listów zastawnych i obligacji banków państwowych.

Zainteresowanie listami zastawnymi, szczególnie prowincjonalnymi, wzrosło nieco w okresie sprawozdawczym. Kursy nie ulegały naogół poważniejszym wahaniom, przyczem listy ziemskie i miejskie w rezultacie tygodniowym utrzymały się przeważnie na dotychczasowym poziomie, większość zaś prowincjonalnych nieznacznie zwyżkowała.

Od dłuższego czasu zaniedbany dział obligacji ożywił się niesy VI 6% oraz VIII i IX 6% Obligacjami Pożyczki Konwersyjnej m. Warszawy 1926 r. obracano po kursach, nieco wyższych od ostatnich notowań, rzadko zaś ukazujące się w obrotach giełdowych V 4 1/2% Obligacje takież pożyczki notowane były po kursie 96%.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Kurs w dn. 20. II
w zł				
3% Pożyczka Budowlana	zł w zł. 50	36'75	32'25	35'25
4% " Dolarowa	\$	50'00	45'75	48'00
4% " Inwestycyjna	zł w zł. 100	91'00	87'50	89'25
4% " " serje	zł w zł. 100	96'00	96'00	—
w % nominalu				
5% " Konwersyjna	zł	40'50	40'00	40'00
6% " Dolarowa	\$	57'50	56'75	56'75
7% " Stabilizacyjna ¹⁾	\$	58'00	54'75	55'50
10% " Kolejowa	fr. w zł.	101'00	101'00	—
7% L. Z. Państ. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " " "	zł w zł. 1927	94'00	94'00	94'00
7% L. Z. Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
7% Obl. Kom. " " " "	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8% " " " " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
8% Obl. Bud. " " " "	zł w zł. 1927	93'00	93'00	—
4% L. Z. T-wa Kred. Ziems.	zł	31'25	31'00	—
4 1/2% " " " " " "	zł	41'75	41'00	41'50
8% " " " " " "	zł	52'50	52'50	—
5% " " " " " m. Warsz.	zł	50'00	50'00	—
8% " " " " " " "	zł	64'75	63'00	63'00
8% " " " " " " "	zł	—	—	—
8% " " " " " " "	zł	—	—	—
10% " " " " " " "	zł	—	—	—
8% " " " " " " "	zł	—	—	—
8% " " " " " " "	zł	—	—	—
10% " " " " " " "	zł	—	—	—
10% " " " " " " "	zł	—	—	—
V 4 1/2% Obl. Pożyczki Konwers. m. Warszawy 1926 r.	zł	26'00	26'00	—

VI 6% Obl. Pożyczki Konwersyjnej m. Warszawy 1926 r.	zł	38'50	38'00	38'50
VIII i IX 6% Obl. Pożyczki Konwers. m. Warszawy 1926 r.	zł	36'25	36'25	—

ZŁOTY ZAGRANICĄ

	Gdańsk ¹⁾	Berlin ¹⁾	Wiedeń ¹⁾	Paryż ¹⁾	Zurych ¹⁾
1932 15/II	57'52—57'63	47'15—47'35	79'51—79'99	284'00	57'45
16 "	57'46—57'58	47'20—47'40	" "	—	—
17 "	57'46—57'57	" "	" "	284'50	—
18/ "	57'48—57'59	" "	79'56—80'04	—	—
19/ "	57'49—57'61	" "	" "	—	—
20/ "	57'51—57'62	" "	" "	—	—
w zł					
	Londyn ²⁾	Praga ¹⁾	New-York ¹⁾	Amsterdam ¹⁾	
1932 15 II	31'00	377'25	—379'25	—	—
16 "	"	"	"	—	—
17 "	30'75	377'50	—379'50	—	—
18/ "	"	377'375	—379'375	—	—
19/ "	"	377'50	—379'50	—	—
20/ "	"	377'30	—379'30	—	—

POŻYCZKI POLSKIE NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH³⁾

	1—6/II	8—13/II	15—20 II
(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach obroty)			
New-York 6% dolarowa 1920	55 1/2—53—55 1/2 (11.000)	55—55—55 (3.000)	53 3/4—55—59 (6.000)
8% Dillon 1925	55 1/8—53 1/2—53 1/2 (71.000)	57—54—57 (79.000)	59 1/2—57—57 (67.000)
7% stabilizac. 1927	53—50 1/2—52 1/2 (171.000)	56—52 1/2—56 (147.000)	54 7/8—53 1/2—54 1/8 (82.000)
7% Warszawy 1928	38 7/8—37 1/4—37 3/4 (56.000)	45—38 1/4—45 (56.000)	43—42—42 (28.000)
7% śląska 1928	38—37 1/2—37 1/4 (22 000)	41 1/2—38 1/2—41 1/2 (77.000)	44 1/4—43—44 (24.000)
Londyn 7% stabilizac. 1927	71'00—66'00—70'00	71'80—68'80—70'80	74'15—70'65—73'15
Zurich 7% stabilizac. 1927	52'00—51'00	53'25—51'75	—
Sztokholm 7% stabilizac. 1927	—	grudzień 50—44 1/2 (17.500)	styczeń 52—49 (15.000)
Paryż 7% stabilizac. 1927	63'30—60'95	65'71—64'60	62'62—61'89
Mediolan 7% włoska 1924	93'80—93'80—93'80	—	94'50—94'00—94'30 (400)

Z BANKU POLSKIEGO

KREDYTY BANKU POLSKIEGO W 1931 R. — W pierwszych miesiącach 1931 r. dawała się odczuwać na polskim rynku pieniężnym lekka jeszcze przewaga tendencji do upłynniania tego rynku, jakkolwiek już wówczas zawieszenie wypłat przez kilka instytucji bankowych spowodowało pewien ruch ku wycofywaniu wkładów z banków. Począwszy jednak od maja r. ub. — od załamania się Austriackiego Zakładu Kredytowego oraz związanego z nim Amstelbanku — rynek polski znajdował się pod pośrednim wpływem silnych wstrząsów wa-

1) Za zł 100.

2) Za £ 1.

3) Kursy — w %-ach nominalu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju.

1) Z wyłączeniem transzy francuskiej.

lutowo-finansowych zagranicą, których skutki wyraziły się — poza przejściowymi niepokojami na rynku walutowym i nastrojami tezauryzacyjnymi — przedewszystkiem w silnym odpływie wkładów z instytucji finansowych, przyczem banki państwowe ruchem tym objęte były tylko krótko i w stosunkowo mniejszym stopniu, najsilniej zaś ruch ten dotknął banki prywatne — tak że np. kilka banków musiało w pewnym momencie zwrócić ponad 50% wkładów, a jeden z banków nawet ok. 80%. Na kurczenie się wkładów poza wpływem czynników zewnętrznych oddziaływały i wewnętrzne przyczyny koniunkturalne, jak uzupełnianie kapitałów obrotowych zarówno handlu, przemysłu, jak i rolnictwa, uszczuplonych wskutek spadku cen, a także i ograniczeń kredytowych, jak wycofywanie oszczędności w celach konsumpcyjnych, jak finansowanie inwestycji z własnych rezerw i t. p. Obok wycofywania wkładów krajowych trwał odpływ lokat zagranicznych, spowodowany częściowo działającymi już w 1930 r. w tym kierunku przyczynami koniunkturalnymi, przedewszystkiem jednak temiz wypadkami na rynkach zagranicznych, zmuszającymi banki zagraniczne do likwidacji swych kredytów, zwłaszcza zagranicą.

Temu odpływowi wkładów krajowych oraz lokat zagranicznych polskie instytucje finansowe sprostały najzupełniej. Oczywiście, że środków dostarczyła im tu przedewszystkiem likwidacja kredytów. Kredyty wogóle, a w szczególności akcyjnych banków prywatnych, zmniejszyły się bardziej niż wkłady, gdyż chodziło tu jeszcze o zwiększenie pogotowia kasowego ze względu na zaniepokojenie wśród wkradców i ogólną niepewność międzynarodowej sytuacji finansowej. Zaznaczyć nawiasem należy, że w końcu 1931 r. na rynku polskim nastąpiło znaczne uspokojenie psychiczne i dlatego ultimo roczne przeszło względnie lekko.

Jest rzeczą jasną, że skutkiem powyższych zaburzeń na rynku pieniężno-kredytowym musiało być wzmoczenie działalności kredytowej Banku Polskiego i jego udziału w ogólnej sumie kredytów krótkoterminowych, który w 1931 r. podniósł się z 24·4% do 29·4%. Wzmoczenie działalności kredytowej Banku nastąpiło dopiero w II półroczu pod wpływem zwiększonego nacisku ze strony bezpośrednich kredytobiorców, którym — chociaż byłiby najlepszymi dłużnikami — banki prywatne zmuszone były odbierać lub ograniczać kredyt, oraz — przedewszystkiem — pod wpływem konieczności udzielenia pomocy bankom i innym instytucjom kredytowym. Natomiast w I połowie roku — a ściślej w pierwszych 5 miesiącach — działalność kredytowa Banku kurczyła się stopniowo w związku z mniejszym zapotrzebowaniem kredytów wskutek spadku obrotów gospodarczych i zniżki cen oraz w związku z niemożnością prowadzenia liberalnej polityki kredytowej (której celowość gospodarczą zresztą w danych warunkach postawić należałoby pod znakiem zapytania) wskutek odpływu walut.

Wspomniana pomoc bankom polegała na przyjmowaniu od nich weksli, płatnych w ciągu 3 miesięcy, a nie — jak dotychczas — w ciągu 75 dni (w ten sposób musiał być uczyniony pewien wyłom w konsekwentnie prowadzonej przez Bank Polski i banki prywatne polityce skracania terminów wekslowych, która — nawiasem mówiąc — wybitnie wzmocniła płynność banków i przyczyniła się do szczęśliwego przebycia przez banki ciężkiego okresu maj—październik 1931 r.), oraz na przyznaniu bankom kredytów rezerwowych do wys. 50% ponad normę przyznanego kredytu redyskontowego z możliwością wykorzystania ich także na rachunku otwartym, zabezpieczonym nawet weksłami z terminem płatności 3—6 miesięcy (ta forma kredytu, zaniechana od 1929 r., została w 1931 r. tylko dla tego celu przejściowo zastosowana). Komunalnym kasom oszczędności i spółdzielniom kredytowym Bank Polski udzielił przejściowych kredytów redyskontowych ponad normę i pożyczek terminowych na zastaw papierów wartościowych.

Pomoc kredytowa, udzielona instytucjom finansowym, ponadto wzmoczone zapotrzebowanie życia gospodarczego, pozbawio-

nego kredytu bankowego, i sezonowe wykorzystanie kredytów przez rolnictwo — spowodowały silny wzrost kredytów Banku Polskiego w ciągu II półroczu, tak że w ostatecznym rezultacie kredyty Banku (wykorzystane) w ciągu 1931 r. zwiększyły się; mianowicie, kredyty dyskontowe (weksle krajowe) minimalnie spadły o $\text{z} 17$ miljn. t. j. o 0·2%, kredyty na zastaw papierów zaś silnie podniosły się — o $\text{z} 39\cdot7$ miljn., t. j. o 46%.

Ruch kredytów Banku w ciągu roku ilustruje następujące zestawienie (w miljn. z):

	Kredyty dyskontowe:		Pożyczki pod zastaw papierów
	przyznane	wykorzystane	
31/XII 1927	650·0	456·0	40·9
31/XII 1928	874·6	640·7	91·2
31/XII 1929	990·9	704·2	76·9
31/XII 1930	1.119·7	672·0	86·3
31/I 1931	1.113·1	622·9	88·2
28/II "	1.071·1	598·6	85·3
31/III "	1.059·1	571·1	85·4
30/IV "	1.052·9	544·1	75·3
31/V "	1.054·1	541·2	76·7
30/VI "	1.049·5	553·9	83·3
31/VII "	1.066·3	643·3	86·4
31/VIII "	1.047·8	643·6	98·0
30/IX "	1.047·8	634·5	102·8
31/X "	1.058·6	652·1	112·9
30/XI "	1.061·1	636·0	114·8
31/XII "	1.015·4	670·3	126·0

Wykorzystanie kredytów dyskontowych w ciągu pierwszych 5 miesięcy 1931 r. spadło z 60·0% na 51·3% poczem do końca roku podniosło się do 66·0%, a więc było silniejsze niż na początku roku.

Wykorzystanie kredytów na zastaw papierów przez instytucje finansowe, niektóre towarzystwa kredytowe ziemskie i towarzystwa ubezpieczeniowe, przedewszystkiem w formie pożyczek na rachunku otwartym — było najwyższe w końcu roku, stanowiąc 18·8% portfela wekslowego.

Kredyty na rachunku otwartym, zabezpieczone weksłami, wynosiły w listopadzie $\text{z} 6$ miljn., a w grudniu $\text{z} 13$ miljn. Portfel weksli zagranicznych (z eksportu) wzrósł w ciągu roku z $\text{z} 107\cdot1$ miljn. do $\text{z} 110\cdot4$ miljn.

Podział wykorzystanych kredytów dyskontowych podług poszczególnych gałęzi gospodarstwa przedstawiał się następująco (w miljn. z):

	31/XII 1930	30/VI 1931	31/XII 1931
Banki i in. instytucje kredytowe	262·2	236·1	330·6
Spółdzielnie kredytowe	30·0	31·4	32·7
Nadto przez banki:			
specjalny kredyt gorzelniczy	5·5	5·2	5·8
" " rolniczy	84·7	30·2	55·2
" " cukrowniczy	51·6	50·6	40·2
Przemysł bezpośredni:			
węglowy	7·2	7·7	7·8
naftowy	7·9	4·1	5·3
górnicy	10·3	7·0	7·2
hutniczy	20·8	12·3	18·3
metalowy i maszynowy	40·7	35·5	30·6
włókienniczy	38·6	37·6	31·1
chemiczny	27·5	33·2	33·7
garbarski	2·3	1·7	1·2
papierniczy	6·3	4·0	4·7
drzewny	4·6	4·0	3·3
cukrowniczy	0·1	0·1	0·1
gorzelniczy	5·3	4·7	4·3
Rolnictwo bezpośrednio	8·9	7·2	8·8
Handel	37·5	24·6	29·0
Spółdzielnie handlowe	4·5	4·2	4·1
Różne	15·5	12·5	13·3
Razem:	672·0	553·9	670·3

Jak widzimy, wzrosły w 1931 r. tylko kredyty instytucyj finansowych. Najsilniejszy spadek wykazują kredyty handlu — wobec spadku obrotów. W II półroczu gwałtownie, bo o $\text{z} 95\cdot8$ miljn., wzrosły kredyty redyskontowe instytucyj finansowych, zwiększyły się zresztą i kredyty, udzielane za pośrednictwem banków dla rolnictwa i przemysłu rolnego (z wyjątkiem cukrownictwa) i bezpośrednie kredyty innych gałęzi gospodarstwa — nawet handlu.

Pomoc kredytowa Banku dla rolnictwa była równie wydatna jak i w latach poprzednich. Z wiosną Bank przyznał rolnictwu za pośrednictwem banków państwowych specjalny kredyt, t. zw. wiosenny, w wys. $\text{z} 10$ miljn. W pierwszych dniach sierpnia Bank uruchomił wzo-em ostatnich 3 lat kredyty na zastaw zboża. Warunki korzystania z tych kredytów zostały w 1931 r. nieco zmienione. Przedewszystkiem została przywrócona norma wysokości pożyczek z 1929 r., która nie może przekraczać 50% wartości giełdowej dla zbóż zarówno omlóconych jak i w stanie niemlóconym, podczas gdy w 1930 r. procentowa wysokość pożyczek dla zbóż omlóconych wynosiła 60%. Spłata pożyczek rolniczo-zastawowych jest uskuteczniata częściowo: w styczniu, lutym, marcu i kwietniu 1932 r. po 15%, oraz w maju i czerwcu 1932 r. po 27% początkowego zadłużenia — tak, że ostateczny termin spłaty nie może przypadać po 30 czerwca 1932 r. Wobec tego, że część tych pożyczek została sfinansowana przy pomocy kapitałów zagranicznych, można było w stosunku do nich stosować stopę dyskontową niższą, aniżeli od dyskonta normalnego, mianowicie 6½% w stosunku rocznym. Obok kredytów na rejestrowy zastaw rolniczy, z których korzysta przedewszystkiem większa własność rolna, udzielane były również, tak samo jak w latach poprzednich, kredyty zaliczkowe na sprzedaż zboża dla mniejszej własności rolnej. Podstawą udzielania kredytu była umowa kupna i sprzedaży zboża z dostawą terminową, war ta między rolnikiem a związkową spółdzielnią rolniczo-handlową. Obligo podawcze z tytułu zastawu rolnego i pożyczek zaliczkowych wynosiło w g udnium $\text{z} 39\cdot7$ miljn.

Rolnictwo ko zysłało z pomocy Banku również za pośrednictwem cukrowni, którym w listopadzie przyznany został poważniejszy kredyt na wypłatę plantatorom za dostarczone buraki, ponieważ na ten cel cukrownie nie mogły w 1931 r. korzystać z kredytów zagranicznych w takich rozmiarach jak w latach poprzednich. Ponadto weksle rolników były uprzywilejowane pod względem terminów płatności, gdyż nie dotyczyło ich zarządzenie Banku z października 1930 r. o skróceniu tych terminów do 75 dni. Termin płatności dyskontowanych przez Bank weksli rolniczych mógł dochodzić nadal do 6 miesięcy, o ile pochodziły z transakcyj za nabyte nasiona, nawozy sztuczne, narzędzia rolnicze i inwentarz. Weksli tej kategorii w portfelu Banku było w da. 31/XII 1931 r. na sumę $\text{z} 53\cdot3$ miljn.

Kredyty bezpośrednie przemysłu w I półroczu obniżyły się z $\text{z} 171\cdot6$ miljn. do $\text{z} 151\cdot9$ miljn., ale w II półroczu podniosły się do $\text{z} 158\cdot4$ miljn. Wzrost kredytów w II półroczu wykazują wszystkie gałęzie przemysłu z wyjątkiem: metalowo-maszyno-

wego, włókienniczego, garbarskiego, drzewnego i gorzelniczego. Najsilniej wzrosły kredyty przemysłu naftowego i hutnictwa.

Rola kredytów rolnictwa i ich uprzywilejowanie wyraźniej jeszcze zaznacza się przy podziale kredytów nie według podawców, czyli ostatnich żyrantów, lecz według płatników (wystawców lub akceptantów):

	Dyskonto			Kredyt otwarty i zastawowy		
	koniec 1929 r.	koniec 1930 r.	koniec 1931 r.	koniec 1929 r.	koniec 1930 r.	koniec 1931 r.
Rolnictwo	37·5%	43·7%	47·1%	31·7%	35·2%	22·0%
Górnictwo i przemysł	21·9%	25·3%	24·4%	21·5%	16·8%	10·6%
Handel	33·0%	23·2%	17·3%	14·8%	12·9%	14·2%
Inne	7·6%	7·8%	11·2%	32·0%	35·1%	53·2%

Uderza ogromny spadek udziału weksli handlu, będący wyrazem spadku obrotów handlowych.

W ciągu 1931 r. Bank Polski zdyskontował 3,871,078 weksli (w 1930 r. 4,060,000) na sumę $\text{z} 3,871\cdot1$ miljn. (w 1930 r. $\text{z} 3,128\cdot0$ miljn.), zainkasował 3,866,462 weksle (4,255,122) na sumę $\text{z} 3,866\cdot5$ miljn. ($\text{z} 3,160\cdot1$ miljn.). W końcu 1931 r. było 1,967 podawców (w końcu 1930 r. 2,219), w tem banków, spółdzielń kredytowych i kas komunalnych 620 (628), a przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych 1,347 (1,591). Nastąpił więc dalszy (w 1930 r. o 101) silny spadek liczby podawców bezpośrednich.

Przeciętna suma jednego wekslu w 1931 r. wynosiła $\text{z} 820$ wobec $\text{z} 752$ w 1931 r. i $\text{z} 690$ w 1929 r.; widzimy tu stałą tendencję zwyżkową (głównie ze względu na rolę akceptów bankowych). Przeciętny termin wekslu w 1931 r. wynosił 79 dni, wobec 76 dni w 1930 r. i 72 dni w 1929 r.; jest to częściowo skutek odstąpienia od polityki skracania terminów — ze względu na akcję pomocy bankom.

Przez cały 1931 r. odsetek weksli protestowanych w Banku Polskim nie wykazał zbyt wielkich wahań, przyczem w I półroczu był niższy niż w odpowiednich miesiącach 1930 r., w II półroczu zaś — wyższy. Ilustruje to następujące zestawienie:

	1930	1931		1930	1931
Styczeń	6·12%	4·50%	Lipiec	5·29%	4·68%
Luty	5·92%	4·58%	Sierpień	4·16%	4·88%
Marzec	5·12%	4·58%	Wrzesień	3·78%	4·02%
Kwiecień	5·80%	5·14%	Październik	3·64%	4·62%
Maj	6·07%	4·55%	Listopad	4·22%	4·70%
Czerwiec	5·25%	4·01%	Grudzień	4·12%	5·01%

W 1931 r. Bank udzielił pożyczek zastawowych na sumę $\text{z} 205\cdot1$ miljn. (w 1930 r. $\text{z} 153\cdot4$ miljn.); spacono $\text{z} 165\cdot4$ miljn. ($\text{z} 144\cdot1$ miljn.).

Odsetków za dyskonto weksli (krajowych) wpłynęło w 1931 r. $\text{z} 45\cdot9$ miljn. wobec $\text{z} 46\cdot3$ miljn. w 1930 r. odsetków od pożyczek zastawowych pobrano $\text{z} 7\cdot7$ miljn. wobec $\text{z} 6\cdot1$ miljn. w 1930 r.

Stopa dyskontowa wynosiła przez cały rok 1931 7½%, stopa zastawowa — 8½%.

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

NAJNOWSZY PROTEKCJONIZM ŚWIATOWY W ŚWIELE MEMORJAŁU LIGI NARODÓW

W związku z obradami Komitetu Ekonomicznego Ligi Narodów w styczniu r. b. Sekretariat Ligi, a właściwie jej Sekcja Stosunków Ekonomicznych, opracowała specjalny memoriał, zawierający „przeгляд głównych zarządzeń, przyjętych w stosunku do wymiany międzynarodowej od lipca 1931 r.”. W przedmowie Sekretariat zaznacza, iż, jakkolwiek już w okresie ostatnich lat

depresja gospodarcza zaciążyła poważnie nad swobodą obrotów międzynarodowych, to jednak dotychczasowe zarządzenia protekcyjne nie mogą być porównane z tą falą protekcjonizmu, która rozwinęła się w ciągu ostatnich miesięcy, a która „spowodowana jest głównie poważnymi wstrząsami, jakie wydarzyły się od lipca 1931 r. w sytuacji pieniężnej i finansowej”.

W specjalnym piśmie, wystosowanym przez Sekretarjat do członków Komitetu Ekonomicznego Ligi Narodów, obecna sytuacja w dziedzinie wymiany scharakteryzowana jest w sposób następujący:

„Nagle następowanie po sobie ograniczeń pieniężnych i celnych, stosowane ostatnio przez większość krajów europejskich, tłumaczy się — nawet w stosunku do tych krajów, których położenie finansowe uważane być może za silniejsze — pragnieniem ochrony lub poprawy bilansu płatniczego i zapobieżenia w ten sposób jakimkolwiek ryzyku zachwiania się pieniądza. Zasadniczo istnieją tylko 2 metody wykonania tego: albo przedsięwzięcie działania w stosunku do zobowiązań finansowych wobec zagranicy (długi), albo wpływ na handel zagraniczny (przywóz i wywóz).

Z uwagi na to — zauważa dalej Sekretarjat Ligi — iż wątpliwe jest, czy ciężary z tytułu długów (zwłaszcza długów prywatnych), zaciągniętych w okresie ostatnich 3 lub 4 lat, zachowują jakikolwiek stosunek z obecnym poziomem cen (rolnika na Wschodzie Europy załoczenie procentu, kosztującego go 50 kg żyta w chwili, gdy dług zaciągał, kosztuje obecnie aż 250 kg żyta), państwa uciekają się przedewszystkiem do drugiej metody. To, na czym najbardziej zależy większości państw — to uniknięcie podkopania ich przyszłego kredytu. Pozostawiają więc zainteresowanym stronom dokonywanie układów z ich zagranicznymi wierzycielami, a same zespalają wszystkie swe wysiłki na dokonanie u poprz wy (która jest częściowo iluzoryczna) w ich handlu zagranicznym — przez ograniczanie przywozu do granic możliwych i wzmaganie wywozu.

Z uwagi na fakt, iż wszystkie kraje działają w tym samym kierunku, nie potrzeba nawet twierdzić, iż ów drugi środek zwrócić okazuje się nieskutecznym. Z drugiej strony pierwszy środek (a więc ograniczanie przywozu) udaje się doskonale i prowadzi do olbrzymiego zmniejszenia się handlu międzynarodowego i, w rezultacie, do idącej za nim depresji gospodarczej. Rezultat ogólny — kończy Sekretarjat Ligi — wszystkich tych zarządzeń narodowych jest dobrze znany: powodują one zastraszający spadek handlu międzynarodowego, pogarszają kryzys i zwiększają bezrobocie.

Taka jest opinia urzędowa Sekretarjatu Ligi, wydana na użytek członków Komitetu Ekonomicznego w styczniu 1932 r. W dalszym ciągu swych uwag w memorjale ogólnym, gdzie zebrane zostały zarządzenia poszczególnych państw w dziedzinie obrotu towarowego w ciągu II półroczu 1931 r., Sekretariat Ligi stwierdza, iż w zarządzeniach tych wyłaniają się 3 główne metody hamowania przywozu i zwiększania wywozu w poszczególnych państwach. Są one następujące:

1) kontrola transakcji pieniężnych, związanych z handlem zagranicznym, która ma za zadanie zapobieżenie odpływowi kapitału i zarezerwowanie odpowiedniego zapasu walut zagranicznych dla najpilniejszych potrzeb gospodarstwa narodowego przez zredukowanie zbędnego przywozu; taką kontrolę dewiz wprowadziły dotychczas: Austria, Bułgaria, Czechosłowacja, Estonia, Finlandja, Niemcy, Grecja, Węgry, Włochy, Łotwa, Hiszpania, Jugosławia, Argentyna, Brazylja, Chile i Indie;

2) bezpośrednie ograniczanie przywozu wprowadziły: przez kontyngentowanie — Czechosłowacja, Francja, Włochy, Łotwa, Holandia i Turcja, przez zakazy przywozu — Czechosłowacja, Danja, Estonia, Polska, Turcja, Kolumbia; przez części we monopolu handlu zagranicznego — Estonia i Szwecja (żyto), przez wprowadzenie nowych cel — Wielka Brytania, a wreszcie przez podniesienie cel już istniejących — Austria, Belgja, Bułgaria, Danja, Francja, Włochy, Łotwa, Litwa, Holandia, Polska, Szwajcaria, Argentyna, Australja, Brazylja, Indie, Unia Południowo-Afrykańska; cła kompensacyjne w stosunku do krajów o zdeprecjonowanej walucie wprowadziły Francja i Niemcy;

3) odstąpienie od wymiennalności waluty krajowej na złoto, jako z rządzenie, mające z punktu widzenia handlu zagranicznego zmniejszyć koszt produkcji i wzmóc wywóz, wprowadziły następujące państwa: Danja, Finlandja, W. Brytania, Norwegja, Portugalia, Szwecja, Argentyna, Australja, Brazylja i Japonja.

Przechodząc do szczegółowego przeglądu zarządzeń protekcyjnych w poszczególnych krajach, uzupełnionego już dotychczas dwukrotnie — w dn. 12/I i 1/II r. b., Sekretarjat Ligi stwierdza, co następuje:

W Niemczech zaznaczył się w 1931 r. silny i stały spadek przywozu (z RM 717 miljn. w styczniu do RM 482 miljn. w listopadzie), podczas gdy wywóz — odwrotnie — stale wzrastał (z RM 775 miljn. w styczniu do RM 879 miljn. w październiku), załamując się dopiero nieco w listopadzie (RM 749 miljn.), z uwagi na wzrost protekcyjizmu w obcych państwach oraz na spadek walut, jaki zaszedł w niektórych krajach. Sprawozdanie Sekretarjatu, niewątpliwie pod wpływem jego niemieckich członków, podkreśla „trudności” polityki traktatowej Niemiec

w r. ub. (upadek projektu unji celnej z Austrią, protesty przeciwko umowom preferencyjnym z Rumunją i Węgrami oraz targ ze Szwajcarią), co skłoniło jakoby Rząd Rzeszy do przedsięwzięcia środków przeciwko przywózowi z zagranicy (dekret Prezydenta Rzeszy z dn. 18/I r. b.) zwłaszcza iż nastąpił „zarządzenia, ograniczające przywóz w Wielkiej Brytanji, Francji i Polsce”. Te zarządzenia skompletowane zostały już uprzednio ograniczeniami dewizowymi, zaostreniemi nb. w grudniu r. ub., gdy Bank Rzeszy przydzielił importerom ilość dewiz o 25% mniejszą niż w listopadzie. Dn. 18/I wydany został specjalny dekret, upoważniający Rząd do podwyższania cel w stosunku do krajów o zdeprecjonowanej walucie oraz nietraktatowych. Jednocześnie podwyższono znacznie cło na masło, przycem w stosunku do krajów nietraktatowych stawka działa prohibicyjnie. Oplata od obrotu, podwyższona do 2% ad valorem, ma być pobierana od całego przywozu z wyjątkiem zbóż i produktów piekarskich.

W Austrii po zrewidowaniu traktatów handlowych z Czechosłowacją, Węgrami, Jugosławią i Rumunją wprowadzono kontrolę dewiz od dn. 7/X r. ub. Umowy clearingowe zawarto: ze Szwajcarią dn. 10/XII r. ub. i z Węgrami dn. 15/XII r. ub. Umowa z Polską nie weszła w życie. Umowa z Włochami, jakkolwiek podpisana, znajduje się dotąd w zawieszeniu. Toczą się w chwili obecnej rokowania na tenże temat z Czechosłowacją.

W Belgji Rząd ustawą z dn. 30/VI r. ub. otrzymał upoważnienie do regulowania przywozu i wywozu dla zapobieżenia wyjątkowym okolicznościom, mogąc m narazić na szwank żywotne interesy kraju. Jednocześnie skontyngentowany został przywóz stałego i płynnego paliwa, zbóż i ich pochodnych, wina i żelazny. Od dn. 20/VIII skontyngentowano przywóz nawozów azotowych. Kontyngent na przywóz węgla wynosi dla każdego kraju 76% jego przywozu w 1930 r. Nowe propozycje celne Rządu przewidują podwyżki cel na bydło i mięso, jak również i na masło, owoce, oleje mineralne, wino, piwo, alkohol i tytoń. Posiadają one znaczenie głównie fiskalne. Większość tych cel weszła, zresztą, w życie z dn. 27 XI jeszcze przed uchwaleniem ich przez Parlament. Dn. 29 XII 1931 r. podpisany został układ belgijsko-holenderski, na którego podstawie, o ile jedno państwo ograniczy miałyby w jakikolwiek sposób przywóz z drugiego, nie będzie mogło tego uczynić bez uprzednich rokowań celem możliwie daleko idącego osłabienia ewentualnych skutków takich ograniczeń w stosunku do drugiego kontrahenta.

W Bułgarii zarządzenia w stosunku do handlu zagranicznego poszły w 2 kierunkach. Z jednej strony Bułgaria wystąpiła przeciwko pewnym przemysłom (głównie metalurgicznemu, chemicznemu i włókiennicznemu), które wskutek wysokich cel, jakie dotąd istniały w Bułgarii na produkty gotowe, rozwijały swoją działalność, sprowadzając znaczne ilości surowców i półproduktów. W tym celu wprowadzono dn. 25 XI r. ub. cła ad valorem od 8% do 25% na pewne surowce i półprodukty. Przedtem jeszcze, dn. 4/XI, znizono współczynnik zamiany lewy papierowej i lewy złotej. Nowe współczynniki wynoszą od 5 (dla win) do 25 (dla tkanin jedwabnych). Niezależnie od tego od dn. 1/VII 1929 r. istnieje, jak wiadomo, w Bułgarii kontrola dewiz. Od dn. 4 XI 1931 r. Bank Narodowy ograniczył przydział dewiz dla importu, poczem dn. 24 XII zastrzył jeszcze te ograniczenia w stosunku do przywozu pewnych towarów luksusowych.

W Danji uchwalono ustawę z dn. 19/X 1931 r., wprowadzającą podwyżki cel na naftę, tkaniny jedwabne i t. d. Dochody z tych cel mają iść na pomoc dla duńskiego rolnictwa. Niezależnie od tego te same artykuły zostały do końca 1932 r. poddane dodatkowemu cłu 10% ad valorem. Jednocześnie podwyższono cła na świeże owoce, a od dn. 27 XI na perfumy, wyroby jubilerskie i pojazdy motorowe. Niezależnie od powyższego przywóz win i likierów poddany został kontyngentowaniu, mającemu ograniczyć go do połowy przecięt ego przywozu w 1931 r. W dziedzinie zarządzeń dewizowych Danja od czasu porzucenia waluty złotej przeszła na kontrolowanie obrotów zagranicznych przez Ministerstwo Handlu, które może m. in. zabraniać wysyłki pieniędzy zagranicę. Dn. 29/I wydana została ustawa o zapobieganiu ucieczce kapitałów, przez co w rękach Banku Narodowego skoncentrowany został przydział dewiz, mogący wyrazić się w całkowitej dowolności faworyzowania importu z jednego kraju na niekorzyść drugiego.

W Hiszpanji wprowadzono system kontyngentów na pewne produkty rolnicze. Dekret z dn. 24 XII r. ub. (niezależnie od tego przez Kortezy) przewiduje, iż decyza Ministrów: Rolnictwa oraz Przemysłu i Handlu będą określone kontyngenty na szereg towarów, jak: samochody, tkaniny jedwabne, kawa, nawozy sztuczne, ryby, jaja, drzewo, szkło, materiały elektryczne i t. d. Hiszpanja w swej polityce handlowej

zamierza porzucić bezwarunkową KNU i udzielać jej na przyszłość w traktatach tylko na pewną określoną liczbę towarów, wyraźnie wymienionych. Dotychczasowe traktaty będą wypowiedziane.

W Estonii dn. 6/XI r. ub. wprowadzono monopol importowy dla zboża i stałego oraz płynnego paliwa. Obecnie wogóle przywóz poddany jest pozwoleniom Ministerstwa Gospodarki Narodowej, przyczem od dn. 7/XII w podaniach musi być oznaczona wartość towaru importowanego, aby ułatwić kontrolę wydatkowania. Dn. 12/XII znaczna ilość pozycji taryfy celnej podwyższona została niejednokrotnie o powyżej 50%. W dziedzinie kontroli dewiz ustawa z dn. 21/XI r. ub. udziela Rządowi pełnomocnictw kontrolowania nawet ksiąg handlowych poszczególnych firm i osób prywatnych. Wywóz walut i kruszcu szlachetnego jest całkowicie zakazany.

W Finlandji w końcu września r. ub. przyjęto ustawę, ograniczającą procent przemiaru zbóż zagranicznych. Z dniem 19 XII r. ub. Rząd otrzymał prowizorycznie do marca 1932 r. bardzo szerokie pełnomocnictwa w dziedzinie gospodarczej. Po zuceniu waluty złotej z dniem 11/X r. ub. zaprowadziło kontrolę dewiz. Od dn. 10 XII r. ub. banki mają prawo kupowania i sprzedawania walut — za pozwoleniem jednak instytucji emisyjnej.

We Francji wprowadzone zostało zarządzenie, ustalające cło kompensacyjne dla przywozu z krajów o zdeprecjonowanej walucie (15% ad valorem, dla Kanady — 11%), poza tem zaś w ciągu całego II półrocza 1931 r. ograniczono przywóz przez kontyngentowanie. Kontyngenty dotyczą: węgla, drzewa, bydła, mięsa, ryb, drobiu, jaj, nawozów sztucznych, cukru i t. d. Mimo pozornej obiektywności system kontyngentowy we Francji szkodzi jednemu krajom więcej niż innym. Tak np. Polska uszkodzona jest szczególnie w dziedzinie węgla i drzewa. Naskutek zatargu francusko-włoskiego Francja wypowiedziała w grudniu traktat handlowy z Włochami, zawarty w listopadzie 1922 r., wraz z umowami, doń załączonemi. Preliminarz budżetowy na 1932 r. przewiduje opłatę importową w wys. 2% od przywozu surowców, 4% — od półfabrykatów i 6% od wyrobów gotowych. Z dniem 5/XII ustalono, iż zasadniczo przywóz z krajów, które wprowadziły u siebie kontrolę dewiz, poddany będzie kontyngentowaniu. W końcu grudnia r. ub. wprowadzono kontyngenty na kwiaty cięte, dn. 7 I — na aparaty radiowe i zabawki, dn. 13 I — na kosy, widły, sierpy i t. d., dn. 14 I — na blachę żelazną i stalową.

W Wielkiej Brytanji poza faktem porzucenia w dn. 21/IX r. ub. waluty złotej, co posiada decydujące znaczenie dla angielskiego handlu zagranicznego, wprowadzone zostały cła przywozowe. Ustawa z dn. 20/XI r. ub. upoważniła na 6 miesięcy Rząd do wprowadzenia ceł nie wyższych od 100% ad valorem na przywóz towarów, przywożonych dotychczas w ilościach nadmiernych. Dekret, wydany na tej podstawie dn. 25 XI, wprowadził cło 50% ad valorem na przywóz porcelany, szkła, noży, aparatów radiowych, pończoch jedwabnych, ubrań męskich, tkanin wełnianych, perfumerii, rekawiczek, papieru i t. p. Drugi dekret z dn. 1/XII wprowadził cła na butelki, baterie elektryczne, bieliznę stołową i tkaniny lniane, broń, noże i widelce. Trzeci dekret z dn. 17/XII objął cłami aparaty fotograficzne, klisze i filmy, lampy elektryczne, pewne produkty chemiczne, materiały z kauczuku, bieliznę stołową bawełnianą i t. d. Jednocześnie z dniem 11/XII wprowadzono opłatę 100% ad valorem na przywóz owoców świeżych i jarzyn. W ramach ustawy tej Rząd będzie regulował przywóz poszczególnych tych produktów w zależności od sezonu, jaki w reszcie każdego z nich istnieje. Wszelkie układy taryfowe z innymi państwami mają być ołożone do czasu ustalenia przez Konferencję Imperjalną w lecie r. b. zasad przyszłej brytyjskiej polityki handlowej. Dn. 22 I upoważniono Rząd do podwyższenia ceł na produkty ogrodnicze. Jednocześnie prowadzone są prace celem wprowadzenia pełnej 10% owej taryfy celnej ad valorem na całość przywozu brytyjskiego z wyjątkiem tylko kilku produktów. Specjalna komisja taryfowa ma badać, w jakich wypadkach cło ma być wyższe ponad 10%.

W Grecji przyjęto ustawę, podwyższającą 10 krotnie stawki celne na przywóz z krajów beztraktatowych. Projektowane jest wprowadzenie monopolu na przywóz pszenicy i cukru. Niezależnie od tego od dn. 28/IX r. ub. istnieje w Grecji ostra kontrola dewiz.

Na Węgrzech podwyższone zostały z dniem 10/VII r. ub. stawki celne na pewne gatunki drzewa, papier i tekturę, wyroby szklane i t. d., z jednoczesnym zagwarantowaniem niższych stawek dla tych produktów, które następnie przerabiane być mają przez przemysł rodzimy pod kontrolą cła. W dziedzinie polityki traktatowej traktat z Niemcami z dn. 18/VII

r. ub. nie mógł wejść w życie z uwagi na opozycję niektórych państw wobec zawartej w nim preferencji. Układ prowizoryczny z Czechosłowacją z dn. 17/X r. ub. udziela Węgrom kontyngentu celnego na wywóz do Czechosłowacji pewnej liczby nierogacizny. Układ z Francją z dn. 25/IX r. ub. udziela Węgrom kontyngentu preferencyjnego na wywóz pszenicy wzajemian za rekompensaty węgierskie w dziedzinie przemysłowej. Od dn. 8/VIII r. ub. Węgry wprowadziły kontrolę dewiz, a od dn. 21/XII r. ub. moratorium w wypłatach zagranicznych. Ze Szwajcarią zawarta została umowa clearingowa między instytucjami emisyjnymi obu krajów. Podobna umowa została zawarta z Austrią, a rokowania z Czechosłowacją są w toku. Jugosławia zawiesiła z Węgrami handel w obcych walutach. Dn. 23 I skontyngentowano przywóz: serów, jabłek, bananów, obuwia, wyrobów szklanych, jedwabiu aparatów radiowych, rowerów, papieru drukarskiego i do pisania, węgla drzewnego i t. d.

We Włoszech dekret z dn. 25 IX r. ub. wprowadził dodatkowe cło ad valorem w wys. 15% na cały przywóz bez względu na pochodzenie z wyjątkiem węgla, na który pobierana jest stawka specyficzna, pozycji taryfowych związanych, zbóż i pochodnych, olejów mineralnych, węgla dla kolei włoskich, nawozów sztucznych i t. d. Jest to zarządzenie fiskalne, po którym nastąpiło tylko kilka podwyżek na kawę, ekstrakty garbnikowe, aparaty radiowe i ryż. Od dn. 16/XII Włochy wprowadziły jako retorsję w stosunku do Francji kontyngentowanie przywozu: win, koniaków, likierów i kilku innych produktów pochodzenia francuskiego, co spowodowało wypowiedzenie przez Francję traktatu. Niezależnie od tego istnieje we Włoszech kontrola dewiz. Umowa clearingowa zawarta została z Austrią. Dn. 1/XII r. ub. wydano ustawę, według której Rząd może wprowadzać ograniczenia przywozu z tych krajów, które krepną specjalnie wywóz włoski. W styczniu r. b. wydano dekret o specjalnych cłach portowych przy przywozie przez porty włoskie.

Na Łotwie wprowadzono od września r. ub. cło dodatkowe w wys. 15% ad valorem na wszystkie niemal produkty importowane. Paliwo stałe i płynne obciążone zostało tylko cłem 10% ad valorem. Poza tem wprowadzono ostry system kontyngentów, dotyczący właściwie cały przywóz. Niezależnie od tego od dn. 1/X r. ub. istnieje na Łotwie kontrola dewiz. Waluty sprzedawane są po kursie urzędowym tylko za pozwoleniem Komisji Walut Zagranicznych, która decyduje o przydziale walut w granicach, zgóry ustalonych. W końcu grudnia r. ub. skontyngentowano przywóz artykułów luksusowych i tych, których przywóz przekraczał potrzeby kraju (m. in. zbroń, zwierząt, wyrobów skórzaných, wyrobów drewnianych, tkanin i ubrań lnianych i jedwabnych i t. d. i t. d.).

Na Litwie od dn. 5/X 1931 r. podwyższono znacznie cło na produkty luksusowe (owoce południowe, cukier, wyroby tytoniowe, porcelanę, szkło, wyroby z kruszców szlachetnych, gramofony, rowery, tkaniny jedwabne, pończochy i t. d.). Ta podwyżka taryfowa uzupełniona została ustawą z dn. 23/XII r. ub., podnoszącą cło na ryż, owoce południowe, konserwy z ryb i jarzyn, miód, tłuszcze zwierzęce, pewne wyroby z drzewa, mydło, wyroby walcowane, filmy, kapelusze i t. d.

W Norwegji porzucenie waluty złotej nastąpiło dn. 27/IX r. ub. Dn. 13 I uchwalona została ustawa, wprowadzająca 20%-owe cło ad valorem na cały przywóz z wyjątkiem kawy i cukru, gdzie cło ma wynosić 15%. Maszyny rolnicze są wolne od cła.

W Holandji ustawa z dn. 18/XI r. ub. podjęła o ok. 25% na okres 3 lat wszystkie cła taryfy celnej. Najczęstsza stawka celna 8% ad valorem została podniesiona do 10% ad valorem, i cła specyficzne poddane zostały odpowiedniej podwyżce. To zarządzenie fiskalne ma przynieść rocznie ok. Hfl. 11 mil. doch. du. Ustawa z dn. 3/XII, posiadająca już znaczenie protekcyjne, upoważnia Rząd do wprowadzenia kontyngentowania przywozu i wywozu. Każde zarządzenie tego rodzaju musi być p. dane do zatwierdzenia ciałom ustawodawczym. Ustawa wydana jest na okres do 1/I 1935 r. Kontyngenty, ustalone na jej podstawie, nie mogą być przedmiotem rokowań handlowych. Podwyższone zostało ponadto cło na naftę z Hfl. 125 na Hfl. 6 na 3 lata. Dn. 26 I wprowadzono zakazy przywozu na mięso świeże i chłodzone wołowe i cielęce oraz na mięso mrożone tychże zwierząt. Kontyngenty oparte są na przeciętnym przywozie każdego kraju w latach: 1928, 1929 i 1930 i obliczone są ze zmniejszeniem 40%.

W Portugalji istnieje od września 1924 r. kontrola dewiz. Obecnie Portugalia opiera w całym ciągu swoją walutę o funta i wskutek tego wszelkie jego fluktuacje natychmiast odbijają się na kursie eskuda.

W Rumunii — dekret z dn. 24 X r. ub. podniósł cło na pewne gatunki papieru. Dn. 12 VI r. ub. zniesione zostały cła wywozowe na drewno okrobione i nieokrobione, bydło, jaja i t. d. w celu p pierania eksportu. Projektowana jest rewizja taryfy celnej w sensie jej obniżenia, jeśli chodzi o wyroby gotowe, a to w celu spowodowania spadku cen tych wyrobów w kraju i ożywienia handlu zagranicznego. Traktat z Niemcami, zawarty dn. 27/VI r. ub., nie wejdzie w swej części preferencyjnej w życie z uwagi na opozycję państw trzecich.

W Szwecji wprowadzono od dn. 1/VI r. ub. monopol przywozowy pszenicy. Zawieszenie wymiany waluty na złoto miało skończyć się w dn. 20 XI, zostało jednak chwilowo przedłużone. Mają być wprowadzone jakoby kontyngenty na przywóz artykułów luksusowych, tytoniu i napojów, zawierających alkohol. Parlament ponadto podwyższył w styczniu cła na motocykle, auta, aparaty radiowe, gramofony, pianina, zegarki złote, filmy, papier fotograficzny, rękawiczki i t. d. i t. d. Cła te dać mają dochodu dodatkowego Kor. 19 milja.

W Szwajcarii podniesiono z dniem 15/XII r. ub. szereg celi i czasowo wprowadzono z dniem 22 XII dodatkowe cło na masło. Szwajcaria próbowała również dekonsolidacji niektórych ze swych stawek, stabilizowanych w taryfie konwencyjnej, co udało jej się m. in. w stosunku do Czechosłowacji i Włoch. Natomiast próba zdekonsolidowania 90 pozycji, stabilizowanych w traktacie z Niemcami z dn. 14/VII 1926 r., jak również skontyngentowania przywozu pewnych produktów niemieckich nie powiodła się wskutek oporu Niemiec. Szwajcaria wypowiedziała w rezultacie dn. 18/XII r. ub. traktat z Niemcami na dzień 4 lutego r. b. W związku z projektowaniem skontyngentowaniem części przywozu Rada Federalna uzyskała dn. 22 XII r. ub. pełnomocnictwa nieograniczone w dziedzinie polityki handlowej do końca 1932 r. Ma ona również prawo zawierania na krótkie okresy porozumień z krajami, które wprowadziły ograniczenia dewizowe. Rada Federalna skorzystała ze swych pełnomocnictw już obecnie przez zakazanie przywozu sera z Francji i cofnięcie przywilejów celnych dla producentów strefy Haute Savoie. Szwajcaria zawarła ponadto porozumienie o obrocie dewiz: z Węgrami oraz z Austrią. Propozycję z Austrią analogicznego układu, uczynioną przez Szwajcarię, Niemcy odrzuciły. Dn. 14 I podwyższono cło na pewne gatunki serów, specjalnie francuskich. Dn. 8/I obłożono cłem dodatkowym wina jugosłowiańskie. Wreszcie dn. 1/II wprowadzono cały skomplikowany system kontyngentów celnych na podstawie upoważnień z dn. 22/XII. System ten wszedł w życie dn. 5/II.

W Czechosłowacji podniesiono cła na bydło i mięso z dniem 10/XII r. ub. Od dn. 2/VII r. ub. skontyngentowany jest przywóz zbóż, a od dn. 25 VII r. ub. — przywóz pewnych nawozów azotowych. Istnieje propozycja skontyngentowania przywozu bydła, mięsa i kilku innych produktów. Zawarto dn. 28/XI traktat handlowy z Brazylią na okres 2-letni. Oparty on jest na KNU. Niezależnie od tego kontrola dewiz została wprowadzona dn. 3/X r. ub. Instytucja emisyjna otrzymała dn. 2/XII pełnomocnictwa dla organizowania wymiany towarowej z zagranicą i przydziału walut na wypłaty, z niej wynikające. Zawarto umowę clearingową z Austrią. Dn. 18/I zakazano przywozu imitacji drogich kamieni, serwisów srebrnych, koryntek,

margaryny, konfekcji skórzonej i t. d. Ponadto wprowadzono kontrolę dewiz, wykonywaną przez Bank Narodowy.

W Turcji przywóz z wyjątkiem surowców dla przeróbki w przemyśle rodzimym uległ skontyngentowaniu z dniem 16/XI r. ub. Do końca 1931 r. nie udzielono żadnych kontyngentów na przywóz artykułów luksusowych. Konsorcjum banków tureckich centralizuje obrót handlowy, jeśli chodzi o wpłaty w walutach obcych.

Z. S. R. R. zawarł dn. 27/X r. ub. traktat z Persją, mocą którego uzyskał na 3 lata kontyngent w wvs. 55% przywozu perskiego tkanin bawełnianych, 65% — wyrobów metalowych, 50% — produktów chemicznych, 66% — papieru, 53% — maszyn, 55% — instrumentów muzycznych oraz pokrywanie całego zapotrzebowania perskiego w zakresie cukru i zapalek.

W Jugosławii wprowadzono dla uszlachetnienia wywozu kontrolę wywozu bydła, drobiu, mleka, jaj i innych produktów zwierzęcych. Od października 1931 r. wprowadzona została kontrola dewiz. Przesyłki w walutach obcych do Austrii i Węgier są całkowicie zawieszono. Dn. 20/I weszła w życie umowa clearingowa z Austrią na okres 3 miesięcy.

Z krajów pozaeuropejskich Argentyna zrewaloryzowała cła, podwyższając pewne pozycje swej taryfy, składającej się obecnie całkowicie niemal ze stawek ad valorem. Wprowadzono jednocześnie kontrolę dewiz. W Australii w ciągu r. ub. podniesiono większość pozycji taryfy celnej, nie wprowadzono jednak obecnie mimo spadku waluty żadnych zarządzeń ochronnych w stosunku do pieniądza. W Brazylii z dniem 4/XII r. ub. cła przywozowe rozumiane są w zlocie, co stanowi z uwagi na spadek waluty znaczne ich podniesienie. Dla krajów traktatowych mają być jakoby udzielane zniżki 30 — 35%. Instytucja emisyjna prowadzi kontrolę dewiz i przydziela waluty, potrzebne dla przywozu. W Kanadzie od początku października r. ub. stosuje się ustawodawstwo antydumpingowe w stosunku do towarów, pochodzących z W. Brytanii, a to naszkutek spadku funta. Zarządzenie to nie stosuje się do węgla walijskiego. Wwóz złota jest zabroniony. W Chile utworzono z dniem 30/VII komisję dla kontroli dewiz. W Kolumbii od dn. 7/XII r. ub. istnieje zakaz przywozu artykułów luksusowych, co do innych zaś produktów wprowadzone zostały ograniczenia przywozowe. Kontrola dewiz istnieje w kraju tym od dn. 21/IX r. ub. W Stanach Zjednoczonych nie wprowadzono dotychczas żadnych nowych zarządzeń w dziedzinie handlu zagranicznego. W Indiach podniesiono wszystkie cła o 25% i poddano cłu towary, dotychczas przywożone bezcłowo. Z dniem 24/IX ustała wymiennalność banknotów na złoto i wprowadzona została kontrola dewiz. W Japonii z dniem 14/XII r. ub. porzucona została waluta złota. Afryka Południowa udziela 10% premii w stosunku do wartości f.o.b. eksportowanych krajowych produktów i surowców — z wyjątkiem złota, diamentów i cukru. Dla zgromadzenia na ten cel funduszy ustalono specjalne opłaty w wysokości 5% ad valorem od przywozu ze wszystkich krajów. Przywóz bezcłowy wolny jest od tego dodatku.

Sprawozdanie Ligi Narodów zawiera również dość dokładne omówienie polskich zarządzeń celnych i reglamentacyjnych, którego, oczywiście, podawać nie ma potrzeby.

KRONIKA ZAGRANICZNA

M. IN. NA PODSTAWIE RAPORTÓW I DONIESIEŃ POLSKICH PLACÓWEK ZAGRANICZNYCH

OGÓLNE

REDUKCJA STOPY DYSKONTOWEJ W PAŃSTWACH SKANDYNAWSKICH. — Pod wpływem decyzji Banku Angielskiego o obniżeniu stopy dyskontowej do 5% Bank Norweski oraz Szwedzki Bank Państwowy w tym samym dniu 19 II zredukowały swą stopę o ½% do 5%. Fakt ten oceniany jest jako wskazówka, iż porozumienie walutowe Anglii i państw skandynawskich nabiera coraz wyraźniejszych cech życia. Podkreślona też została solidarność instytucji emisyjnych w Szwecji i Norwegii, wzmocniona zwłaszcza od czasu spadku kursu walut i bardzo wyraźnie ujawniająca się w polityce dyskontowej.

ANGLJA

ZNIŻKA STOPY DYSKONTOWEJ. — W dn. 19/II Bank Angielski obniżył o 1% swą oficjalną stopę dyskontową do poziomu 5%; stopa dotychczasowa utrzymywała się od dn. 21/IX r. ub., t. j. od czasu zawieszenia wymiennalności banknotów na złoto. Decyzja Banku Angielskiego nie była w gruncie rzeczy niespodzianką, od dłuższego już bowiem czasu istniały tendencje tego rodzaju, zwłaszcza wśród sfer rządowych. Tem niemniej do ostatniego momentu przeważało przekonanie, że ze względu na sytuację na międzynarodowym rynku pieniężnym redukcja stopy będzie odroczone. Okazało się jednak, że moment został

wybrany dobrze, nie nastąpiło bowiem żadne zachwianie się kursu funta na giełdach obcych, przeciwnie zaznaczyła się zwyżka, a opinia krajowa i również zagraniczna oceniła krok Banku Angielskiego jako dowód zaufania do waluty. Ważną okolicznością okazuje się tu poprawa sytuacji budżetowej, deficyty bowiem ostatnie są znacznie mniejsze niż w tym samym okresie r. ub., i istnieją dosyć już pozytywne nadzieje, że bieżący rok budżetowy uda się zamknąć bez deficytu. Co więcej, przewiduje się ewentualność obniżenia podatku dochodowego; co miałoby dla życia gospodarczego znaczenie zupełnie zasadnicze. Można wreszcie przypuszczać, że decyzja Banku Angielskiego powzięta została pod niejakim wpływem nowej polityki kredytowej Sta-

nów Zjedn., a mianowicie, że W. Brytania przez zliberalizowanie swych metod kredytowych pragnie osiągnąć te same rezultaty, co Stanv przez zwiększenie obiegu pieniężnego. Na tem tle pojawiają się ponownie głosy o kooperacji angielsko-amerykańskiej w dziedzinie emisywnej, gdyż niższa stopy w Londynie niewątpliwie osłabi odpływ złota ze Stanów Zjedn.

Silna pozycja Banku Angielskiego uawniła się ostatnio w formie spłacenia jego długów francuskich i amerykańskich w dewizach, bez uciekania się do naruszenia zapasu złota, co było możliwe w dużym stopniu dzięki dopływowi złota indyjskiego. Poza tem jednak podkreślić należy ustabilizowanie się indeksu cen wewnętrznych, oraz kursu funta, co — traktowane łącznie — oznacza pełną stabilizację siły kupczej waluty angielskiej. Obiaw ten słusznie tłumaczony być może jako dowód, że bilans płatniczy Angli wyrównał się dzięki spadkowi funta, zarządzeniom celnym Rządu (choć pod tym względem istnieć mogą zastrzeżenia) oraz dzięki powrotowi kapitałów prywatnych, wywiezionych przed utworzeniem Rządu narodowego. Decyzja angielska spowodowała analogiczne posunięcia w Szwecji i Norwegii, natomiast Bank Rzeszy nie zamierza iakobv obniżyć swej stopy, pomimo iż prywatna stopa dyskontowa znajduje się w depresji i z wielu stron wysuwany jest pogląd, że instytucja emisyjna winna się do tej tendencji dostosować.

NIEMCY

REKONSTRUKCJA WIELKICH BANKÓW NIEMIECKICH. — Zarzeczona od dłuższego czasu sanacja i rekonstrukcja najważniejszych instytucji bankowych, które ucierniały w czasie pamiętnych wydarzeń w lipcu r. ub., a która stała się faktem dokonanym w dn. 22 II r. b., stwarza zupełnie nowy obraz bankowości niemieckiej. Rekonstrukcje znamionują 2 zasadnicze cechy charakterystyczne: centralizacja banków (mimo iż początkowo istniała silna tendencja do decentralizacji) oraz wpływ Państwa.

Celem stworzenia podstaw prawnych do działania w kierunku sanacji banków uzyskał Rząd Rzeszy w rozporządzeniu Prez. Rzeszy z dn. 20 b. m. pełnomocnictwa, na których podstawie upoważniony został do udziału Rzezy w przedsiębiorstwach bankowych, przyjmowanie nowych gwarancji oraz cofnięcia gwarancji, udzielonych przed wejściem w życie tego rozporządzenia, wydatkowania sum do wysokości RM 250 miljn. oraz dostarczenia w drodze kredytu kwoty do wys. RM 400 miljn.

Uchwalone na zebraniach rad nadzorczych poszczególnych banków zmiany przedstawiają się następująco:

Fuzja „Danat” - „Dresdner Bank”. — „Darmstädter und Nationalbank” (Danat-Bank — Sp. Komandyt. na akcje) miał kapitał akcyjny w wys. RM 60 miljn., rezerwy wynosiły też RM 60 miljn. Kiedy w lipcu r. ub. bank ten, naskutek wycofywania lokat, zmuszony był do zawieszenia wypłat, Rząd Rzeszy przejął gwarancję za zobowiązania tego banku i ustanowił powierników, którzy kontrolowali działalność banku. „Dresdner Bank” miał kapitał akcyjny RM 100 miljn., rezerwy — RM 34 miljn. Bank ten popadł również w lipcu r. ub. w trudności, które jednak, wobec ogłoszenia moratorium bankowego,

nie uzewnętrznily się w tak jaskrawy sposób, jak przy „Danat-Banku”. Wobec tego, że płynność banku była w dużym stopniu nadwyrężona, Rząd Rzeszy przyszedł mu w ten sposób z pomocą, że przejął akcje uprzywilejowane w wys. RM 300 miljn., przez co kapitał tego banku podniósł się do RM 400 miljn.

Fuzja i sanacja 2 banków odbywa się w ten sposób, że z kapitału akcyjnego „Danat-Banku”, wynoszącego RM 60 miljn., akcje własne, znajdujące się w posiadaniu banku, w wys. RM 35 miljn. zupełnie się umarza. Pozostałe akcje w wys. RM 25 miljn. będą wymienione w stosunku 10:3 na akcje „Dresdner Banku”, na co potrzebne są akcje „Dresdner Banku” w wys. RM 75 miljn. Akcje w tej wysokości zostaną przez Rzeszę bezpłatnie oddane do dyspozycji z zasaru ich, będącej własnością Rzeszy. Z kapitału akcyjnego (akcje zakładowe) „Dresdner Banku”, wynoszącego RM 100 miljn., anulowane zostaną akcje, będące w posiadaniu własnym banku w wys. RM 33 miljn. Z pozostałych akcji zakładowych w wys. ok. RM 67 miljn. powstałe po zamianie akcji w stosunku 10:3 nowy kapitał akcyjny (akcje zakładowe) w wys. RM 20 miljn. Poza tem akcje uprzywilejowane, będące w posiadaniu Rzeszy w wys. RM 300 miljn., przemienia się na zakładowe akcje w stosunku 3:2, przez co powstają akcje w wys. RM 200 miljn. Łączny kapitał nowego banku, który zatrzymuje po fuzji nazwę „Dresdner Bank”, wynosi zatem RM 220 miljn. Z tego kapitału akcyjnego RM 200 miljn. nom. znajdować się będzie w posiadaniu Rzeszy. Rzesza sprzedała jednak bankowi „Deutscher Golddiskontbank” akcje wartości nom. RM 48 miljn. za RM 50 miljn., którą to kwotę dała do dyspozycji „Dresdner Banku” na wzmocnienie bilansu. W posiadaniu kapitału prywatnego znajdują się zatem akcje tego banku wartości nom. RM 20 miljn., czyli że udział Rzeszy i „Golddiskontbanku” wynosi 10/11 kapitału akcyjnego. Fundusz rezerwowy, wynoszący RM 30 miljn., powstał z oddanych przez Rzeszę do dyspozycji bonów skarbowych. Poza tem Rzesza dała do dyspozycji nowego banku bonv skarbowe w wys. RM 60 miljn. na rezerwy wyrównawcze; prócz tego stworzono rezerwę na straty „Danat-Banku” w wys. RM 100 miljn. Fundusze te mają być zwrócone, o ile bank udzielać będzie dywidendy ponad 8%. Zaznaczyć jeszcze trzeba, że ze strony Rzeszy przewidziany jest znacznie szerszy kredyt oraz na cele odpraw zredukować się mających urzędników tych banków gotówka RM 20 miljn.

Z dniem wpisania fuzji do rejestru handlowego gwarantuje Rzeszy w stosunku do wszystkich wierzycieli krajowych „Danat-Banku”, a pozostałe tylko w stosunku do wierzycieli zagranicznych, gdyż wiąże się z układem o niewycofywaniu kredytów (Stillhalteabkommen).

Sfuzjonowane instytucje bankowe posiadają obecnie zobowiązań kredytowych na łączną sumę RM 2.743,6 miljn., z czego na kredyty zagraniczne przypada ponad RM 770 miljn. W ciągu 1931 r. wycofano z tych banków RM 1.767 miljn., z czego wycofane kredyty z „Danat-Banku” wynoszą w tym czasie RM 1.360 miljn.

Sanacja „Deutsche Bank und Disconto-Gesellschaft”. — Kapitał akcyjny tego banku wynosił RM 285 miljn., rezerwy zaś RM 160 miljn. Sanacja tego banku, odbywająca się bez pomocy Rzeszy, przedstawia się następująco:

Z akcji własnych, będących w posiadaniu banku w wys. RM 105 miljn. — RM 33 miljn. będzie umorzone, pozostałość zaś w wys. RM 72 miljn. zostanie w posiadaniu banku. Akcje nie będące w posiadaniu banku, w wys. RM 180 miljn. (285 — 105 = 180) będą złączone w stosunku 10:4 czyli że kapitał akcyjny ulega redukcji z RM 180 miljn. na RM 72 miljn. Równocześnie bank ten podwyższa swój kapitał akcyjny na RM 144 miljn., a to w ten sposób, że sprzeda będzie posiadane własne akcje w wys. RM 72 miljn. Z tego 50%, czyli RM 36 miljn. ma być włożone do publicznej subskrypcji po kursie 115%. Z sumy tej RM 22 miljn. już zostało uplasowane, reszta w wys. RM 14 miljn. oraz pozostałe akcje w wys. RM 36 miljn. przejął tymczasowo „Golddiskontbank”, który w ten sposób jest w posiadaniu akcji tego banku w wys. RM 50 miljn. Dyrekcja „D. D.-Banku” spodziewa się jednak, że w niedługim czasie będzie mogła część tych akcji uplasować również na rynku prywatnym.

Zaznaczyć trzeba, że odpisy tego banku wynoszą łącznie RM 275 miljn., z czego na wierzycieli przypada RM 240 miljn., a RM 35 miljn. na efektv, stałe udziały i wspólne interesy. Na pokrycie tego idzie z funduszu rezerwowego RM 145,6 miljn., książkowy zysk z redukcji kapitału RM 108 miljn., a reszta w wys. RM 21,4 miljn. z zysku banku w ub. roku gospodarczym, który wynosi RM 23,2 miljn. Nowy fundusz rezerwowy wynosi RM 25,2 miljn.

Fuzja „Commerz und Privat-Bank” — „Barmer Bankverein”. — Dotychczasowy kapitał akcyjny „Commerz und Privat Banku” wynosił RM 75 miljn., fundusz rezerwowy zaś RM 40,5 miljn. Z kapitału akcyjnego w posiadaniu banku znajdują się akcje wartości nom. RM 37,2 miljn., które nabydzie na rachunek Rzeszy specjalnie w tym celu mające się stworzyć tow. powiernicze. Bank otrzyma równowartość w oprocentowanych bonach skarbowych. Cały kapitał akcyjny, łącznie z akcjami, nabytymi na rachunek Rzeszy przez tow. powiernicze, redukuje się w stosunku 10:3 na RM 22,5 miljn. Zwolniona w ten sposób suma RM 52,5 miljn. została, łącznie z całym kapitałem rezerwowym w wys. RM 40,5 miljn., na odpis aktywów w kwocie RM 93 miljn. Równocześnie podwyższa się kapitał akcyjny o RM 57,5 miljn. na RM 80 miljn. Z tego „Golddiskontbank” względnie stworzone tow. powiernicze przejmuje za gotówkę akcje na RM 45 miljn. nom. po kursie 115%, a pozostałość RM 12,5 miljn. nom. ma być zużyta na fuzję z „Barmer Bankverein”. Wymiana akcji następuje w stosunku 1:1. Fundusz rezerwowy wynosi RM 30 miljn., z czego Rzesza dała RM 23,25 miljn., wzamian za co ma otrzymać aż do chwili całkowitej amortyzacji każdorazowo 15% czystego zysku. Poza tem bank zobowiązał się z pozostałości czystego zysku ponad dywidendę w maksymalnej wysokości 8% odprowadzać na rzecz Rzeszy 60%.

Kapitał akcyjny „Barmer Bankverein” wynosił dotychczas RM 36 miljn., fundusz rezerwowy zaś RM 18 miljn. Z kapitału akcyjnego we własnym posiadaniu banku było akcji na kwotę RM 23,5 miljn. Akcje te zostaną umorzone, a pozostałość w wys. RM 12,5 miljn. zostanie wymieniona na akcje „Commerz und Privat Banku” w stosunku 1:1.

Sanacja „Allgemeine Deutsche Credit-Anstalt”. — Program sanacji banku „Adca” przedstawia się na-

stępująco: Z kapitału akcyjnego, wynoszącego dotychczas RM 40 milin., w posiadaniu banku znajdują się akcje w wysokości RM 22 milin. Akcje te zostaną anulowane, wobec czego kapitał akcyjny uległ redukcji do RM 18 milin. Dalsza redukcja kapitału akcyjnego następuje drogą połączenia akcji w stosunku 3:1 na RM 6 milin. Równocześnie następuje podwyższenie kapitału akcyjnego o RM 13 milin. na RM 19 milin. Nowe akcje mają być nabyte przez „Golddiskonbank” po kursie 115%. Agio, powstałe ze sprzedaży tych akcji w wvs. RM 1'95 milin., zostanie odprowadzone na fundusz rezerwowy, a Rzesza dała na nadzwyczajny fundusz rezerwowy RM 4'05 milin. w formie bonów skarbowych, czyli że fundusz rezerwowy wyniesie łącznie RM 6 milin.

Rola Golddiskonbanku, jaką w reorganizacji banków niemieckich odgrywa on, polega na przejmowaniu akcji wymienionych banków. Wobec tego koniecznym okazało się podwyższenie kapitału „Golddiskonbanku”. Kapitał zakładowy wynosił dotychczas RM 200 milin. (100 milin. akcji imiennych oraz 100 milin. akcji na okaziciela), ma być podwyższony o 100% na RM 400 milin. Nowe akcje „Golddiskonbanku” przejmie najprawdopodobniej Bank Rzeszy.

A. Bobrowski

ŁOTWA

KONTYNGENTOWANIE IMPORTU WĘGLA. — Wskutek trudnej sytuacji gospodarczej i finansowej Państwa Rząd łotewski w trosce o utrzymanie eksportu na dotychczasowym poziomie pragnie w drodze kontyngentowania importu uzyskać nową broń w ewentualnych pertraktacjach, chcąc mianowicie przysłać wyższe kontyngenty wwozowe tym państwom, które jednocześnie zobowiążą się importować towary łotewskie.

W wyniku tej polityki Rząd łotewski, ograniczając import węgla kamiennego do wysokości 400 000 t rocznie, przysłał kontyngent Polsce w wysokości zaledwie 28%, jednocześnie zaś W. Brytanii w wvs. 40% i Z. S. R. R. — w wvs. 32% całego importu. Ten nie odpowiadać nawet w przybliżeniu dotychczasowemu faktycznemu stanowi rzeczy podział kontyngentów tłumaczyć należy chęcią uzyskania za ewent. ustępstwa zamówień na łotewskie standardowe artykuły eksportowe.

Wspomnieć należy, że eksport polskiego węgla na Łotwę w 1931 r. wniósł 459 tys. t. t. j. ok. 80% ogólnego łotewskiego importu węgla kamiennego.

Z RYNKOW ZAGRANICZNYCH ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie od dn. 9 do 22 lutego r. b. kształtowały się następująco (w 8 za kwintal):

	9—15/II	16—22/II	+ wzrost - zmniejszenie
Pszenica:			
Berlin . . .	5'83	5'89½	+ 1'2
Praga . . .	4'28½	4'30	+ 0'3
Chicago . . .	2'16	2'21	+ 2'3
Buenos Aires	2'63	2'76	+ 4'9
Liverpool . .	2'19	2'19	—
Wiedeń . . .	4'53½	4'51	- 0'5
Hamburg . . .	2'70	2'85	+ 5'5

Żyto:

Berlin . . .	4'65	4'71	+ 1'8
Praga . . .	4'00½	4'15	+ 3'7
Chicago . . .	1'93	1'91	- 1'0
Wiedeń . . .	4'61	4'46	- 3'4
Hamburg . . .	1'94	2'00	+ 3'1

Owies:

Berlin . . .	3'44	3'59	+ 4'3
Praga . . .	3'20	3'17	- 0'9
Chicago . . .	1'71	1'77	+ 3'5
Buenos Aires	2'07½	2'19	+ 5'5
Liverpool . .	2'47	2'65	+ 7'2
Wiedeń . . .	3'84	3'82½	- 0'3
Hamburg . . .	1'68½	1'77	+ 5'0

Jęczmień browarowy:

Berlin . . .	3'91	3'95	+ 1'1
Praga . . .	3'25½	3'27	+ 0'4
Chicago . . .	2'29	2'31½	+ 1'0
Wiedeń . . .	5'18	5'11	- 1'3
Hamburg . . .	2'12	2'17	+ 2'2

Jęczmień zwykły:

Berlin . . .	3'69	3'75	+ 1'5
--------------	------	------	-------

WĘGIEL

FRANCJA. — W związku z obniżką płac robotniczych Związek Właścicieli Kopalń Północnej Francji zniżył z dniem 1/II r. b. ceny węgla, koksu i brwkietów dla celów przemysłowych o 10%. Ceny węgla dla opału domowego obniżone zostaną z dniem 1/IV 1932 r.

METALE

ŻELAZO. — Okres sprawozdawczy od 23 stycznia do 5 lutego r. b. nie przyniósł żadnych zasadniczych zmian na międzynarodowym rynku żelaznym. Obrót był bardzo mały i zapotrzebowanie nikłe, tak że ceny utrzymywały się na ostatnim bardzo niskim poziomie £ 2'13—2'14 za tonnę żelaza sztabowego. Tem niemniej jednak zauważyć się dał pewien optymizm co do możliwości poprawy rynku. Z ogólnych wydarzeń należy zaznaczyć ponownie nieudaną konferencję Miedzyn. Kartelu Stali w Paryżu w dn. 2/II; chodzi w dalszym ciągu o utworzenie biur sprzedaży, lecz z powodu sprzeciwów ze strony Belgii nie dochodzi nawet do zasadniczego porozumienia. We Włoszech zostały wprowadzone 3 kartele o charakterze przemysłowym dla żelaza kształtowego, drutu walcowanego i żelaza handlowego.

W Niemczech widoczne było dość znaczne odprężenie. Część fabryk przetwórczych podjęła znów prace, co prawda w niewielkim zakresie i głównie dla wywozu. Również dał się zauważyć ruch i w dziale żelaza walcowanego. Największy ruch okazał się w żelazie sztabowym i kształtowem, mniejszy znacznie był w blasze, gdyż kotłarnie i fabryki wyrobów blaszanych nie wykazały narazie ożywienia. Chwilowo zaofiarowanie ze strony hut było dosyć znaczne, tak że zostały zawarte pewne tranzakcje po bardzo jednak niskiej cenie, następnie jednak huty się cofnęły i przestały występować na rynku. Ceny wewnętrzne pozostawały bez zmiany.

Na rynku starego żelastwa panował zastrój kompletny. Ze względu na zupełny brak zapotrzebowania wewnętrznego handel hurtowy uzyskał zezwolenie na wywóz 55 tys. t żelastwa miesięcznie w ciągu lutego, marca i kwietnia.

We Francji, pomimo uchwalenia przez Parlament kredytów na narodowe

inwestycje, ożywienia nie widać. Przepisują to zbyt powolnemu działaniu odpowiednich instancji. Wytwórczość surówki wykazała spadek; jednakże w dziale surówki przerobowej widoczny był wzrost zapotrzebowania. W dziale wytworów walcowanych dało się zauważyć pewne polepszenie, wywołane prawdopodobnie stabilizacją warunków wewnętrznych, dzięki utworzeniu konwencji stalowej oraz pracom organizacyjnym nad ustabilizowaniem istniejących już i utworzeniem nowych biur sprzedaży. Ceny trzymały się mocno.

Na rynku belgijskim widać również pewną stabilizację i ustanie bezładu, jaki panował tam doniedawna. Huty utrzymały swoje ceny. Dopomogło im znaczne zmniejszenie produkcji, jakie się znaczyło w ostatnich miesiącach. Na interesy wywozowe ujemny wpływ wywarły wypadki na Dalekim Wschodzie. Ceny wielkich zmian nie wykazują. Żelazo sztabowe utrzymywało się na wysokości £ zlot. 2'13 do 2'14. Żelazo kształtowe wynosiło £ zlot. 2'11 do 2'11'6, podczas gdy Francja robiła konkurencję ceną £ 2'10'6. Blacha gruba — £ 3'4; blacha 1/8 cala — £ 3'8 do 3'9.

W Anglii położenie bez zmiany. Liczba bezrobotnych wykazuje zmniejszenie; również i konkurencja kontynentalna daje się znacznie mniej odczuwać na miejscu. W dziale surówki zanasy są ciągle jeszcze znaczne, tak że produkcja nie może być zwiększona. Cena utrzymała się na poziomie sh 58'6 za surówkę Cleveland, surówka hematytowa — sh 65. W dziale wytworów walcowanych zapotrzebowanie było małe i panowała tendencja zniżkowa. Notowano: żelazo sztabowe £ 6'15, żelazo kształtowe £ 8'15, drut £ 7'10'0, bednarka £ 9'10'0.

Ceny wywozowe żelaza z wiekszych wytwórców europejskich: Anglii, Belgii wraz z Luksemburgiem i Francji — w f. o. b. port — notowane były w dn. 4 lutego 1932 r., jak następuje:

	Wielka Brytania	Belgia i Luksemburg	Francja
	za 1 016 kg	za 1 000 kg	
Surówka:			
odlewn. Nr. III (2'5-3'0% Si)	—	2. 30	2. 30
tomasowska	—	2. 10	—
hematytowa	—	—	—
ferromangan	—	—	—
Półwytwór:			
kęsy	—	2. 90	2. 86
platyny	—	2. 96	2. 90
Wytwory gotowe:			
żelazo sztabowe	—	2. 136	2. 130
belki	—	2. 116	2. 106
katowniki	—	2. 130	2. 126
blacha okrętowa, rezerwoarowa i t. p.	—	—	—
szyny stalowe	—	5. 126	5. 126
bednarka	—	3. 10.0	3. 10.0
drut-walcówka	—	5. 2.0	5. 2.0
blacha tomasowska	—	3. 7.0	3. 7.6
blacha czarna (24 gęce)	—	—	—
drut ocynkowany	—	6. 7.6	6. 7.6
gwoździe druc.	—	5. 10.0	5. 10.0

METALE NIEŻELAZNE. — Rynek metalowy w Londynie w okresie od 23 stycznia do 5 lutego wykazywał tendencję zniżkową, która pod koniec tego okresu zatrzymała się nieco, ustępując

miejsca nawet lekkiej wyższe. Zatarę chińsko-japoński nie wywarł do tego czasu żadnego prawie wpływu, co można wytłumaczyć wielkimi запасami metali i małym ich spożyciem.

Położenie statystyczne metali jest na ogół niekorzystne, gdyż grudzień prawie wszędzie wykazuje wzrost zasobów.

Na rynku miedzi najważniejszym wydarzeniem była obniżka ceny kartelowej z 7·62½ do 7·12½ cts. za lb. Huty pozakartelowe coraz silniej występują na rynku z niższymi ofertami, tak, że ostatnio notowana była ich cena w wysokości 6·75 cts. za lb. Wobec takiego stanu rynku ogólnie oczekiwano, że nastąpi jeszcze dalsza obniżka ceny kartelowej. Zapotrzebowanie w okresie sprawozdawczym było bardzo nieznaczne, tak, że kartel przeważnie nie był w stanie sprzedawać wyznaczonych ilości dziennych.

Na rynku cyny poprawy nie widać. Coprawda wytwórczość spadła, jednakże zapasy wykazują ciągle tendencję ku wzrostowi. Wywóz metalu w grudniu z miejscowości, objętych restrykcjami, nie osiągnął nawet dozwolonej liczby, zapotrzebowanie jednak spadło tak silnie, że nawet wspomniana okoliczność nie wpłynęła na polepszenie się stanu zasobów. Ogólnie wzięwszy, ceny miały tendencję zniżkową.

Na rynku cynku zauważyć się dała depresja, wywołana skurczeniem się konsumpcji i wzrostem zasobów. Oczekiwane było wobec tego ze strony międzynarodowego kartelu dalsze ograniczenie wytwórczości. Wytwórczość światowa metalu w ciągu 1931 r. wyniosła 1.009 tys. t wobec 1.418 tys. t w 1930 r., co oznacza spadek 28·8%. Zapotrzebowanie w okresie sprawozdawczym było bardzo nieznaczne, i ceny wykazywały tendencję zniżkową.

Na rynku ołowiu ceny również wykazywały zniżkę przy bardzo nieznacznym popycie. Dopiero w ostatnich dniach nastąpiła pewna poprawa.

W dziale aluminium zostało utworzone nowe porozumienie z siedzibą w Bizylei. Członkami tego porozumienia są: Aluminium Français, Aluminium Industrie A. G. w Neuhausen, Vereinigte Aluminium-Werke A. G., Aluminium Limited Canada, Aluminium-Werke G. m. b. H. w Bitterfeld oraz British Aluminium Co Ltd.

Ruch cen poszczególnych metali przedstawiał się następująco (pierwsza liczba oznacza operację ka owe, druga — terminowe): miedź standard wykazała zniżkę £ ¾ i 1¼; miedź elektrolityczna spadła o £ 2½, rafinowana zaś o £ ½; cyna straciła £ 9/16 wzgl. 13/16; ołów wykazał zysk £ 3/16 przy obu rodzajach transakcji; cynk stracił £ 7/16 wzgl. 3/8, glin i nikiel pozostawały bez zmiany zarówno w sprzedaży krajowej, jak i zagranicznej; blacha biała i platyna pozostawały również bez zmiany; srebro straciło 1/8 d wzgl. 3/16 d na uncji; złoto natomiast zyskało 1 d na uncji.

W poniższym zestawieniu podane są ceny wymienionych metali (w £ za 1.016 kg z wyjątkiem: blachy białej, która notowana jest w sh za skrzynkę o 112 arkuszech, platyny — w £ za uncję, złota — w sh za uncję i srebra — w d za uncję):

Metal	Poprzed. Okres sprawozdawczy:		
	okres ultimo	maksymum	minimum
Miedź:			
standard:			
kasa	38 ^{11/16-3}	39 ^{1/16}	37 ^{1/2}
term.	38 ^{7/8-39}	39 ^{3/16}	37 ^{3/8}
elektrol.	45 47	47	43
rafinow.	41-42 ^{1/4}	42 ^{1/2}	39 ^{1/2}

Cyna:				
kasa	140 ^{1/8-1/2}	141	137 ^{3/4}	139 ^{1/2-3/4}
term.	143 ^{1/8-1/2}	143 ^{5/8}	140 ^{1/2}	142 ^{1/2-3/4}
Ołów:				
kasa	14 ^{13/16}	15	14 ^{1/8}	15
term.	14 ^{13/16}	15	14 ^{1/2}	15
Cynk:				
kasa	14 ^{5/16}	14 ^{7/16}	13 ^{13/16}	13 ^{3/8}
term.	14 ^{11/16}	14 ^{13/16}	14 ^{1/2}	14 ^{5/16}
Glin:				
dla kraju	95	95	95	95
"zagr."	—	—	—	—
Blacha biała:				
	14 ^{1/2}	14 ^{3/4}	14 ^{1/2}	14 ^{1/2-3/4}
Nikiel:				
dla kraju	240—245	245	240	240—245
"zagr."	\$ 37-38	\$ 38	\$ 37	\$ 37—38
Platyna "Spong"	11.4.0	11.4.0	11.4.0	11.4.0
Srebro:				
kasa	19 ^{1/2}	20	19 ^{1/16}	19 ^{3/8}
term.	19 ^{11/16}	20 ^{3/16}	19 ^{1/2}	19 ^{1/2}
Złoto	119.8	120.2	119.3	119.9

Na rynku starych metali panował zastój. Nieliczne transakcje wykazywały tendencję zniżkową cen, które przedstawiały się dosyć różnorodnie, szczególnie w Niemczech widoczna była silna ich zniżka. Ceny hurtowe wynosiły — loco Berlin dn. 5 II w RM: miedź 53 — 55, brąz 43—46, mosiądz 36—38, cynk 12—13, ołów miękki 17 — 19; we Francji loco Paryż analogicznie ceny wynosiły dn. 29/I (we fr. fr.): 260, 210, 150, 60 i 100.

BIBLIOGRAFJA

„URUCHOMIENIE EKSPORTU POLSKIEGO DO STANÓW ZJEDNOCZONYCH”. EDMUND KALEŃSKI. Warszawa 1932, str. 128. — Książka bardzo na czasie. Zagadnienie wzmożenia eksportu polskiego do Stanów Zjedn. Am. i zorganizowania w tym celu skutecznej współpracy z kilkamiljonowym

naszym wychodźstwem staje się w chwili obecnej — kurczenia się zagranicznych obrotów handlowych i gorącego poszukiwania rynków zhytu — szczególnie palącym. Znana jest rola emigrantów z innych krajów w dziedzinie pośrednictwa handlowego między dawną ich ojczyzną a Stanami Zjednoczonymi. Podobną rolę niewątpliwie spełnią i Polacy-obywatele amerykańscy.

W celu uruchomienia eksportu do Sta-

nów potrzebna jest duża ruchliwość, inicjatywa, wreszcie, znajomość rynku tamtejszego. Omawiana książka, oparta na dokładnym praktycznym obznajmieniu się Autora z terenem możliwej ekspansji eksportowej Polski, będzie bardzo cenną pomocą przy realizacji programu uruchomienia eksportu polskiego do Stanów Zjedn. Jako taka zasługuje ona na uwagę i warta jest bliższego przestudowania.

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
ELEKTORALNA 2 (parter)

TELEFONY: 412-66 (Red.), 412-73 i 335-35 (Adm.), 412 68 (Druk.). Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; ZAGRANIĄ: kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 1 200; II i III str. okł. — zł 900; ½ str. okł. — zł 500; str. zwycz.: 1 str. — zł 600, ½ str. — 350, ¼ str. — zł 200, 1/8 str. — zł 110. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petito-wych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

Redaktor Naczelny: CZESŁAW PECHE

Redaktor: WACŁAW SZURIG

Sekretar Redakcji: BOHDAN WITWICKI

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
PAWEŁ MICHALSKI

Redaktor działu rolnozege:
LEONARD KRAWULSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
JÓZEF GIEYSZTOR

Wydawca: MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU

WPISY DO REJESTRU HANDLOWEGO

SĄDU OKRĘGOWEGO W WARSZAWIE

A. — FIRMY JEDNOOSOBOWE, SPÓŁKI FIRMOWE I KOMANDYTOWE

R. H. A XXXI 260: „Aniela Wałkowska“ w Warszawie, Senatorska 4. Drobna sprzedaż galanterji. Istnieje od 1931 r. Właścicielka Aniela Wałkowska z Warszawy.

R. H. A XXXI 261: „Nowoczesna Wytwórnia Ubiorów Szaja Wajnfeld“ w Warszawie, Brzeska 20. Istnieje od 1931 r. Właściciel Szaja Wajnfeld z Warszawy.

R. H. A XXXI 262: „Mojżesz Koper“ w Warszawie, Wolska 68/70. Drobna sprzedaż desek. Istnieje od 1923 r. Właściciel Mojżesz-Hersz Koper z Warszawy.

R. H. A XXXI 263: „Chaim Borensztein“ w Warszawie, Grójecka 71. Drobna sprzedaż artykułów mydlarskich. Istnieje od 1929 r. Właściciel Chaim Borensztein z Warszawy.

R. H. A XXXI 264: „Henocho Szwajcar“ w Warszawie, Grójecka 73. Drobna sprzedaż artykułów spożywczych, krajeckich i tytoniowych. Istnieje od 1912 r. Właściciel Henocho Szwajcar z Warszawy.

R. H. A XXXI 265: „Edward Hein“ w Warszawie, Grójecka 83. Drobna sprzedaż wędlin i mięsa. Istnieje od 1905 r. Właściciel Edward Hein z Warszawy.

R. H. A XXXI 266: „Stanisław Gajewski“ w Warszawie, Grójecka 83. Drobna sprzedaż węgla i drzewa. Istnieje od 1930 r. Właściciel Stanisław Gajewski z Warszawy.

R. H. A XXXI 267: „Fajga Aszkenajzer“ w Warszawie, Grójecka 87. Drobna sprzedaż artykułów mydlarskich. Istnieje od 1925 r. Właścicielka Fajga Aszkenajzer z Warszawy.

R. H. A XXXI 268: „Jadwiga Follmer“ w Warszawie, Grójecka 83. Drobna sprzedaż artykułów mydlarskich. Istnieje od 1930 r. Właścicielka Jadwiga Zofja Follmer z Warszawy.

R. H. A XXXI 269: „Karol Kosman“ w Warszawie, Grójecka 87. Drobna sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1919 r. Właściciel Karol Kosman z Warszawy.

R. H. A XXXI 270: „Moszek Rozenberg“ w Warszawie, Franciszkańska 37. Drobna sprzedaż skór. Istnieje od 1915 r. Właściciel Moszek Rozenberg z Warszawy. Pomiedzy właścicielem firmy a małżonką jego Rajzlą z domu Horowicz vel Horowitz nastąpił układ na mocy interczy z dnia 19 czerwca 1914 r. ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXI 271: „Jankiel Blumengart“ w Warszawie, Wolska 65. Drobna sprzedaż artykułów spożywczych i owoców. Istnieje od 1886 r. Właściciel Jankiel Blumengart z Warszawy.

R. H. A XXXI 272: „Wacław Grudziński“ w Warszawie, Grójecka 73. Sprzedaż trumien. Istnieje od 1917 r. Właściciel Wacław Grudziński z Warszawy.

R. H. A XXXI 273: „Henryk Iller“ w Warszawie, Grójecka 52. Drobna sprzedaż wędlin i mięsa. Istnieje od 1923 r. Właściciel Henryk Iller z Warszawy.

R. H. A XXXI 274: „Josek Cukier“ w Warszawie, Grójecka 48. Sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1909 r. Właściciel Josek Cukier z Warszawy.

R. H. A XXXI 275: „Gustaw Tejchert“ w Warszawie, Grójecka 45. Skład apteczny. Istnieje od 1925 r. Właściciel Gustaw Tejchert z Warszawy.

R. H. A XXXI 276: „Berek Słomka“ w Kałuszynie. Handel skórami. Istnieje od 1925 r. Właściciel Berek Słomka z Kałuszyna. Pomiedzy właścicielem firmy a małżonką jego Rachelą z domu Chaław nastąpił układ na mocy interczy z dnia 11 kwietnia 1931 r. ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXI 277: „Welbaw“ Frejda Bergman“ w Warszawie, Nalewki 17, sklep 33. Drobna sprzedaż bawełny. Istnieje od 1931 r. Właścicielka Frejda Bergman z Warszawy. Zelmanowi Felmanowi z Warszawy udzielono prokury.

R. H. A XXXI 278: „Stanisław Trochanowski“ w Warszawie, Wolska 203. Zakup trzody chlewnej. Istnieje od 1905 r. Właściciel Stanisław Trochanowski z Warszawy.

R. H. A XXXI 279: „Gerardus Hyna“ w Warszawie, Marszałkowska 117. Pośredniczenie w nabywaniu biletów podróży kolejami, okrętami i t. p. „Towarzystwa Canadian Pacific“ w ekspedjowaniu bagażu podróżnych oraz ułatwianie wszelkiego rodzaju udogodnień w podróży. Właściciel Gerardus Hyna z Warszawy.

R. H. A XXXI 280: „Józef Stanisławczyk“ w Warszawie, Siewierska 1. Wędliniarnia. Istnieje od 1929 r. Właściciel Józef Stanisławczyk z Warszawy.

R. H. A XXXI 281: „Olga Keppel“ w Warszawie, Węgiewska 13. Drobna sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1928 r. Właścicielka Olga Keppel z Warszawy.

R. H. A XXXI 282: „Liwcia Cukier“ w Warszawie, Ożarowska 14. Mydlarnia. Istnieje od 1924 r. Właścicielka Sura Liwcia Cukier z Warszawy.

R. H. A XXXI 283: „Beata Smigielska“ w Warszawie, Siewierska 5. Sklep spożywczy. Istnieje od 1929 r. Właścicielka Beata Smigielska z Warszawy.

R. H. A XXXI 284: „Jan Stanisławczyk“ w Warszawie, Grójecka 74. Drobna sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1915 r. Właściciel Jan Stanisławczyk z Warszawy.

R. H. A XXXI 285: „Antoni Jadcza“ w Warszawie, Górczewska 117. Drobna sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1912 r. Właściciel Antoni Jadcza z Warszawy.

R. H. A XXXI 286: „Franciszek Piotrowski” w Warszawie, Wolska 129. Restauracja 2-ej klasy. Istnieje od 1910 r. Właściciel Franciszek Piotrowski z Warszawy.

R. H. A XXXI 287: „Marjanna Kołodziejczyk” w Warszawie, Dworska 54. Drobna sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1930 r. Właścicielka Marjanna Kołodziejczyk z Warszawy.

R. H. A XXXI 290: „Dom Handlowo-Przemysłowy Zygmunt Borkowski” w Grodzisku Mazowieckim, Kolejowa 1. Mechaniczna obróbka drzewa, sprzedaż materiałów budowlanych i opałowych oraz komisowa sprzedaż artykułów firmy „Nobel”. Istnieje od 1929 r. Właściciel Zygmunt Borkowski z Grodziska Mazowieckiego.

R. H. A XXXI 291: „Edmund Szylił i S-ka, właściciel Edmund Szylił” w Warszawie, Długa 50. Sprzedaż rowerów i motocykli oraz ich części składowych. Istnieje od 1930 r. Właściciel Samuel-Edmund Szylił z Warszawy.

R. H. A XXXI 292: „Dawid Rozenchwajg” w Warszawie, Wolska 7. Drobna sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1929 r. Właściciel Dawid Rozenchwajg z Warszawy.

R. H. A XXXI 293: „Antoni Możdżyński” w Warszawie, Szcześliwicka 12. Drobna sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1925 r. Właściciel Antoni Możdżyński z Warszawy.

R. H. A XXXI 294: „Józef Taras” w Warszawie, Węgierska 5. Drobna sprzedaż artykułów spożywczych i tytoniowych. Istnieje od 1900 r. Właściciel Józef Taras z Warszawy.

R. H. A XXXI 295: „Józef Bartczak” w Warszawie, Grójecka 30. Drobna sprzedaż galanterji męskiej i damskiej. Istnieje od 1927 r. Właściciel Józef Bartczak z Warszawy.

R. H. A XXXI 296: „Otton Wolfram” w Warszawie, Grójecka 51. Wyrób i sprzedaż wędlin. Istnieje od 1922 r. Właściciel Otton Wolfram z Warszawy.

R. H. A XXXI 297: „Apelblat i Sosnowska” w Warszawie, Twarda 1. Handel odlewów żelaznych. Wspólnicy: Jankiel Apelblat i Frajda-Raca Sosnowska oboje z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 11 kwietnia 1931 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są wszyscy wspólnicy. Weksle, żyra na wekslach i czekach, pełnomocnictwa i prokury podpisują oboje wspólnicy łącznie. Wszelkie inne zobowiązania, dokumenty, umowy i pełnomocnictwa dla adwokatów do prowadzenia spraw sądowych i administracyjnych podpisuje każdy ze wspólników samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Pomędzy Jakó-bem-Mojsze Apelblatem a małżonką jego Machlą z domu Sosnowską nastąpił układ na mocy interczy z dnia 12 marca 1926 r. ustalający wyłączność majątku i wspólność do-robku.

R. H. A XXXI 298: „Mordka Cwajszporn” w Warszawie, Grójecka 67. Drobna sprzedaż artykułów spożywczych i wyrobów tytoniowych. Istnieje od 1912 r. Właściciel Mordka Cwajszporn z Warszawy.

R. H. A XXXI 299: „Ludwik Scheneich” w Warszawie, Górzeńska 70. Drobna sprzedaż mięsa. Istnieje od 1928 r. Właściciel Ludwik Scheneich z Warszawy.

R. H. A XXXI 300: „Moszek Wajntraub” w Warszawie, Barska 14. Drobna sprzedaż artykułów spożywczych i wyrobów tytoniowych. Istnieje od 1928 r. Właściciel Moszek Wajntraub z Warszawy.

R. H. A XXXI 301: „Eugenja Wilczyńska” w Warszawie, Grójecka 20. Restauracja. Istnieje od 1929 r. Właścicielka Eugenja Wilczyńska z Warszawy.

R. H. A XXXI 302: „Franciszek Żebrowski” w Warszawie, Płocka 69. Mydlarnia. Istnieje od 1929 r. Właściciel Franciszek Żebrowski z Warszawy.

R. H. A XXXI 303: „Natalja Kłos” w Warszawie, Ordo-na 17. Drobna sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1926 r. Właścicielka Natalja Kłos z Warszawy.

R. H. XXXI 304: „Jankiel Biberman” w Warszawie, Ko-pińska 10. Drobna sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1928 r. Właściciel Jankiel Biberman z Warszawy.

R. H. A XXXI 305: „Feliks Domaszewski” w Warszawie, Redutowa 13. Drobna sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1931 r. Właściciel Feliks Domaszewski z Warszawy.

R. H. A XXXI 306: „Kornel Cwikliński” w Warszawie, Marszałkowska 112. Komisowa sprzedaż towarów firmy Karol Jankowski i Syn w bie.sku. Istnieje od 1931 r. Właściciel Kornel Cyprian Cwikliński z Warszawy.

R. H. A XXXI 307: „Stanisław Jarmoła” w Warszawie, Grójecka 67. Drobna sprzedaż wędlin i mięsa. Istnieje od 1910 r. Właściciel Stanisław Jarmoła w Warszawie.

R. H. A XXXI 308: „Stefan Szelepin” w Warszawie, Czerniakowska 191. Komisowa sprzedaż artykułów spożywczych oraz na rachunek własny. Istnieje od 1931 r. Właściciel Stefan Szelepin z Warszawy.

R. H. A XXXI 309: „Gitla-Rajzla Lipsztat” w Warszawie, Targowa 61. Skład Targowa 59. Skup zawodowy ziemiopłodów, mąki i otrąb celem odsprzedaży. Istnieje od 1931 r. Właścicielka Gitla-Rajzla Lipsztat z Warszawy.

R. H. A XXXI 310: „Mydła i Kosmetyki „Obrót” Lejb Tenenbaum” w Warszawie, Nalewki 22. Drobna sprzedaż mydeł toaletowych i wyrobów kosmetycznych. Istnieje od 1931 r. Właściciel Lejb Tenenbaum z Warszawy.

R. H. A XXXI 311: „Biuro Podróży Stefan Woroniecki” w Warszawie, Marszałkowska 151. Pośredniczenie w nabywaniu biletów kolejowych, okrętowych i t. p. „Towarzystwa Holland Ameryka Lyne” i innych, ekspedjowanie bagaży podróżujących, oraz ułatwianie wszelkiego rodzaju udogodnień w podróży. Istnieje od 1931 r. Właściciel Stefan Woroniecki z Warszawy.

R. H. A XXXI 312: „Sz. Feldworm” w Warszawie, Wałowa 2-a. Drobna sprzedaż obuwia. Istnieje od 1890 r. Właściciel Szaja Feldworm z Warszawy.

R. H. A XXXI 313: „Szulim Goldsobel” w Warszawie, Wałowa 6. Drobna sprzedaż obuwia. Istnieje od 1925 r. Właściciel Szulim Goldsobel z Warszawy.

R. H. A XXXI 314: „Majer Szmuklerz“ w Warszawie, Grójecka 64. Drobną sprzedaż artykułów kolonialno-spożywczych. Istnieje od 1925 r. Właściciel Majer Szmuklerz z Warszawy.

R. H. A XXXI 315: „Mikołaj Święcki“ w Warszawie, Grójecka 24. Drobną sprzedaż artykułów spożywczych i papierosów. Istnieje od 1910 r. Właściciel Mikołaj Święcki z Warszawy.

R. H. A XXXI 316: „Marja Just“ w Warszawie, Płocka 45. Drobną sprzedaż artykułów spożywczych, galanterji i wyrobów tytoniowych. Istnieje od 1921 r. Właścicielka Marja Just z Warszawy.

R. H. A XXXI 317: „American Furs Icek Sieradzki“ w Warszawie, Nalewki 2/ m. 8. Skład futer. Istnieje od 1931 r. Właściciel Icek Mularski vel Sieradzki z Warszawy.

R. H. A XXXI 318: „Joel Fiszenfeld“ w Warszawie, Wolska 1/3. Drobną sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1927 r. Właściciel Joel-Bejer Fiszenfeld z Warszawy.

R. H. A XXXI 319: „Agnieszka Bingiel“ w Warszawie, Wolska 135. Drobną sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1900 r. Właścicielka Agnieszka Bingiel z Warszawy.

R. H. A XXXI 320: „Konstanty Wojciechowski“ w Warszawie, Wolska 131. Drobną sprzedaż mięsa. Istnieje od 1916 r. Właściciel Konstanty Wojciechowski z Warszawy.

R. H. A XXXI 321: „Jankiel Rozenblum“ w Warszawie, Wolska 129. Drobną sprzedaż naczyń kuchennych i towarów żelaznych. Istnieje od 1919 r. Właściciel Jankiel Rozenblum z Warszawy.

R. H. A XXXI 322: „Staropolska Wytwórnia Wędlin „Dzik“ Stanisław Ciesielski w Warszawie, Wolska 107. Istnieje od 1926 r. Właściciel Stanisław Ciesielski z Warszawy.

R. H. A XXXI 323: „Berek Ulrich“ w Warszawie, Wolska 129. Drobną sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1914 r. Właściciel Berek Ulrich z Warszawy.

R. H. A XXXI 324: „Pollux“ Jadwiga Gerliczowa“ w Warszawie, Mokołowska 15. Biuro porad i wstawiennictwa. Istnieje od 1931 r. Właścicielka Jadwiga-Barbara Gerliczowa z Warszawy.

R. H. A XXXI 325: „Carbonifer“ Maks Grinszpan w Warszawie, Wronia 37. Drobną sprzedaż materiałów opałowych. Istnieje od 1931 r. Właściciel Maks Grinszpan z Warszawy.

R. H. A XXXI 326: „Drzewopłot“ Moszek Dychtwald“ w Warszawie, Puławska 52. Skład desek budowlanych i stolarskich. Istnieje od 1931 r. Właściciel Moszek Dychtwald z Warszawy.

R. H. A XXXI 328: „Chaim Oberman“ w Warszawie, Franciszkańska 33. Drobną sprzedaż skór. Istnieje od 1927 r. Właściciel Chaim-Dawid Oberman z Warszawy. Pomiedzy właścicielem firmy a małżonką jego Fajgą z domu Frajmaner nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 8 czerwca 1925 r. ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXI 329: „Szmul Fuks“ w Warszawie, Nalewki 26. Wytwórnia ubiorów męskich i damskich, oraz dziecinnych. Istnieje od 1931 r. Właściciel Szmul-Wolf Fuks z Warszawy. Pomiedzy właścicielem firmy a małżonką jego Chawą z domu Hoekener nastąpił układ na mocy intercyzy z dnia 26 marca 1928 r. ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXI 330: „Bracia Chenciner“ w Warszawie, Gęsia 3. Sprzedaż towarów włóknistych. Wspólnicy: Chaim Chenciner, Szachna Chenciner, obaj z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 1 września 1931 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są obaj wspólnicy. Wszelkie zobowiązania, umowy, weksle, czeki, pokwitowania i t. p., podpisuje każdy ze wspólników samodzielnie pod stemplem firmy. Pomiedzy Chaimem Chencinerem i Szachną Chencinerem a małżonkami ich nastąpiły układy na mocy intercyzy, ustalające wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXI 331: „B-cia Karczewscy i S-ka. Przedsiębiorstwo Robot Malarskich“ w Warszawie, Podwale 13. Wspólnicy: Antoni Karczewski, Jan Karczewski, Jerzy-Marjan Kluzniak wszyscy z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 2 września 1931 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są wszyscy wspólnicy. Wszelkiego rodzaju umowy, zobowiązania, weksle, czeki, żyra, prokury, i pełnomocnictwa podpisuje Jerzy-Marjan Kluzniak łącznie z jeanym z pozostałych wspólników. Korespondencję pokwitowania z odbioru wszelkiego rodzaju korespondencji, peniędzy, towarów i t. p. podpisuje każdy ze wspólników samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy.

R. H. A XXXI 332: „Dom Komisowo-Agenturowy „Agraria“ Eiberg i Rosenstadt“ w Warszawie, Bielańska 6. Pośrednictwo i handel komisowy wszelkimi ziemioplodami, paszą i przetworami rolnymi w kraju i zagranicą. Wspólnicy: Aron-Szlama Eiberg z Kutna, Ludwik Rosenstadt z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 8 września 1931 r. Do reprezentowania spółki wobec władz i osób upoważnieni są obaj wspólnicy. Weksle i wszelkie zobowiązania podpisują obaj wspólnicy łącznie. Pokwitowania z odbioru wszelkiego rodzaju korespondencji, przesyłek, towarów, sum i dokumentów podpisuje każdy ze wspólników samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy.

R. H. A XXXI 333: „Franciszka Dworakowska“ w Warszawie, Bema 36. Drobną sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1914 r. Właścicielka Franciszka Dworakowska z Warszawy.

R. H. A XXXI 335: „Abram Borensztajn“ w Warszawie, Wolska 100. Drobną sprzedaż artykułów spożywczych i tytoniowych. Istnieje od 1915 r. Właściciel Abram Borensztajn z Warszawy.

R. H. A XXXI 336: „Chaskiel Perelberg“ w Warszawie, Wolska 101. Drobną sprzedaż artykułów spożywczych i galanterijnych. Istnieje od 1908 r. Właściciel Chaskiel Perelberg z Warszawy.

R. H. A XXXI 337: „Kazimierz Ristow“ w Warszawie, Opaczewska 44. Drobną sprzedaż artykułów spożywczych i wyrobów tytoniowych. Istnieje od 1931 r. Właściciel Kazimierz-Karol Ristow z Warszawy.

R. H. A XXXI 338: „Józef Łysakowski“ w Warszawie, Grójecka 80. Drobną sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1925 r. Właściciel Józef Łysakowski z Warszawy.

R. H. A XXXI 339: „Zysła Grynbcz“ w Warszawie, Grójecka 90. Drobną sprzedaż galanterji. Istnieje od 1927 r. Właścicielka Zysła Grynbcz z Warszawy.

R. H. A XXXI 340: „Helena Zielińska” w Warszawie, Kałiska 19. Sklep spożywczy. Istnieje od 1931 r. Właścicielka Helena Zielińska z Warszawy.

R. H. A XXXI 341: „Towarzystwo Agenturowo-Komisowe „Towcukrum” właściciele Urbach, Malinow i Perlis” w Warszawie, Marszałkowska 149. Prowadzenie agenturowego i komisowego handlu cukrem i pokrewnymi artykułami. Wspólnicy: Icek Urbach, Nison Malinow, Oskar Perlis wszyscy z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 30 kwietnia 1931 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są wszyscy wspólnicy. Wszelkie zobowiązania, umowy, żyra, czeki, pełnomocnictwa i t. p. podpisuje każdy ze wspólników samodzielnie. Weksle własne podpisują wszyscy trzej wspólnicy łącznie. Pokwitowania z odbioru wszelkiej korespondencji nie wyłączając pieniężnej i towarów podpisuje każdy ze wspólników samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy.

R. H. A XXXI 343: „Bronisława Pucek” w Warszawie, Górczewska 15. Sklep spożywczy. Istnieje od 1931 r. Właścicielka Bronisława Pucek z Warszawy.

R. H. A XXXI 344: „Władysław Skorupiński” w Grodzisku Mazowieckim. Rynek. Drobną sprzedaż mięsa. Istnieje od 1888 r. Właściciel Władysław Skorupiński z Grodziska Mazowieckiego.

R. H. A XXXI 345: „Sabina Szejwać” w Warszawie, Wolska 89. Drobną sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1921 r. Właścicielka Sabina Szejwać z Warszawy.

R. H. A XXXI 346: „Anna Adamska” w Warszawie, Wolska 191. Sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1919 r. Właścicielka Anna Adamska z Warszawy.

R. H. A XXXI 347: „Antoni Kochański” w Warszawie, Ordonia 17. Drobną sprzedaż wędlin. Istnieje od 1930 r. Właściciel Antoni Kochański z Warszawy.

R. H. A XXXI 348: „Franciszek Czaplarski” w Warszawie, Ożarowska 43. Drobną sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1925 r. Właściciel Franciszek Czaplarski z Warszawy.

R. H. A XXXI 349: „Mieczysław Pestkowski” w Warszawie, Przemyska 19. Sklep spożywczy. Istnieje od 1928 r. Właściciel Mieczysław Pestkowski z Warszawy.

R. H. A XXXI 350: „Leokadja Jakubowska” w Warszawie, Grójecka 30. Drobną sprzedaż skór i przyborów szewskich. Istnieje od 1927 r. Właścicielka Leokadja Jakubowska z Warszawy.

R. H. A XXXI 351: „Marja Stasiak” w Warszawie, Płocka 31. Sklep spożywczy. Istnieje od 1922 r. Właścicielka Marja Stasiak z Warszawy.

R. H. A XXXI 352: „Sprzedaż Manufaktury Pinkus Friedman i Syn” w Warszawie, Gęsia 10. Sprzedaż manufaktury. Wspólnicy: Pinkus Friedman, Izrael Friedman obaj z Warszawy. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 14 kwietnia 1931 r. Do reprezentowania spółki upoważnieni są obaj wspólnicy. Weksle, czeki, traty, rachunki, korespondencje, akty urzędowe, pełnomocnictwa, pokwitowania z odbioru pieniędzy z banków od władz, instytucji kredytowych, i od osób prywatnych, oraz wszelkie zobowiązania podpisują obaj wspólnicy łącznie. Pokwitowania z odbioru wszelkiej korespondencji, przekazów, przesyłek i towarów podpisuje

każdy ze wspólników samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy.

R. H. A XXXI 353: „Dom Komisowo-Handlowy Godel Borensztejn” w Warszawie, Mirowska 11. Komisowa sprzedaż owoców. Istnieje od 1911 r. Właściciel Godel Borensztejn z Warszawy.

R. H. A XXXI 354: „Wolbenz” Michał Dembiński” w Warszawie, Wolska 54. Drobną sprzedaż artykułów mydlarskich. Istnieje od 1931 r. Właściciel Michał Mendel Dembiński z Warszawy.

R. H. A XXXI 355: „Icek Rojzman” w Warszawie, Wolska 195. Drobną sprzedaż artykułów spożywczych. Istnieje od 1922 r. Właściciel Icek Rojzman z Warszawy.

R. H. A XXXI 356: „Mała Polus” w Warszawie, Prądyńskiego 51. Drobną sprzedaż artykułów piśmiennych. Istnieje od 1918 r. Właścicielka Mała Polus z Warszawy. Właścicielka przedsiębiorstwa niepiśmienna.

R. H. A XXXI 357: „Kazimierz Kiernozicki” w Warszawie, Grójecka 53. Kawiarnia. Istnieje od 1928 r. Właściciel Kiernozicki z Warszawy.

R. H. A XXXI 358: „Antoni Stanisławczyk” w Warszawie, Grójecka 98. Drobną sprzedaż mięsa i wędlin. Istnieje od 1920 r. Właściciel Antoni Stanisławczyk z Warszawy.

R. H. A XXXI 359: „Juljan Bujalski” w Ożarowie - Oltarzewie. Apteka. Istnieje od 1931 r. Właściciel Juljan Bujalski z Ożarowa - Oltarzewa gm., Ożarów pow., warszawskiego.

R. H. A XXXI 361: „Zakład Kosmetyczny „Hedda” Jadwiga Kupść” w Warszawie, Szpitalna 5. Istnieje od 1930 r. Właścicielka Jadwiga Kupść z Warszawy.

R. H. A XXXI 362: „Józefa Benza” w Warszawie, Koszykowa 71. Drobną sprzedaż artykułów spożywczych, kolonialnych, mleka i wędlin. Istnieje od 1930 r. Właścicielka Józefa Benza z Warszawy.

R. H. A XXXI 363: „Jakób Tochterlein” w Warszawie, Wałowa 15. Drobną sprzedaż skór. Istnieje od 1917 r. Właściciel Jakób Tochterlein z Warszawy.

R. H. A XXXI 364: „Jakób Kestenberg Centrala Węglowa” w Warszawie, Złota 77-a. Istnieje od 1931 r. Właściciel Jakób Kestenberg z Warszawy. Pomiędzy właścicielem firmy a małżonką jego Blmą z domu Kalisz nastąpił układ na mocy interczy z dnia 21 września 1921 r. ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

R. H. A XXXI 366: „Seweryn Niedobiór i Szymon Furmański” w Wołominie, Kościelna 23. Sprzedaż ubrań, obuwia i tym podobnych przedmiotów. Wspólnicy: Seweryn Niedobiór i Szymon Furmański obaj z Wołomin. Spółka firmowa rozpoczęła czynności dnia 2 września 1931 r. Do zastępowania spółki wobec władz i osób upoważnieni są obaj wspólnicy. Weksle, żyra na wekslach, wszelkie zobowiązania pieniężne, pełnomocnictwa, prokury i t. p. podpisują obaj wspólnicy łącznie. Wszelkie inne dowody podpisuje jeden ze wspólników. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Pomiędzy Szymonem vel Szymozonem Furmańkim a małżonką jego Genią z domu Kronenberg nastąpił układ na mocy interczy z dnia 11 stycznia 1929 r. ustalający wyłączność majątku i wspólność dorobku.

B. — SPÓŁKI AKCYJNE I Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

WPISY GŁÓWNE

R. H. B XXIX 4686: „Tartak i Młyn Parowy „Fortuna“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółki w Warszawie, Hoża 41. Celem spółki jest prowadzenie tartaku i młyna parowego w miejscowości Rokitno. Kapitał zakładowy 3.000 zł, podzielony na 30 udziałów całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Salomon Apstein, Zelman-Zinow Chmielnicki, Marja vel Mirla Berezowska Zeleźniak, wszyscy z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, żyra na wekslach, indosy, akcepty, czeki, umowy, pełnomocnictwa, prokury, akty notarialne i hipoteczne oraz wszelkie zobowiązania podpisują dwaj zarządcy łącznie. Korespondencję niezawierającą zobowiązań, pokwitowania z odbioru wszelkiego rodzaju korespondencji, przesyłek i ładunków podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Tyborowskim w Warszawie dnia 10 listopada 1926 r. za nr. 4514 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 15 listopada 1926 r.

R. H. B LII 7509: „Hydrotechnika“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółki w Warszawie, Nowogrodzka 19. Celem spółki jest prowadzenie robót kanalizacyjnych, wodociągowych, instalacji centralnego ogrzewania i t. p. Kapitał zakładowy 5.000 zł, podzielony na 100 udziałów. Na poczet kapitału zakładowego wpłacono gotowizną 3.500 zł, pozostałe zaś 1.500 zł. mają być wpłacone do dnia 20 października 1931 r. Zarządca Stanisław Mazurowski z Łowicza, zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy podpisując firmę pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Wisznickim w Warszawie dnia 23 kwietnia 1931 r. za nr. 123 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 7 września 1931 r.

R. H. B LII 7510: „J. Gawrychowski i Ska, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółki w Warszawie Elektryczna 3. Celem spółki jest prowadzenie wytwórni i sprzedaży mebli. Kapitał zakładowy 10.000 zł, podzielony na 10 udziałów całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami spółki są: Henryka Gawrychowska i Mieczysław Jan Gawrychowski oboje z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie zobowiązania, weksle, akcepty, indosy, umowy, akty urzędowe, pełnomocnictwa, prokury, czeki, pokwitowania z odbioru funduszków spółki z banków i instytucji kredytowych podpisują obaj zarządcy łącznie. Korespondencję nie zawierającą zobowiązań pokwitowania z odbioru korespondencji nie wyłączając pieniężnej, przesyłek, ładunków i należności podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Borkowskim w Warszawie dn. 13 maja 1931 r. za nr. 506 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 7 września 1931 r.

R. H. B LII 7511: „Teo“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółki w Warszawie, Marszałkowska 121. Celem spółki jest prowadzenie handlu wyrobami skórzano-galanteryjnymi i obuwiem. Kapitał zakładowy złotych 4000, podzielony na 80 udziałów całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządczyniami są: Rajzla Proner, Zielna 8 i Berta Bursztyn, Śliska 42, obie z Warszawy. Zarządczyni zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, żyra wekslowe, czeki, umowy, pełnomocnictwa, prokury i wszelkie zobowiązania podpisują obie zarządczyni łącznie, pokwitowania z odbioru towarów i sum pieniężnych oraz korespondencję nie zawierającą zobowiązań podpisuje każda z zarządczyń samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed Notariuszem Nowic-

kim w Warszawie dnia 28 sierpnia 1931 r. za Nr. 1400 na czas do dnia 1 września 1932 r. z automatycznym przedłużaniem na następne okresy roczne, o ile na trzy miesiące przed upływem terminu żadna ze współniczek nie zawiadomi listem poleconym pozostałych współniczek o chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 15 września 1931 r.

R. H. B LII 7512: „Współczesne Towarzystwo Budowlane, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółki w Warszawie, Nowogrodzka 41. Celem spółki jest wykonywanie robót budowlanych oraz wszelkich robót wchodzących w zakres budownictwa. Kapitał zakładowy 3.000 zł, podzielony na 150 udziałów, z czego 2.000 zł. wpłacono gotowizną, resztę wkładem rzeczowym. Zarządcami są: Władysław Gano z Podkowy Leśnej, Szmul Josek Miller, Marceli Pallier obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, czeki, żyra na wekslach, umowy, akty notarialne i hipoteczne, pokwitowania z odbioru pieniędzy oraz wszelkie zobowiązania podpisuje Władysław Gano łącznie z jednym z pozostałych zarządców. Korespondencję niezawierającą zobowiązań pokwitowania z odbioru przesyłek, towarów i wszelkiego rodzaju korespondencji, podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Romanem w Warszawie dnia 1 września 1931 r. na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 8 września 1931 r.

R. H. B LII 7513: „Towarzystwo Handlowe „Perax“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółki w Warszawie Warecka 11. Celem spółki jest prowadzenie przedsiębiorstw handlowych, i przemysłowych wszelkiego rodzaju ze szczególnem uwzględnieniem działu technicznego i chemicznego oraz przedstawicielstwo firm zagranicznych. Kapitał zakładowy 10.000 zł, podzielony na 100 udziałów całkowicie wpłacony gotowizną. Zarządcami są: Józef Akston, Leon Perlis, obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, czeki, żyra, umowy, pełnomocnictwa, prokury, akty urzędowe i wszelkie zobowiązania podpisują obaj zarządcy łącznie. Korespondencję niezawierającą zobowiązań pokwitowania z odbioru należności i wszelkiej korespondencji podpisuje jeden z zarządców. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Siennickim w Warszawie dnia 27 sierpnia 1931 r. za nr. 3790 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 10 września 1931 r.

R. H. B LII 7514: „Centrala Filmowa „Duxfilm“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba spółki w Warszawie, Wierzbowa 7. Celem spółki jest eksploatacja i wynajmowanie filmów. Kapitał zakładowy 2.000 zł, podzielony na 20 udziałów całkowicie wpłacony gotowizną. Zarządca Feliks Zakrzewski z Warszawy, zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy podpisując firmę pod jej stemplem na wszelkich aktach i dokumentach. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Zaborowskim w Warszawie w dniu 11 sierpnia 1931 r. na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 11 września 1931 r.

R. H. B LII 7515: „Tretorn“, Spółka Akcyjna dla Handlu Helsingborskimi Wyrobami Gumowymi w Warszawie“. Siedziba spółki w Warszawie, Królewska 1. Celem spółki jest: a) prowadzenie handlu wszelkiego rodzaju wyrobami gumowymi, tak własnego wyrobu jak i wyrobów przedsiębiorstw obcych, b) fabrykacja wyrobów gumowych oraz innych z tym działem produkcji spokrewnionych, c) nabywanie na rachunek spółki już istniejących zakładów przemysłowych z dziedziny przemysłu gumowego, lub z tymże działem pokrewnego, jak również zakładanie nowych fabryk tego rodzaju, d) nabywanie udziałów w przedsiębiorstwach mających podobne cele, e) zakładanie w granicach Polski biur sprzedaży, oddziałów, agentur i składów. Kapitał za-

kładowy 250.000 zł. podzielony na 2.500 akcji na okaziciela całkowicie wpłacony. Zarząd stanowią: Henryk Dunker, Artur Stibe, Dan Södergren, dr. Stefan Herstein, Sgurd Bergvall, wszyscy z Warszawy. Zarząd zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy. Umowy i wszelkie zobowiązania podpisują dwaj członkowie zarządu łącznie lub jeden członek zarządu łącznie z prokurentem. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Ignacemu Recepterowi z Warszawy udzielono łącznej prokury. Statut spółki uzgodniony z przepisami prawa o spółkach akcyjnych (Dz. Ust. N. 39/28 poz. 383) i zatwierdzony przez Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu opublikowany został w Nr. 180 Monitora Polskiego z dnia 6 sierpnia 1930 r. Statut ten wniesiony został do rejestru handlowego w Krakowie dn. 29 grudnia 1930 r. dział B. tom II nr. 183. Na mocy uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszów z dn. 20 kwietnia 1931 r. siedziba spółki przeniesiona została do Warszawy oraz zmienione zostały par. 1, 4 i 13 statutu.

Wciągnięto w dn. 11 września 1931 r.

R. H. B 7516: „Fabryka Karoserji „E. Bercholt“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Czarniakowska 166. Celem spółki jest fabrykacja nowych karoserji, ich remont, i wykonywanie robót mechanicznych i kowalskich. Kapitał zakładowy 10.000 zł. podzielony na 100 udziałów, z czego 6.224 zł. wpłacono wkładem rzeczowym, resztę gotowizną. Zarządca Edward Bercholt z Warszawy zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy podpisując firmę pod jej stemplem na wszelkich aktach i dokumentach. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Straszewiczem w Warszawie dnia 27 sierpnia 1931 r. na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 11 września 1931 r.

R. H. B LII 7517: „Colonial Import Company „Coimco“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Tłomackie 3. Celem spółki jest prowadzenie hurtowej, detalicznej i komisowej sprzedaży towarów kolonialnych, w szczególności komisowej sprzedaży towaru firmy „Saygon”. Kapitał zakładowy 10.000 zł. podzielony na 100 udziałów całkowicie wpłacony gotowizną. Zarządcami są: Icek Waksman, Icek Wortman, Leon Lewin, Masia Najmark, wszyscy z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, czeki, zryta, umowy, pełnomocnictwa i wszelkie zobowiązania podpisują Leon Lewin łącznie z Masią Najmark, lub Icek Wortman łącznie z Ickiem Waksmanem. Korespondencję niezawierającą zobowiązań pokwitowania z odbioru towarów, przesyłek i korespondencję podpisuje jeden z zarządców. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Baranieckim w Warszawie dnia 31 sierpnia 1931 r. za nr. 1227 na czas do 31 grudnia 1932 r. z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze jednoroczne okresy o ile żaden ze wspólników na trzy miesiące przed upływem terminu nie zawiadomi pozostałych notarialnie o chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 12 września 1931 r.

R. H. B LII 7518: „Kerenpol“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, pl. Grzybowski 16. Celem spółki jest prowadzenie drobnej sprzedaży wyrobów żelaznych. Kapitał zakładowy 4.000 zł. podzielony na 100 udziałów całkowicie wpłacony gotowizną. Zarządcami są: Jozek Rubinson, i Nusyn Lejb Raszyner, obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, czeki, umowy, pełnomocnictwa, prokury i wszelkie zobowiązania podpisują obaj zarządcy łącznie. Zryta wekslowe, pokwitowania z odbioru towarów, przesyłek, sum pieniężnych oraz korespondencję niezawierającą zobowiązań podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Nowickim w Warszawie dnia 4 września 1931 r. za nr. 1441 na czas do dnia 31 grudnia 1932 r. z automatycznym przedłużaniem na następne okresy roczne o ile na 3 miesiące przed upływem terminu żaden

ze wspólników nie zawiadomi pozostałych wspólników listem poleconym o chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 12 września 1931 r.

R. H. B LII 7519: „Przedsiębiorstwo Techniczno-Handlowe Stanisław Jakubowski i Ska, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Ossolińskich 6. Celem spółki jest przedstawicielstwo firm krajowych i zagranicznych oraz sprzedaż artykułów technicznych a w szczególności sprzedaż części składowych. Kapitał zakładowy 5.000 zł. podzielony na 100 udziałów całkowicie wpłacony. Zarządcami są: Marjan Biliński i Stanisław Jakubowski obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, czeki, zobowiązania, umowy, akty notarialne i prywatne, prokury łączne lub samodzielne i pełnomocnictwa podpisują obaj zarządcy łącznie lub Marjan Biliński samodzielnie. Korespondencję niezawierającą zobowiązań pokwitowania z odbioru korespondencji, przesyłek i towarów podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Pokwitowania z odbioru należności podpisuje wyłącznie Marjan Biliński. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Landau w Warszawie dnia 3 września 1931 r. za nr. 994 na czas do dnia 31 grudnia 1932 r. z warunkiem automatycznego przedłużania na następne okresy roczne o ile na 3 miesiące przed upływem terminu żaden ze wspólników nie zawiadomi listem poleconym pozostałego wspólnika o chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 12 września 1931 r.

R. H. B LII 7520: „Zjednoczone Pogotowie Lekarskie 8.000, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Marszałkowska 77. Celem spółki jest prowadzenie przedsiębiorstwa przewozu chorych i udzielanie pomocy w wypadkach nagłych. Kapitał zakładowy 2.000 zł. podzielony na 20 udziałów całkowicie wpłacony gotowizną. Zarządca dr. Zygmunt Boczkowski z Warszawy, zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy podpisując firmę pod jej stemplem. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Dobrowolskim w Warszawie dnia 5 września 1931 roku za nr. 3045 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 14 września 1931 r.

R. H. B LII 7521: „Spółka Rybna „Anda“ z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Marszałkowska 147. Celem spółki jest prowadzenie przedsiębiorstwa handlu rybami. Kapitał zakładowy 5.400 zł. podzielony na 108 udziałów całkowicie wpłacony gotowizną. Zarządcami są: Antoni Mucharski i Dawid Ferdman obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, czeki, zryta na wekslach i czekach, umowy, pełnomocnictwa, prokury i wszelkie zobowiązania podpisują obaj zarządcy łącznie. Rachunki, korespondencję i pokwitowania wszelkiej korespondencji nie wyłączając pieniężnej, pieniędzy za przekazami i towarów podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Miszewskim w Warszawie dnia 26 sierpnia 1931 r. za nr. 4571 do dnia 1 września 1932 r. z automatycznym przedłużaniem na następne okresy roczne o ile na trzy miesiące przed upływem terminu żaden ze wspólników nie zawiadomi notarialnie pozostałego wspólnika o chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 15 września 1931 r.

R. H. B LIII 7522: „Przedsiębiorstwo Robót Bitumicznych, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Zwrotnicza 4/6. Celem spółki jest produkowanie papy wszelkiego rodzaju, oraz wykonywanie wszelkiego rodzaju robót papowych i smołowcowych. Kapitał zakładowy 4.000 złotych podzielony na 100 udziałów całkowicie wpłacony gotowizną. Jedynym zarządcą spółki jest Antoni Sakarz z Warszawy, który zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy podpisując samodzielnie firmę spółki pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością za-

warta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Sułowskim w Warszawie dnia 1 września 1931 r. za nr. 1524 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 16 września 1931 r.

R. H. B LIII 7523: „Powszechne Towarzystwo Agenturowo-Handlowe” „Solidarja”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Mokotowska 41. Celem spółki jest prowadzenie biura agenturowo-handlowego. Kapitał zakładowy 10 000 zł. podzielony na 100 udziałów całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Włodzimierz Zacharow i Edward vel Abram Wilderbaum, obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie umowy, zobowiązania, weksle, indosy, czekki, i pełnomocnictwa podpisują obaj zarządcy łącznie. Korespondencję zwyczajną, pokwitowania z odbioru pieniędzy, korespondencji nie wyłączając pieniężnej, przekazów, zaliczeń przesyłek i towarów podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Siennickim w Warszawie dnia 2 maja 1931 r. za nr. 2017 na czas do dnia 31 grudnia 1933 r. z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze okresy roczne o ile na trzy miesiące przed upływem terminu żaden ze współników nie zawiadomi notarialnie pozostałego współnika o chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 16 września 1931 r.

R. H. B LIII 7524: „Biuro Techniczno-Rolnicze W. Błażewski i M. Sołtan Inżynierowie, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Kopernika 31 m. 2. Celem spółki jest prowadzenie agenturowo komisowej sprzedaży maszyn i narzędzi rolniczych, oraz artykułów technicznych i zastępstw firm krajowych i zagranicznych. Kapitał zakładowy 2.000 zł. podzielony na 40 udziałów całkowicie wpłacony. Zarządcami są: Waclaw Błażewski z Milanówka. Michał Sołtan z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie zobowiązania, umowy, weksle, indosy i pełnomocnictwa podpisują obaj zarządcy łącznie. Korespondencję, czekki, pokwitowania z odbioru wszelkiego rodzaju korespondencji nie wyłączając pieniężnej, pieniędzy, przesyłek, towarów, przekazów pieniężnych i zaliczeń podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Jamontem w Warszawie dnia 8 września 1931 r. za nr. 3361 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 16 września 1931 r.

R. H. B LIII 7556: „Bar Nowoczesny”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Poznańska 37. Celem spółki jest prowadzenie restauracji. Kapitał zakładowy 3 000 zł. podzielony na 12 udziałów całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Ludwik Wandell i Maurycy Sieradzki obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, czekki, żyra na wekslach i innych dowodach pieniężnych, umowy, pełnomocnictwa, prokury, wszelkie zobowiązania podpisują obaj zarządcy łącznie. Korespondencję niezawierającą zobowiązań pokwitowania z odbioru pieniędzy, przesyłek, przekazów, ładunków, towarów, korespondencji podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Jasińskim w Warszawie dnia 14 marca 1931 r. za nr. 527 na czas do dnia 15 marca 1934 r. z automatycznym przedłużaniem na następne okresy trzyletnie o ile na trzy miesiące przed upływem terminu żaden ze współników nie zawiadomi notarialnie pozostałych o chęci wystąpienia ze spółki.

Wciągnięto w dn. 18 września 1931 r.

R. H. B LIII 7527: „Zakłady Przemysłu Drzewnego „Wygoda”. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Chmielna 10. Celem spółki jest prowa-

dzenie fabryki suchej destylacji drzewa i innych artykułów branży pokrewnej oraz handel tymi artykułami. Kapitał zakładowy 500.000 złotych podzielony na 500 udziałów całkowicie wpłacony. Zarządcami są: dr. Józef Zawadzki, inż. Stanisław Müller, inż. Czesław Knoff, wszyscy z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Wszelkie zobowiązania oraz akty hipoteczne i notarialne podpisuje dwóch zarządców łącznie lub jeden zarządca łącznie z prokurentem. Korespondencję niezawierającą zobowiązań pokwitowania z odbioru pieniędzy, listów poleconych i przesyłek podpisuje jeden z zarządców lub prokurent. inż. Tadeuszowi Zaleskiemu z Wygody i inż. Józefowi Milewskiemu z Warszawy udzielono łącznej prokury. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Ambrosem w Stryju dnia 28 października 1923 r. za nr. 6577. Przeniesienie siedziby spółki z Wygody do Warszawy oraz zmiana umowy spółki nastąpiły na mocy aktów zeznanych przed notariuszami: Kasparkiem w Stryju dn. 24 lipca 1931 r. za nr. 3094 i Hettlingerem w Warszawie dnia 11 września 1931 r. za nr. 3325. Czas trwania spółki określony został do dnia 31 grudnia 1941 r. z warunkiem automatycznego przedłużania na dalsze okresy trzyletnie o ile jeden ze współników nie zażąda rozwiązania spółki na piętnaście miesięcy przed upływem terminu.

Wciągnięto w dn. 18 września 1931 r.

R. H. B LIII 7528: „Wytwórnia Obuwia „Elsa”. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Żelazna 71. Celem spółki jest wyrób i sprzedaż obuwia. Kapitał zakładowy wynosi 3.000 zł. podzielony na 100 udziałów całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Mieczek Mordka Szmidt. Chaim London obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, indosy, czekki, żyra, umowy, prokury, pełnomocnictwa za wyjątkiem sądowych i wszelkie zobowiązania podpisują obaj zarządcy łącznie. Korespondencję niezawierającą zobowiązań pokwitowania z odbioru pieniędzy, towarów, przesyłek i wszelkiej korespondencji podpisuje jeden z zarządców. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Dobrowolskim w Warszawie dnia 3 września 1931 r. za nr. 3010 na czas nieograniczony.

Wciągnięto w dn. 18 września 1931 r.

R. H. B LIII 7529: „Banda” Kabaret Komików, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółki w Warszawie, Mokotowska 73. Celem spółki jest prowadzenie przedsiębiorstwa widowiskowego, a w szczególności prowadzenie kabaretu artystycznego, wystawianie rewji kabaretowych, sztuk scenicznych i innych widowisk artystycznych. Kapitał zakładowy 8.000 zł. podzielony na 100 udziałów, całkowicie gotowizną wpłacony. Zarządcami są: Szymon Gabay, Fryderyk Jarossy obaj z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Weksle, czekki, indosy, umowy, pełnomocnictwa, akty notarialne i wszelkie zobowiązania podpisują obaj zarządcy łącznie. Korespondencję niezawierającą zobowiązań pokwitowania z odbioru wszelkiej korespondencji, pieniędzy, przesyłek pocztowych, towarów i t. p. podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawarta na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Zaborowskim w Warszawie dnia 11 września 1931 r. za nr. 1476 na przeciąg jednego roku od daty wpisania do rejestru handlowego.

Wciągnięto w dn. 21 września 1931 r.

WPISY DODATKOWE

R. H. B 1 21 (B. XL 5943): „Spółka Akcyjna Fabryki Metalowej „R. Plewkiewicz” w Warszawie”. Sędzią komisarzem masy upadłości mianowany został sędzia handlowy Jerzy Brusendorff, kuratorem zaś adwokat Antoni Bogucki z Warszawy, który obecnie jest syndykiem tymczasowym. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 22 sierpnia 1931 r. spółce ogłoszona została upadłość.

R. H. B 1 97 (B. XXXVIII 5692): „Siła i Światło Spółka Akcyjna” w Warszawie. Inż. Tadeusz Sułowski z zarządu wystąpił.

R. H. B 2 243: „Zjednoczona Fabryka Żarówek Spółka Akcyjna” w Warszawie. Oddziały w Łodzi i w Wilnie zamknięto.

R. H. B IV 592 (B. XXXVIII 5723): „Warszawskie Przedsiębiorstwo Budowlane, Spółka Akcyjna”, w Warszawie. Na Walnym Zgromadzeniu akcjonariuszów w dniu 30 maja 1931 r. zarząd ukonstytuował się w następującym składzie: prezes zarządu inż. Stefan Ossowiecki, wiceprezes inż. Michał Szyłajner, inż. Wacław Piasecki, inż. Jerzy Opęchowski. Zastępca: inż. J. Szyman, wszyscy z Warszawy.

R. H. B IV 609/8 (B. LIII 7533): „Fabryka Obić Papierowych i Papierów Kolorowych J. Franaszek, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Zmiana par. 13 statutu spółki nastąpiła na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia akcjonariuszów z dnia 25 kwietnia 1931 r.

R. H. B V 662: „Czestociękie Towarzystwo Fabryk Cukru, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Celem spółki jest wyrób i sprzedaż cukru oraz przetworów cukrowych, organizowanie i eksploatacja przemysłów pomocniczych, pokrewnych i pochodnych, prowadzenie gospodarstw rolnych i uczestnictwo w innych przedsiębiorstwach przemysłowych, handlowych i finansowych. Zarząd stanowią: Jan Hołyński, Leopold Wellisz, Ludwik Pannenko, Henryk Kucharzewski, Karol Epstein, Władysław Kościelski, Szymon Karski, Alfred Luxemburg, wszyscy z Warszawy. Konstanty Nelcken z majątku Helenów pod Pruszkowem. Zarząd zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy. Weksle, czeki, pełnomocnictwa, umowy, akty hipoteczne i notarialne podpisuje dwóch członków zarządu łącznie lub jeden członek zarządu łącznie z prokurentem, lub dwóch prokurentów łącznie. Korespondencję bieżącą oraz pokwitowania z odbioru z poczty korespondencji pieniężnej i poleconej podpisuje jeden członek zarządu lub prokurent. Postanowienie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu w przedmiocie zatwierdzenia statutu uzgodnionego z przepisami prawa o spółkach akcyjnych (Dz. Ust. 39/28 poz. 383) opublikowane zostało w Nr. 139 Monitora Polskiego z dnia 19 czerwca 1931 r.

R. H. B V 687 (B. XLIV 6431): „Spółka Akcyjna H. dowski Nasion „Udycz” w Warszawie. Siedziba spółki mieści się obecnie przy ul. Koszykowej 6 m. 5.

R. H. B V 828: „Towarzystwo Akcyjne Zamek Pieskowa Skala”, w Warszawie. Celem spółki jest eksploatacja i prowadzenie letniska w powiecie Olkuskim oraz folwarku własnego, zamku i majątku „Zamek Pieskowa Skala” położonych w powiecie Olkuskim woj. kieleckim. Wszelkie zobowiązania podpisują dwaj członkowie zarządu łącznie. Korespondencję zwykłą podpisuje jeden członek zarządu. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Postanowienie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu w przedmiocie zatwierdzenia statutu uzgodnionego z przepisami prawa o spółkach akcyjnych (Dz. Ust. Nr. 39/28 poz. 383) opublikowane zostało w Nr. 84 Monitora Polskiego z dnia 13 kwietnia 1931 r.

R. H. B VI 844: „Towarzystwo Parcelacyjne „Zagroda”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”, w Warszawie. Przedsiębiorstwo przestało istnieć. Wpis powyższy w dniu 25 czerwca 1928 r. uzupełniony został dopełnieniem: Na mocy uchwały walnego zgromadzenia wspólników z dn. 11 czerwca 1928 r. spółka znajduje się w stanie likwidacji.

R. H. B VI 860 (B. XLVII 6768): „Towarzystwo Przemysłowo-Leśne, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Postanowienie

Ministrów Przemysłu i Handlu w przedmiocie uzupełnienia par. 8 i 14 statutu spółki opublikowane zostało w Nr. 146 Monitora Polskiego z dnia 27 czerwca 1931 r.

R. H. B. VI 935 (B. XLIII 6343): „Towarzystwo Starachowickich Zakładów Górniczych, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Prokura Edwarda Góreckiego ułata. Inż. Emiljanowi Jastrzębskiemu ze Starachowic udzielono łącznej prokury. Wpis powyższy w dniu 1 października 1930 r. uzupełniony został dopełnieniem: Jerzemu Hełczyńskiemu z Warszawy udzielono prokury z prawem podpisowania łącznie z jednym z członków zarządu. Prokurenci Ignacy Leśniewski i Wiktor Podleski i Aleksander Światopełk Mirski podpisują każdy z nich łącznie z jednym z członków zarządu.

R. H. B VI 936 (B. XL 5944): „Polskie Zakłady Chemiczne „Nitrat”, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Zarząd stanowią: Marjan Biliński, Piotr Drzewiecki, Stanisław Margulies, Janusz Radziwiłł, Leopold Wellisz, Gustaw Wertheim; wszyscy z Warszawy. Willy Deloye z Brukseli. Zarząd zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy. Wszelkie zobowiązania w imieniu spółki, pełnomocnictwa, umowy, akty hipoteczne i notarialne, weksle, czeki, żądania zwrotu sum z instytucji kredytowych podpisuje dwóch członków zarządu lub jeden członek zarządu łącznie z prokurentem. Korespondencję podpisuje dwóch członków zarządu, bądź jeden członek zarządu z prokurentem, bądź dwóch prokurentów. Do odbioru z poczty pieniędzy, posyłek i dokumentów dostateczny jest podpis jednego członka zarządu. Postanowienie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu w przedmiocie zatwierdzenia statutu uzgodnionego z przepisami prawa o spółkach akcyjnych (Dz. Ust. Nr. 39/28 poz. 383) opublikowane zostało w Nr. 75 Monitora Polskiego z dnia 1 kwietnia 1931 r.

R. H. B VI 965: „Towarzystwo Handlowo-Przemysłowe „Przetwór”, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Kapitał zakładowy obecnie wynosi 47.700 zł. podzielony na 53 udziały całkowicie wpłacony. Zarządcami obecnie są: Wawrzyniec Zmijewski senior, Stefania Zmijewska, Antoni Winiarski, wszyscy z Radzimina. Według bilansu otwarcia w złotych sporządzonego stosownie do Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 czerwca 1924 r. (Dz. Ust. 55/24 poz. 542) i zatwierdzonego przez Walne Zgromadzenie wspólników w dniu 26 października 1930 r. kapitał zakładowy określony został na 47.700 zł.

R. H. B VII 1041 (B. XLIX 7036): „Szwajcarsko-Polski Bank Kapitalizacyjny, Spółka Akcyjna”, w Warszawie. Komisję Likwidacyjną stanowią: Karol Ike Dunikowski i Stanisław Boral obaj z Warszawy. Każdy z członków Komisji Likwidacyjnej samodzielnie podpisuje firmę spółki pod jej stemplem z dodatkiem „w likwidacji”. Na mocy uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszów z dnia 15 czerwca 1931 r. spółka znajduje się w stanie likwidacji.

R. H. B VII 1192 (B. XXXVIII 5708): „Kolei Elektryczna Warszawa—Młociny—Modliń, Spółka Akcyjna”, w Warszawie. Kapitał zakładowy wynosi obecnie 300.000 zł. podzielony na 6.000 akcji całkowicie wpłacony. Według bilansu brutto sporządzonego na dzień 1 lipca 1928 r. stosownie do Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. Ust. Nr. 38/28 poz. 352) i zatwierdzonego przez Walne Zgromadzenie akcjonariuszów w dniu 28 grudnia 1928 r. kapitał zakładowy określony został na 300.000 zł.

R. H. B VII 1212: „Syndykat Rolniczy Warszawski, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Komisję Likwidacyjną stanowią: Lucjan Zadrowski, Feliks Szymerski, Tadeusz Fijałkowski, Jan Fallenbühl, Tadeusz Słubicki, Jerzy Iwanicki, wszyscy z Warszawy. Wszelkie dokumenty podpisuje pod „stemplem” firmy z dodatkiem „w likwidacji” Lucjan Zadrowski lub Feliks Szymerski łącznie z jednym z pozostałych członków Komisji Likwidacyjnej. Na mocy uchwały walnego zgroma-

dzenia akcjonariuszów z dnia 15 września 1931 r. (akt not. Siennickiego z dn. 15 września 1931 r. za nr. 4079) spółka znajduje się w stanie likwidacji.

R. H. B VII 1248 (B. XLII 6181): „Fabryka Chemiczna M. Leszczyński i Ska, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Zarząd obecnie stanowią członkowie: Edward Steliński, Tadeusz Leszczyński, Bolesław Bartkiewicz. Zastępcy: Aleksander Janczewski, Aleksander Szanawski, wszyscy z Warszawy. Wpisano na mocy uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszów z dnia 24 maja 1930 r.

R. H. B VIII 1259 (B. LIII 7532): „Akcyjne Towarzystwo Zakładów Elektrotechnicznych inż. Kazimierz Patzer” w Warszawie. Firma obecnie brzmi: „Towarzystwo Zakładów Elektrotechnicznych inżynier Kazimierz Patzer Spółka Akcyjna”. Kapitał zakładowy podzielony na 3.750 akcji na okaziciela. Bolesław Chrzanowski z zarządu wystąpił. Na członka zarządu wybrany został Henryk Kucharzewski. Zarząd zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy. Firmę spółki pod jej stemplem podpisują dwaj członkowie zarządu łącznie lub jeden członek zarządu łącznie z prokurentem. Postanowienie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu w przedmiocie zatwierdzenia statutu uzgodnionego z przepisami prawa o spółkach akcyjnych (Dz. Ust. 39/28 poz. 383) opublikowane zostało w Nr. 100 Monitora Polskiego z dnia 1 maja 1931 r.

R. H. B VIII 1367 (B. XXXIV 5226): „Zakłady Garbarskie I. C. H. Blunck, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Członek zarządu Edmund Engeman zmarł. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 31 lipca 1931 r. upadłość spółki została ukończona.

R. H. B VIII 1390 (B. XXXVI 5457): „Zakłady Przemysłowe „Etyl”, Spółka Akcyjna”, w Warszawie. Spółka została zlikwidowana.

R. H. B VIII 1399 (B. LIII 7539): „Towarzystwo Teatrów Stołecznych, Spółka Akcyjna”, w Warszawie. Na Walnym Zgromadzeniu akcjonariuszów w dniu 21 maja 1931 r. zarząd ukonstytuował się w następującym składzie: członkowie: Samuel Kroszczor, Jakób Regirer, Kazimierz Rechowicz. Zastępcy: Jakób Ganc, Marja Rechowicz, wszyscy z Warszawy.

R. H. B VIII 1433 (B. XLVIII 6884): „Steinhagen i Saenger Fabryki Papieru i Celulozy, Spółka Akcyjna” w Warszawie. W języku francuskim firma brzmi: „Steinhagen et Saenger Fabriques de Papier et de Celulose Societe Anonyme”. Wszelkie zobowiązania w imieniu spółki jak również i czeki podpisywać będą pod stemplem firmy dwaj członkowie zarządu łącznie z prokurentem lub też dwaj prokurenci łącznie. Cześciowa zmiana par. 1, 5, 8 i 11 nastąpiła na mocy uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszów z dnia 27 kwietnia 1931 r.

R. H. B VIII 1502 (B. XLIII 6350): „Towarzystwo Akcyjne Kluczewskiej Fabryki Papieru”, w Warszawie. Kapitał zakładowy obecnie wynosi 5.500.000 zł. podzielony na 55.000 akcji całkowicie wpłacony. Postanowienie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu w przedmiocie podwyższenia kapitału zakładowego o 1.500.000 zł. czyli do sumy 5.500.000 zł. drogą 3-ej emisji 15.000 sztuk nowych akcji opublikowane zostało w Nr. 224 Monitora Polskiego z dnia 28 września 1929 r. Wpis powyższy w dniu 9 lipca 1930 r. uzupełniony został dopełnieniem. Na walnym zgromadzeniu akcjonariuszów w dniu 26 kwietnia 1930 r. zarząd ukonstytuował się w następującym składzie: Maurycy Szwarcztajn, Ignacy Szwarcztajn, Adam Szwarcztajn, Stanisław Szwarcztajn, Maksymilian Friede wszyscy z Warszawy. Michał Plotnikoff, Grzegorz Plotnikoff obaj z Paryża, Carl Duss z Kopenhagi. Dyrektorem zarządzającym mianowany został Maurycy

Szwarcztajn. Wpis powyższy w dniu 23 października 1931 r. uzupełniony został dopełnieniem: Kapitał zakładowy obecnie wynosi 6.000.000 zł. podzielony na 60.000 akcji całkowicie wpłacony. Aleksemu Schreierowi z Warszawy udzielono prokury z prawem podpisywania łącznie z jednym z członków zarządu. Postanowienie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu w przedmiocie powiększenia kapitału zakładowego spółki o złotych 500.000 czyli do zł. 6.000.000 drogą 4-ej emisji 5.000 sztuk nowych akcji opublikowane zostało w Nr. 202 Monitora Polskiego z dnia 2 września 1930 r.

R. H. B IX 1658 (LIII 7543): „Paweł Hołc i S-ka. Przedsiębiorstwo Robót Inżynieryjno-Budowlanych, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Weksle, czeki, indosy, umowy, pełnomocnictwa, akty notarialne i wszelkie zobowiązania podpisuje Paweł Franciszek Hołc samodzielnie lub Jan-Paweł Hołc i Stanisław-Kazimierz Hołc łącznie. Korespondencję bieżącą niezawierającą zobowiązań pokwitowania z odbioru korespondencji, pieniędzy i towarów podpisuje każdy z zarządców samodzielnie. Podpisy winny być kładzione pod stemplem firmy. Nabywanie nieruchomości należy do kompetencji zarządu. Wpisano na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Zaborowskim w Warszawie dnia 17 sierpnia 1931 r. za nr. 1341.

R. H. B IX 1686 (B. XXXV 5367): „Pierwsza Krajowa Fabryka Tubek Metalowych „Staniola”, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Kapitał zakładowy podzielony na 4.000 akcji na okaziciela. Zarząd zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy. Wszelką korespondencję w imieniu spółki, weksle, pełnomocnictwa, umowy, kontrakty hipoteczne, czeki tudzież pisma z żądaniem zwrotu sum z instytucji kredytowych podpisują dwaj członkowie zarządu łącznie lub jeden członek zarządu łącznie z prokurentem. Do odbioru z poczty pieniędzy przesyłek i dokumentów dostateczny jest podpis jednego członka zarządu lub prokurenta. Postanowienie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu w przedmiocie zatwierdzenia statutu uzgodnionego z przepisami prawa o spółkach akcyjnych (Dz. Ust. 39/28 poz. 383) opublikowane zostało w Nr. 103 Monitora Polskiego z dnia 5 maja 1931 r.

R. H. B IX 1696 (B. XXXII 5074): „Fabryka i Pralnia Bielizny „Opus”, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Członkowie zarządu Marceli Lewin i Jakób Manskleid zmarli.

R. H. B IX 1730: „Stowarzyszenie Pracowników Księgarskich. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Zarządcami obecnie są: Marjan Mrozowski, Roman Dołoszyński, Aleksander Lazer, Jerzy Herdan, Władysław Wołodkiewicz, wszyscy z Warszawy. Wpisano na mocy uchwały walnego zgromadzenia wspólników z dnia 15 marca 1931 r.

R. H. B IX 1813 (B. XXII 3973): „Bank Kupiecki Łódzki, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Sędzią komisarzem masy upadłości mianowany został sędzia handlowy Stanisław Mitraszewski kuratorem zaś adwokat Kazimierz Pażkiewicz. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 17 czerwca 1925 r. ogłoszona została upadłość spółki.

R. H. B IX 1892 (B. XLVIII 6960): „2-ga Spółka Akcyjna Przemysłu i Handlu Drzewnego „Świerk” w Warszawie. Zarząd obecnie stanowią: Tadeusz Patek, Józef Schalit, Markus Riwein, wszyscy z Warszawy. Wpisano na mocy uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszów z dnia 20 lipca 1931 r.

R. H. B IX 1902 (B. XXXIII 5134): „Zakłady Chemiczne Pruszków, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Na mocy uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszów z dnia 7 lipca 1931 r. likwidacja spółki została ukończona.

R. H. B X 1933 (B. XXXIII 5117): „Towarzystwo Robót Kolejowych i Budowlanych „Tor“, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Władysław Gołębiowski z Zarządu wystąpił. Na członka zarządu wybrany został Włodzimierz Niklewicz z Warszawy. Prokura Włodzimierza Niklewicza ustała. Wpisano na mocy uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszów z dnia 26 sierpnia 1931 r.

R. H. B XI 2213 (B. LI 7263): „Towarzystwo Handlowo-Ajenturowe, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Siedziba spółki przeniesiona została do Lwowa. Wpisano na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Landau w Warszawie dnia 10 czerwca 1931 r. za nr. 678

R. H. B XI 2257 (B. LIII 7549): „Polska Spółka Sportowa, Skład Przyborów Sportowych i Gimnastycznych, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Helena Olszewska z Zarządu wystąpiła.

R. H. B XI 2320: „Restauracja i Winiarńia „Ermitaż” Pod Bachusem, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Zarząd obecnie stanowią: Marjan Szulc, Jan Pięszczek, Józef Dzierżanowski, Antoni Kowalczyk, Wacław Gołacki. Zastępca Alfred Kobielski wszyscy z Warszawy. Zarząd zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy. Wszelkie zobowiązania, weksle, czek, żyra i t. p. winny być zaopatrzone w trzy podpisy z których jeden podpis winien być prezesa zarządu zaś w braku jego podpisu winny być wszelkie zobowiązania opatrzone podpisami czterech członków zarządu pod stemplem firmy. Wpisano na mocy uchwał walnych zgromadzeń wspólników z dnia 7 — 8 kwietnia 1930 r. i 28 — 29 kwietnia 1931 r.

R. H. B XI 2337 (B. XXVIII 4663): „Związek Producentów Ryb, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Kapitał zakładowy wynosi obecnie 125.000 zł. podzielony na 10.000 akcji. Według bilansu przerachowanego brutto na dzień 1 lipca 1928 roku, w wykonaniu Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. Ust. 38 28 poz. 352) i zatwierdzonego uchwałą walnego zgromadzenia akcjonariuszów w dniu 24 kwietnia 1929 r. kapitał zakładowy określony został na 125.000 zł. Wpis powyższy w dniu 9 września 1931 r. uzupełniony został dopełnieniem. Kapitał zakładowy obecnie wynosi 250.000 zł. podzielonych na 20.000 akcji całkowicie wpłaconych. Postanowienie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu w przedmiocie zezwolenia na podwyższenie kapitału zakładowego o 125.000 zł. czyli do zł. 250.000 drogą 3-ej emisji 10.000 sztuk nowych akcji opublikowane zostało w Nr. 75 Monitora Polskiego z dnia 31 marca 1930 r.

R. H. B XII 2377 (B. XXIII 4112): „Silemin” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Tadeusz Ładyński obecnie zamieszkuje przy Al Szucha 2/4 a Marjan Chojnicki przy ul. Nowogrodzkiej 24, obaj w Warszawie.

R. H. B XII 2458: „The Royal Mail Steam Packet Company” w Warszawie. Biura sprzedaży kart okrętowych w Stanisławowie, Kowlu, Białymstoku, Tarnopolu, Brześciu nad Bugiem, Łucku, Łodzi, Przemysłu, Radomiu, Wilnie i Lwowie zwinęto.

R. H. B XIII 2671: „Fabryka Firanek, Tiulu i Koronek Szlenker, Wydzga i Weyer, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Henrykowi Weyerowi z Warszawy udzielono prokury z prawem podpisywania łącznie z jednym z członków zarządu lub prokurentem.

R. H. B XIV 2781 (B. XXXVIII 5681): „Technika Gorzelnicza, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Sędzią komisarzem mianowany został sędzia handlowy Stanisław Breitkopf nadzorczą zaś adwokat Mieczysław Biskupski z Warszawy. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 31 lipca

1931 r. firmie Technika Gorzelnicza, Spółka Akcyjna udzielono odroczenia wyplat na czas do dnia 31 października 1931 r.

R. H. B XV 2978 (B. LIII 7525): „Syndykat Plantatorów Chmielu, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Na członka Rady wybrany został Szymon Karski. Wpisano na mocy uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszów z dnia 21 listopada 1930 r.

R. H. B XV 3022 (B. XLIV 6359): „Dom Handlowy Endler i Messing, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Zarząd obecnie stanowią: Stanisław Humnicki, Ryszard Jakobini, Tomasz Jełowicki, Jan-Tadeusz Nejmark, wszyscy z Warszawy. Władysław Zabrodzki z Gdyni. Wpisano na mocy uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszów z dnia 12 lipca 1929 r.

R. H. B XVIII 3364 (B. XL 5961): „Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki, Spółka Akcyjna w Warszawie”. Prokura Stanisława Juszevicza ustała. Szymonowi Jachimowiczowi z Warszawy udzielono łącznej prokury.

R. H. B XVIII 3390 (B. LIII 7548): „Towarzystwo Handlowo-Przemysłowe Horacy Heller, Spółka Akcyjna” w Warszawie. Kapitał zakładowy obecnie wynosi 1.000.000 zł. podzielony na 10.000 akcji całkowicie wpłaconych. Na mocy uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszów z dnia 9 września 1931 r. kapitał zakładowy podwyższony został o 500.000 zł. czyli do zł. 1.000.000 drogą wypuszczenia 5 000 sztuk nowych akcji.

R. H. B XVIII 3417: „Powszechny Uniwersytet Korespondencyjny, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Janusz Jędrzejewicz przestał być zarządcą. Zarządcą obecnie jest Stanisław Podwysocki z Warszawy, który zastępuje spółkę wobec władz i osób i prowadzi jej interesy podpisując firmę pod jej stemplem. Wpisano na mocy uchwały walnego zgromadzenia wspólników z dnia 11 września 1931 r.

R. H. B XVIII 3463: „Eksportlas” Towarzystwo Eksploatacji i Eksportu Drzewnego, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Puchalskim w Warszawie dnia 1 maja 1926 r. za nr. 1054 spółka została rozwiązana przedsiębiorstwo zlikwidowane.

R. H. B XIX 3518: „Avia” Wytwórnia Maszyn Precyzyjnych L. Nowiński, M. Kościński, W. Szomański, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Zarządcami obecnie są: Mieczysław Kościński, Lucjan Nowiński, Włodzimierz Szomański, Artur Semis i Jan Wasilewski wszyscy z Warszawy. Zarządcy zastępują spółkę wobec władz i osób i prowadzą jej interesy. Firmę spółki pod jej stemplem na wszelkich zobowiązaniach i dokumentach podpisują dwaj zarządcy łącznie. Wpisano na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Nowickim w Warszawie dnia 2 czerwca 1931 r. za nr. 956.

R. H. B XX 3715: „Władysław Hoffman i S-ka, Spółka Akcyjna Przemysł i Handel Apteczny” w Warszawie. Prokura Józefa Zielińskiego ustała.

R. H. B XXII 3951: „Exportarbor” Towarzystwo Eksploatacji i Eksportu Drzewa. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w Warszawie. Zarządcami obecnie są: Borys Ettlinger, Leon Bregman, Bernard Halpern, wszyscy z Warszawy. Wpisano na mocy aktu zeznanego przed notariuszem Sienickim w Warszawie dnia 17 lipca 1931 r. za nr. 3269.

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

Zarząd Spółki Akcyjnej „PRZEMYSŁ JEDWABNY“, S. A.

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 9 marca 1932 r. o godz. 12 w poł., w lokalu własnym przy ul. Śródmiejskiej 22 w Łodzi, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny

1930; 3) Powzięcie decyzji, dotyczącej powiększenia kapitału akcyjnego, względnie likwidacji Spółki; 4) Sprawa nowelizacji Statutu, w myśl Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej; 5) Wnioski Zarządu i Akcjonariuszów; 6) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w tem Zgromadzeniu, winni do dn. 2 marca 1932 r. złożyć swe akcje, lub odnośne zaświadczenia instytucji bankowych.

Zarząd Wileńskiego Banku Ziemskiego

podaje do wiadomości, że — z powodów, przewidzianych w § 106 statutu Banku

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Wileńskiego Banku Ziemskiego, prawomocne bez względu na ilość przedstawionych na niem akcji, odbędzie się w dn. 14 marca r. b. o godz. 6 po poł. w lokalu Banku (Mickiewicza 8).

Akcje, albo zaświadczenia instytucji kredytowych o zdeponowanych akcjach z numeracją takowych, powinny być złożone w Banku przed dniem 7 marca r. b.

Depozytarjusze Wileńskiego Banku Ziemskiego powinni przed dniem 7 marca r. b. powiadomić Bank o zamierzonym uczestniczeniu w Zgromadzeniu.

Porządek dzienny

1) Odczytanie sprawozdania za 1931 r.; 2) Referaty Zarządu

3) Zatwierdzenie rachunku strat i zysków oraz podział zysków za 1931 r.; 4) Emisja obligacji W. B. Z. (§ 56 statutu); 5) Nabycie placu przy ul. Makowej; 6) Propozycja Ministerstwa Skarbu o udzielenie przez Wileński Bank Ziemi pomocy techniczno-bankowej Zarządowi Państwowemu nad mieniem Towarzystwa Kredytowego m. Suwałk i o przejęciu aktywów i pasywów tegoż Towarzystwa; 7) Wybór pisma dla zamieszczania obowiązujących ogłoszeń; 8) Zatwierdzenie wzoru pieczęci W. B. Z. 9) Zatwierdzenie sprawozdania za 1931 r. z bilansem i z prowizorycznym zestawieniem przypuszczalnej wartości aktywów i pasywów z terenu poza granicami Polski; 10) Preliminarz wydatków na 1932 r.; 11) Referat Szacunkowej Komisji; 12) Wolne wnioski; 13) Wybory.

ZARZĄD SPÓŁKI AKCYJNEJ POD FIRMA

Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu, S. A.

zgodnie z § 18 statutu zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że doroczne

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w środę, dn. 16 marca 1932 r. o godz. 13, w lokalu Zarządu, Wilcza 9 a, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1931 r.;
- 3) Pokwitowanie władz Spółki z obowiązków, sprawowanych w 1931 r.;
- 4) Projekt podziału zysków, w szczególności przeznaczenie sumy zł. 262.000 z czystego zysku na umorzenie 20.000 akcji Spółki i ustalenie daty wypłaty dywidendy;
- 5) Zmniejszenie kapitału akcyjnego Spółki z zł. 36.300.000 do zł. 35.700.000 i nadanie ustępowi I § 5: zamiast obecnego brzmienia „Kapitał Akcyjny Spółki wynosi zł. 36.300.000 i jest podzielony na 302.500 akcji na okaziciela wartości nominalnej po zł. 120 całkowicie wpłaconych” nowego brzmienia „Kapitał Akcyjny Spółki wynosi zł. 35.700.000 i jest podzielony na 297.500 akcji na okaziciela wartości nominalnej po zł. 120 całkowicie wpłaconych”;
- 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Zatwierdzenie kupna i sprzedaży nieruchomości w Łodzi przy ul. Kilińskiego 195 No. hip. 916;

8) Zatwierdzenie kupna terenów;

9) Zatwierdzenie zmiany § 52 statutu: tekst obecny „Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej w postaci udziałów w zyskach Spółki może uchwalić tylko Walne Zgromadzenie po dokonaniu ustawowych odpisów i wyznaczeniu co najmniej 5% dywidendy.

Pozatem członkowie Rady Nadzorczej otrzymują zwrot kosztów podróży i wydatków, poniesionych w związku z uczestnictwem w posiedzeniach Rady względnie z wykonywaniem swych obowiązków” zmienić na

„formę i wysokość wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej określa Walne Zgromadzenie”;

10) Określenie formy i wysokości wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej, przyczem obowiązywać będą po zatwierdzeniu zmiany statutu przez władze.

11) Wnioski, które mogą być zgłoszone w myśl art. 17 statutu, i będą pomieszczone w drugim ogłoszeniu.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje lub kwity depozytowe krajowej instytucji kredytowej oraz instytucji zagranicznych: Banca Commerciale Italiana w Mediolanie, S. Japhet et Co. Ltd. w Londynie, Credit Lyonnais w Paryżu, Bank de Bruxelles w Brukseli, Bankers Trust Co. w New York'u, Hallgarten et Co. w New York'u. Kwity należy zdeponować w biurze Zarządu przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, zgodnie z § 22 Statutu.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Żywieckiej Fabryki Papieru „Solali“, S. A.

podaje do wiadomości, że Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów odbędzie się w środę 9 marca 1932 r. o godz. 17, w lokalu Spółki w Zabłociu ad Żywiec z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewidzianych w nowym statucie organów Spółki;
- 2) Wybór Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej w drodze głosowania oddzielnymi grupami (Art. 91 i 92) Akcjonariusze, zyczący sobie uczestniczyć w tem Zgromadzeniu, obowiązani są — w myśl § 13 nowego statutu — złożyć w Zarządzie Spółki swoje akcje lub zaświadczenia w myśl § 59 Prawa o Spółkach Akcyjnych z dn. 22/III 1928 r.

Zarząd Fabryki Maszyn Rolniczych i Odlewni Żelaza R. Dratt i S-ka
W CHELMIE, S. A.

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w myśl 20 statutu ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 23 marca 1932 r. o godz. 5 popoł. w kancelarii Notarjusza Józefa Grabińskiego w Chełmie Lub. przy ul. Sienkiewicza Nr. 5, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie zebrania i wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok oper. 1931;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i podziału zysków;
- 4) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej w miejsce ustępujących;
- 5) Wnioski wolne.

Na zasadzie § 26 statutu PP. Akcjonariusze, zyczący sobie przyjąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni przedstawić Zarządowi swoje akcje lub kwity depozytowe nie później jak na dni 7 przed terminem Zgromadzenia. Zarząd

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Spółki Akcyjnej „Agrad“

z siedzibą w Grodzisku Poznańskim

odbędzie się w Grodzisku, w lokalu P. Jarosza we wtorek dn. 26 kwietnia 1932 r. o godz. 16.

Porządek obrad:

- 1) Zagajenie Walnego Zgromadzenia przez Prezesa Rady Nadzorczej; 2) Wybór Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia; 3) Sprawozdanie Zarządu za 1931 r.; 4) Sprawozdanie Delegacji Rady Nadzorczej za 1931 r.; 5) Uchwała, dotycząca zmiany w statucie § 3, który brzmi: „Kapitał Spółki Akcyjnej „Agrad“ wynosi zł 360.000 i podzielony jest na 440 akcji à zł 250 i 500 akcji à zł 500. Akcje brzmia na okaziciela — zmienia się na: Kapitał Spółki Akcyjnej „Agrad“ wynosi zł 252.000 i podzielony jest na 440 akcji à zł 175 i 500 akcji à zł 350. Akcje brzmia na okaziciela”. Uzyskana z obniżenia kapitału akcyjnego kwotę zł 108.000 dopisze się do rezerwy specjalnej; 6) Przyjęcie bilansu i rachunku strat i zysków za 1931 r.; 7) Udzielenie pokwitowania Zarządowi; 8) Udzielenie pokwitowania Radzie Nadzorczej; 9) Wolne głosy bez uchwał.

Akcjonariusze, chcący brać udział w głosowaniu na Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć akcje lub kwity depozytowe na złożone akcje w bankach lub notarialnie z wyszczególnieniem numerów akcji, siedem dni przed Walnym Zgromadzeniem w biurze S. A. „Agrad“ w Augustowie, poczta Ruchocice Wilk., skąd odbiorą karty wstępu. W dniu Walnego Zgromadzenia akcji i kwitów depozytowych się nie przyjmuje.

Do głosowania uprawniony jest każdy Akcjonariusz, posiadający jedną akcję à zł 250, która ma ważność jednego głosu.

Rada Nadzorcza:

(—) Ks. L. Górski

Zarząd:

(—) Anna Słowicka

ZARZĄD SPÓŁKI

Składnica Straży Pożarnych, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 20 marca 1932 r. o godz. 13 w lokalu Spółki przy ul. Senatorskiej 29 w Warszawie, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu;
- 3) Rozpatrzenie bilansu za 1931 r..
- 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 5) Uchwała w sprawie pokrycia strat;
- 6) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wnioski akcjonariuszów.

Akcjonariusze, zamierzający uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni — stosownie do Art. 59 prawa o spółkach akcyjnych — złożyć w Zarządzie Spółki, Senatorska 29, akcje lub kwity depozytowe najpóźniej do dn. 13 marca 1932 roku.

II OGŁOSZENIE

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

Spółki Akcyjnej „Wschodnio-bałtyckie Koleje Lokalne“

odbędzie się w dn. 12 marca 1932 r. o godz. 11 przed poł., we Lwowie, ul. Andr. Potockiego Nr. 11, parter, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego Zgromadzenia; 2) Sprawozdanie likwidatorów z przeprowadzenia likwidacji Spółki; sprawozdanie Komisji Rewizyjnej z dokonanego sprawdzenia rachunku likwidacyjnego i udzielenie likwidatorom absolutorjum; 3) Stwierdzenie ukończenia likwidacji i upoważnienie likwidatorów do przeprowadzenia końcowych czynności; 4) Wnioski wolne.

Warunki prawa do głosu na Walnym Zgromadzeniu określa § 20 statutu Spółki.

Zarząd Warszawskiego Towarzystwa Budowy i Eksploatacji
Kieżni Miejskich, S. A.

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że

Zwyczajne Doroczne Walne Zebranie Akcjonariuszów

odbędzie się w dn. 22 marca 1932 r. o godz. 5 popoł. w lokalu Zarządu Towarzystwa w Warszawie, przy ul. Nowy Świat 41, m. 28, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie obrad i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1931 r. i udzielenie Zarządowi absolutorjum za jego czynności w 1931 r.;
- 4) Zatwierdzenie proponowanego przez Zarząd podziału zysków, osiągniętych w 1931 r.;
- 5) Zatwierdzenie preliminarza budżetowego na 1932 r.;
- 6) Wybór 5 członków Zarządu i 5 członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Określenie czynności poszczególnych członków Zarządu i wysokości ich wynagrodzenia;
- 8) Wyznaczenie kierowników filij Towarzystwa w Łodzi i w Częstochowie;
- 9) Upoważnienie Zarządu do wypłacenia na rachunek dywidendy za 1932 r. sum w terminie i do wysokości podług uznania Zarządu;
- 10) Zmniejszenie kapitału zakładowego Spółki i związana z tym zmiana par. 5 statutu, który brzmi obecnie: „po zmniejszeniu kapitału zakładowego ten ostatni wynosi zł 2,945.250, podzielony na 3.927 akcji po zł 750 każda”, będzie zaś brzmiał w nowej redakcji: „po zmniejszeniu kapitału zakładowego ten ostatni wynosi zł 2,748.900, podzielony na 3.927 akcji po zł 700 każda”

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, mają prawo żądać umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym walnego zgromadzenia. W tym celu powinni zgłosić do Zarządu piśmienne żądanie ze wskazaniem wniosków, nie później jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia oraz udowodnić posiadanie wymaganej ilości akcji.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Przemysł Futrzany „Tytus Kowalski“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 18 marca 1932 r. o godz. 6 po poł. w lokalu Spółki w Warszawie, przy ul. Nowy Świat 55, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego.
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej, oraz zatwierdzenie bilansu za rok operacyjny 1930/31;
- 3) Zatwierdzenie budżetu na rok 1931/32;
- 4) Wybory do władz Spółki.
- 5) Wolne wnioski.

Powszechny Bank Depozytowy, S. A. w Warszawie

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w dn. 18 marca 1932 r. o godz. 12 w poł. odbędzie się w Warszawie przy ul. Długiej Nr. 48. w lokalu Banku

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Rady, Dyrekcji i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu, oraz rachunku zysków i strat;
- 4) Podział zysków za rok operacyjny 1931;
- 5) Ustalenie budżetu na 1932 r.;
- 6) Wybory władz Banku;
- 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, obowiązani są złożyć swoje akcje lub świadectwa depozytowe przynajmniej na 7 dni przed terminem Zebrania w kasie Banku w Warszawie przy ul. Długiej Nr. 48 lub w firmie Johnson Matthey et Co. Ltd., w Londynie przy ul. Hatton Garden 73/83.

I - OGŁOSZENIE

Kolej Lokalna Przeworsk-Dynów, S. A.

Stosownie do postanowień §§ 10 — 19 statutu podpisany Zarząd S. A. „Kolej Lokalna Przeworsk — Dynów” zwołuje niniejszem

XX ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Akcjonariuszy S. A. „Kolej Lokalna Przeworsk — Dynów” na dz. 19 marca 1932 r. o godz. 12 w poł. w lokalu Kierownictwa Eksploatacji Kolei Lokalnej w Przeworsku. Przedmiotem obrad będą:

- 1) Rozpatrzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz sprawozdania Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za 1931 r. i udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 2) Sprawa wyboru jednego członka Rady Nadzorczej;
- 3) Ustalenie wartości znaczka obecności dla członków Rady Nadzorczej.

Po myśli postanowień § 20 statutu, każda akcja daje prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostanie złożona przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia w Kasie Spółki, w Oddziale Banku Gospodarstwa Krajowego we Lwowie lub w Kasie Skarbowej I we Lwowie i nie będzie odebrana przed ukończeniem tegoż.

Ewentualne dodatkowe wnioski do porządku dziennego mogą być zgłoszone najpóźniej w dn. 4 marca 1932 r. w Zarządzie we Lwowie, ul. Zygmuntowska 1 (gmach Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych, IV p., drzwi Nr 453).

Lwów, dn. 22 lutego 1932 r.

Z a r z ą d

SĄD OKRĘGOWY W NOWYM SĄCZU

Wydział I cywilny

I. Firm 81/31

Rg. B. 8

Prowadzącemu rejestr handlowy poleca się, aby w rejestrze dla spółek akcyjnych Oddz. Rg. B. poz. 8 przy firmie

„TOWARZYSTWO HOTELI I PENSJONATÓW” BRISTOL, SPÓŁKA AKCYJNA W ZAKOPANEM

wpisał, że rubryki 3 — 7 rejestru to jest:

1) brzmienie firmy dotychczasowe, jak wyżej, siedziba firmy Zakopane, przedmiot przedsiębiorstwa: budowa, kupno, sprzedaż, dzierżawa, prowadzenie hoteli i pensjonatów, i wogóle ich eksploatacja, wysokość kapitału zakładowego zł 500.000, podzielonego na 5.000 akcji — w tem 25% imiennych, a 75% na okaziciela, wreszcie wysokość pojedynczych akcji po zł 100 — pozostają nadal bez zmiany;

2) Zarząd Spółki obecnie stanowią: Adam Landyn Chrzanowski, Warszawa, Wileńska 13, jako Prezes, Juljusz Leski, Warszawa, Mińska 25, jako wiceprezes, Dr. Franciszek Bahr, adwokat, Nowy Targ, jako sekretarz Stefanja Landyn Chrzanowska, Zakopane jako kasjer;

3) wpisy szczegółowe:

a) statut poprzedni uwzględniony został po myśli art. 170 rozprządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. („Dz. Ust. R. P.” 39/1928, poz. 383) uchwałą walnego zgromadzenia spółników, objętą aktem notarialnym z daty Zakopane 30 czerwca 1930 LR. 2506;

b) uzgodnienie to zatwierdzone zostało postanowieniem Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z daty Warszawa 25 października 1930 r., ogłoszonym w „Monitorze Polskim” z dn. 28 listopada 1930 r. Nr. 275;

c) założycielami spółki byli: Adam Landyn Chrzanowski, Marjan Jamontt, Witold Jamontt, Marta Paryka, Janusz Jamontt, Medard Kozłowski, Kazimiera Klimowiczowa i Włodzimierz Dbałowski;

d) imieniem Spółki podpisują pod jej brzmieniem prezes i sekretarz, lub w zastępstwie tegoż jeden z członków zarządu ewentualnie osoba, przez zarząd upoważniona;

e) ogłoszenia Spółki, przewidziane ustawą, zamieszczane być mają w „Monitorze Polskim” i w tyg. „Polska Gospodarcza” w Warszawie.

FRANCUSKA SPÓŁKA AKCYJNA

Société Anonyme pour l'Industrie Metalurgique en Pologne
Towarzystwo Akcyjne Przemysłu Metalurgicznego w Polsce
w Radomsku

Bilans na dz. 30 czerwca 1931 r.

STAN CZYNNY

Z

1-o Nieruchomości:	
Place w Radomsku	1,113.000'53
Place w Warszawie	366.933'33
Domy mieszkalne murowano - żelazne w Radomsku	862.934'61
Domy mieszkalne murowano - żelazne w Warszawie	1,785.530'07
Budynki przemysłowe murowano-żelazne w Radomsku	2,248.875'64
Domy mieszkalne drewniane w Radomsku	73.324'34
Budynki przemysłowe drewniane w Ra- domsku	274.665'89
Urządzenia przemysłowe, maszyny, narzę- dzia, tabory i ruchomości w Radomsku	10,590.118'52
2-o Kapitał obrotowy:	
Wartości rozporządzalne { Kasa	7.015'64
{ Banki	18.616'16
Dłużnicy za towary	1,175.904'00
Dłużnicy za weksle	76.901'89
Rachunek przechodni - weksel gwarancyjny	130.000'00
Zapasy:	
Stan inwentarza na dz. 30 czerwca 1931 r.	834.170'75
Towary:	
Stan inwentarza na dz. 30 czerwca 1931 r.	1,235.620'67
	<u>20.793.612'04</u>

STAN BIERNY

Z

1-o Kapitał:	
Kapitał zakładowy: 6.600 akcji	3,300.000'00
2-o Amortyzacja i rezerwy:	
Amortyzacja nieruchomości	14,664.220'30
Fundusz rezerwowy	1,004.451'82
3-o Wierzyciele:	
Dostawcy	47.185'05
Wierzyciele różni	1,672.897'20
Skarb Państwa - podatki	96.991'37
4-o Zyski i straty:	
Zysk w roku operacyjnym 1930/31	7.866'30
	<u>20,793.612'04</u>

Rachunek strat i zysków
na dz. 30 czerwca 1931 r.

WINIEN

Z

Wierzytelności nieściągalne, odpisane na 30 czerwca 1931 r.	11.056'30
Straty na r-ku „Odsetki i dyskonta”	56.587'93
Na podatki	50.000'00
Amortyzacja nieruchomości	123.614'55
	<u>241.258'78</u>

MA

Z

Zysk ze sprzedaży	208.679'94
Zysk z domu w Warszawie	34.985'33
Częściowy wpływ na poczet „wierzytelności”, uważanych za przepadłe, a odpisane w po- przednich latach	5.459'81
Ogółem:	249.125'08
Mniej: „Winiem”	241.258'78
Pozostałość: Zysk za rok operacyjny 1930/31	<u>7.866'30</u>

Powyższy bilans został zatwierdzony przez Walne
Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 23 grudnia 1931 r.

Angielska Spółka-Akcyjna Zjednoczona Korporacja Bał-
tycka, Tow. Akc. (United Baltic Corporation Limited)

POSTANOWIENIE

Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu w sprawie
zmiany punktu 4 Postanowienia Ministrów Przemysłu
i Handlu oraz Skarbu z dn. 19 maja 1923 r., zezwalającego
Spółce Akcyjnej p. l.: Angielska Spółka Akcyjna—Zjed-
noczona Korporacja Bałtycka, Tow. Akc.” (United Baltic
Corporation Limited) na działalność w Państwie Pol-
skiem.

Na zasadzie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospo-
litej z dn. 22 marca 1928 r. o prawie o spółkach akcyjnych
(Dz. Ust. R. P. Nr. 39. poz. 383), oraz § 7 rozporządzenia
Rady Ministrów z dn. 20 grudnia 1928 r. w sprawie wa-
runków dopuszczenia zagranicznych spółek akcyjnych
oraz komandytowo-akcyjnych do działalności na obszarze
Rzeczypospolitej (Dz. Ust. R. P. Nr. 103/1928 r., poz. 919),
zmienia się punkt 4 Postanowienia Ministrów Przemysłu
i Handlu oraz Skarbu z dn. 19 maja 1923 r., zezwalającego
Spółce Akcyjnej pod firmą: „Angielska Spółka Akcyjna—
Zjednoczona Korporacja Bałtycka, Tow. Akc.” (United
Baltic Corporation Limited), z siedzibą prawną w Lon-
dynie, na działalność w Państwie Polskim, który otrzy-
muje brzmienie następujące:

4. Na działalność w Państwie Polskim przeznaczony
jest kapitał zł. 100.000.

Warszawa, dn. 31 grudnia 1931 r.

Za Ministra Przemysłu i Handlu

(-) J. Koźuchowski

Podsekretarz Stanu

Za Ministra Skarbu:

(-) Wł. Baczyński

Kierownik Departamentu

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Sp. Akc. „Lubań-Wronki” Przemysł Ziemniaczany

W LUBONIU, POW. POZNAŃ

odbędzie się w dn. 12 marca 1932 r., o godz. 16 w Po-
znaniu, w hotelu „Bazar” z następującym porządkiem
dziennym:

- 1) Wniosek Rady Nadzorczej o wprowadzenie
zmian do bilansu za czas od 1 sierpnia 1929 r.
do 31 lipca 1930 r., zatwierdzonego uchwałą
z dn. 20 grudnia 1930 r.;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z czyn-
ności Spółki za rok gospodarczy od 1 sierpnia
1930 r. do 31 lipca 1931 r.;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bi-
lansu oraz rachunku zysków i strat za czas od
1/VIII 1930 r. do 31 lipca 1931 r.;
- 4) Kwitowanie władz Spółki z wykonanych czyn-
ności.

PP Akcjonariusze, chcący wziąć udział w głosowaniu,
mają swe akcje albo notarialne lub bankowe dowody
zastawu przesać Zarządowi Spółki w Luboniu przynaj-
mniej 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

W zaświadczeniach należy wymienić liczby akcji
i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończe-
niem Walnego Zgromadzenia.

Żądanie pomieszczenia dodatkowych spraw na porzą-
dku dziennym należy zgłosić do Zarządu Spółki pisemnie
nie później jak 14 dni przed terminem Walnego Zgro-
madzenia oraz należy udowodnić posiadanie wymaganej
ilości akcji.

Zarząd:

Dr. Egon Friderici

ZARZĄD

Towarzystwa Schlösserowskiej Przędzalni Bawełny i Tkalni w Ozorkowie, S. A.

zawiadamia że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 23 marca 1932 r. o godz. 3 po poł. w lokalu Towarzystwa w Łodzi.

Porządek dzienny:

- 1) Wybór przewodniczącego Zebrania;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r. operacyjny;
- 3) Powzięcie uchwały o pokryciu strat;
- 4) Pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków;
- 5) Powzięcie uchwały w myśl art. 112 Prawa o Spółkach Akcyjnych z dn. 22/III 1928 r.;
- 6) Zatwierdzenie preliminarza wydatków na 1932 r. operacyjny;
- 7) Uchwalenie zmian w Statucie (dotychczasowe brzmienie paragrafów Statutu i projektowane zmiany przytoczone są poniżej);
- 8) Uchwalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 9) Wybór członków Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 10) Sprawy dodatkowe, które mogą być zgłoszone przez akcjonariuszy na Walne Zgromadzenie zgodnie z art. 54 Prawa o Spółkach Akcyjnych z dn. 22 marca 1928 r.

W razie niedojścia do skutku Walnego Zgromadzenia w terminie dn. 23 marca 1932 r. dla braku kompletu Walne Zgromadzenie odbędzie się w drugim terminie w dn. 31 marca 1932 r. o godz. 3 po poł. w tem samym miejscu i z tymże porządkiem dziennym, przyczem Walne Zgromadzenie w drugim terminie będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

Dodatkowe ogłoszenia i zawiadomienia o drugim terminie Walnego Zgromadzenia nie będą dokonane.

Do p. 7: — Przytacza się treść dotychczasowego brzmienia paragrafów Statutu i projektowane zmiany:

Dotychczasowe brzmienie

§ 32. — Prowadzenie spraw Spółki należy do Zarządu, mającego siedzibę w Ozorkowie i składającego się conajmniej z trzech i nie więcej, niż pięciu członków, wybieranych przez Walne Zgromadzenie na trzy lata.

§ 33. — Do zastępowania któregośkolwiek z członków Zarządu na czas dłuższej nieobecności lub choroby, jak również na wypadek śmierci lub ustąpienia członka Zarządu przed terminem, Walne Zgromadzenie wybiera na dwa lata na tych samych zasadach, co i członków Zarządu, dwóch ich zastępców, którzy podczas pełnienia czynności członka Zarządu korzystają z wszelkich praw, ponoszą wszelkie obowiązki z tem stanowiskiem związane.

§ 34. — Osoby, wybrane na stanowisko członków Zarządu i ich zastępców, obowiązane są złożyć Spółce Akcyjnej conajmniej dziesięć akcji, będących ich własnością, które przechowuje się w kasie Spółki przez cały czas zajmowania przez nie tych stanowisk i które nie mogą być nikomu odstąpione przed zatwierdzeniem sprawozdania i bilansu za ostatni rok piastowania przez nie mandatów. Jeżeli wybór padł na osoby, nie

będące akcjonariuszami Spółki Akcyjnej lub posiadające niedostateczną ilość akcji, to osobom tym dla złożenia Spółce przepisanej ilości akcji pozostawia się okres miesięczny, licząc od dnia wyboru.

§ 35. — Corocznie ustępuje z Zarządu trzecia część członków i jeden zastępca, z początku przez losowanie, a następnie według starszeństwa wyboru. Jeżeli liczba członków Zarządu jest niepodzielna przez trzy to porządek ustępowania określa Walne Zgromadzenie. Na miejsce ustępujących dokonywa się wyborów uzupełniających, przyczem ustępujący mogą być ponownie wybrani.

§ 36. — Zastępca, który wstąpił na opróżnione miejsce członka Zarządu, pozostaje w Zarządzie do upływu terminu, na który wybrany był jego poprzednik, względnie do upływu terminu swego własnego mandatu, jeśli ten drugi termin upływa wcześniej.

§ 37. — Corocznie po zwyczajnem Walnem Zgromadzeniu Zarząd wybiera ze swego grona przewodniczącego Zarządu i jego zastępcę.

§ 38. — Do kompetencji i obowiązków Zarządu należy prowadzenie wszystkich spraw Spółki i rozporządzanie jej funduszami w granicach tego statutu i stosownie do uchwał Walnego Zgromadzenia, tudzież reprezentowanie Spółki Akcyjnej wobec wszelkich władz i osób.

§ 42. — Zarząd zbiera się w miarę potrzeby ale nie rzadziej, niż raz na miesiąc. Dla prawomocności uchwał Zarządu niezbędnym jest powzięcie ich w obecności conajmniej trzech jego członków.

§ 43. — Uchwały Zarządu zapadają większością oddanych głosów.

§ 44. — Władzą Nadzorczą Spółki Akcyjnej jest Komisja Rewizyjna. Jeżeli kapitał zakładowy Spółki Akcyjnej przekroczy pięć milionów złotych, Władzą Nadzorczą Spółki Akcyjnej będzie Rada Nadzorcza.

Projektowane zmiany

§ 32. — Prowadzenie spraw Spółki należy do Zarządu, mającego siedzibę w Ozorkowie i składającego się z jednego lub większej ilości członków, wybieranych przez Walne Zgromadzenie na rok.

§ 33. — Skreśla się.

§ 34. — Po słowach: „Osoby, wybrane na stanowisko członków Zarządu” skreśla się słowa: „i ich zastępców”.

§ 35. — Skreśla się.

§ 36. — Skreśla się.

§ 37. — Przy wieloosobowym Zarządzie corocznie po Zwyczajnem Walnem Zgromadzeniu Zarząd wybiera ze swego grona Przewodniczącego Zarządu.

§ 38. — Po słowach: „Walnego Zgromadzenia” dodaje się słowa: „i Rady Nadzorczej”.

§ 42. — Zarząd zbiera się w miarę potrzeby, ale nie rzadziej, niż raz na dwa tygodnie. Przy wieloosobowym Zarządzie dla prawomocności uchwał Zarządu niezbędne jest powzięcie ich w obecności conajmniej prostej większości jego członków.

§ 43. — Przy wieloosobowym Zarządzie uchwały jego zapadają prostą większością oddanych głosów.

§ 44. — Władzą Nadzorczą Spółki Akcyjnej jest Rada Nadzorcza.

Ozorków, dn. 19 lutego 1932 r.

Towarzystwo Schlösserowskiej Przędzalni Bawełny i Tkalni w Ozorkowie, S. A.

(—) K. Weil

(—) J. Jonscher

ZARZĄD SPÓŁKI AKCYJNEJ „CERATA”

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 31 marca 1932 r. o godz. 17 odbędzie się w biurze Zarządu Spółki przy ul. Karolkowej 32 w Warszawie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu za 1931 r., bilans oraz r/k zysków i strat za tenże okres;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;

- 3) Podział zysku czystego;
- 4) Budżet wydatków i plan działalności na 1932 r.;
- 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wnioski Zarządu i Akcjonariuszów.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnem Zgromadzeniu, winni najmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem złożyć swe akcje, względnie kwity depozytowe w biurze Zarządu Spółki, ul. Karolkowa 32.

(—) Karol Olszowski

(—) Dr. Leon Możdżeński

BANK NAFTOWY, S. A.

S. A.

Bilans surowy na dz. 31 grudnia 1931 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dysp. w Banku Polskim, P. K. O i w Banku Gospodarstwa Krajowego		44.367'69
Waluty zagraniczne		23.345'14
Papery wartościowe własne:		
pożyczki państwowe	23.206'46	
akcje	12.996'71	36.203'17
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		81.158'30
Banki krajowe		3.045'20
Weksle zdyskontowane		399.233'28
Rachunki bieżące (saldo debet.):		
zabezpieczone	1.155.659'29	
niezabezpieczone	121.639'51	1.277.298'80
Nieruchomości		577.870'60
Różne rachunki		126.019'59
oszyty, różnice kursowe i t. p.		166.533'43
		<u>2.735.075'20</u>

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		
zakładowy	1.500.000'00	
zapasowy	30.308'98	
inne rezerwy	21.502'23	
fundusz amortyzacyjny	35.192'53	1.587.003'74
Wkłady:		
terminowe	153.214'54	
à vista	99.607'31	252.821'85
Rachunki bieżące (saldo kred.)		455.747'73
Redyskonto weksli		28.100'00
Banki krajowe		8.196'91
Wierzyciele hipoteczni		138.743'11
Różne rachunki		27.372'35
Procenty, prowizje i różne zyski		237.089'51
		<u>2.735.075'20</u>

Gwarancje . . . . . zł 203.633'68
Inkaso . . . . . zł 54.411'83

ZARZĄD Towarzystwa Teatrów Stołecznych, S. A. WARSZAWA, BIELAŃSKA 5

podaje do wiadomości, iż w sobotę dnia 5 marca 1932 r. o godz. 10 rano w lokalu Towarzystwa przy ulicy Bielańskiej 5, odbędzie się

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie, wybór przewodniczącego, sekretarza i asesora,
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok 1931; 4) Uchwała o rozdziale zysków względnie pokryciu strat; 5) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 6) Zaakceptowanie zakupu placu; 7) Przyjęcie do wiadomości poprawek w Statucie dokonanych przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu; 8) Sprawa zamiany akcji w myśl § 5 Statutu Spółki; 9) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 10) Wnioski i interpelacje.

PP. Akcjonariusze którzy pragną brać udział w Walnym Zgromadzeniu winni zgodnie z § 20 Statutu złożyć swoje akcje wzgl. świadectwa zastawowe lub depozytowe, Zarządowi Spółki na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

ZARZĄD

Zakładów Mechanicznych Bormann, Szwede i S-ka, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 9 marca 1932 r. o godz. 6 wieczorem odbędzie się w lokalu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, przy ul. Krakowskie Przedmieście Nr. 5

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Przedstawienie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za rok operacyjny 1930/31 oraz rachunku strat i zysków; 3) Wnioski Komisji Rewizyjnej; 4) Wybór członków Zarządu i określenie kompetencji poszczególnych członków; 5) Wybór Komisji Rewizyjnej; 6) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytów w instytucjach finansowych; 7) Upoważnienie Zarządu do sprzedaży nieruchomości tudzież majątku ruchomego spółki; 8) Wnioski Akcjonariuszów, które zostaną zgłoszone w myśl art. 54 prawa o spółkach akcyjnych.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej do dn. 2 marca 1932 r. przedstawić Zarządowi akcje lub kwity depozytowe państwowych lub prywatnych instytucji kredytowych, istniejących na zasadzie ustaw przez rząd zatwierdzonych, z wyszczególnieniem Nr.Nr. akcyj.

RADA SPÓŁKI AKCYJNEJ POD FIRMA

„Wileński Prywatny Bank Handlowy“, S. A.

niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów, zgodnie z §§ 27 i 28 Statutu Banku, że w dn. 21 marca 1932 r. o godz. 6 po poł. w lokalu Banku w Wilnie, przy ul. Mickiewicza Nr. 8. odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, oraz rachunku zysków i strat na 1931 r., podział zysków i udzielenie Radzie i Dyrekcji absolutorium; 3) Zatwierdzenie preliminarza wydatków na 1932 r.; 4) Ustalenie wynagrodzenia dla władz Banku z wyboru; 5) Wybory członków Rady i Komisji Rewizyjnej; 6) Walne wnioski.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zechcą złożyć w Dyrekcji Spółki Akcyjnej w Wilnie swoje akcje lub dowody depozytowe o złożonych na przechowanie akcjach w instytucjach kredytowych, najpóźniej do dn. 13 marca 1932 r. do godz. 12 w poł. (§ 24 Statutu). Upoważnienie na prawo głosu w formie listu winno być złożone w Dyrekcji Banku nie później, jak na trzy dni przed dniem Walnego Zgromadzenia (§ 25 Statutu). Termin zgłoszeń spraw dodatkowych (art. 57 Ust. o Sp. Akc.) upływa 7 marca 1932 r.

Zarząd Fabryki Mydeł i Perfum

„Warszawskie Laboratorium Chemiczne“, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 21 marca 1932 r. o godz. 5 pp. w biurze Zarządu w Warszawie, Złota 61 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Przyjęcie sprawozdania Komisji Rewizyjnej, oraz zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i bilansu Spółki za 1931 r. oraz kwitowanie Zarządu z czynności tego roku; 3) Podział zysków; 4) Zatwierdzenie budżetu i planu działania na 1932 r.; 5) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących i wybór Komisji Rewizyjnej; 6) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Upoważnienie dla Zarządu uzupełnienia swojej listy drogą kooptacji (§ 15); 8) Wnioski akcjonariuszów.

Na podstawie § 11 statutu Spółki powyższe Zgromadzenie będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych akcji.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć Zarządowi swe akcje lub odnośne kwity depozytowe.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 kapitału akcyjnego, mogą zgłosić swoje wnioski, nie później jak na 14 dni przed terminem Zgromadzenia.

DOM SZTUKI, S. A.

Bilans na dz. 1 lipca 1931 r.

STAN CZYNNY. — Kasa zł 6.139-21; Banki zł 851-22; Towary zł 27.799-27; Urządzenia i ruchomości zł 31.989-56; Weksle klientów zł 8.800-00; Dłużnicy zł 17.751-00; Rachunki różne zł 6.911-57; Sumy przejściowe zł 5.250-55; Strata za 1929/1930 r. zł 21.413-93; Straty za 1930/1931 r. zł 10.539-11; Razem zł 137.445-45.

STAN BIFRNY

Kapitał zapasowy zł 2.722-73; Fundusz amortyzacyjny zł 2.444-84; Banki zł 5.069-00; Wierzyciele zł 8.844-72; Komisanci zł 16.015-94; Niepodniesiona dywidenda zł 587-00; Sumy przejściowe zł 61-22; Akcepty zł 1.700-00; Razem zł 137.445-45.

Rachunek strat i zysków za 1930/31 r.

Rozchód zł 78.818-33; Przychód zł 68.279-22; Strata zł 10.539-11; Kapitał zapasowy zł 2.722-73 przenosi się na R/k Strat, pozostała zaś Strata w sumie zł 7.816-38 przenosi się na rok następny

WARSZAWSKA FABRYKA

Masowych Wyrobów Blaszanych „TŁOCZNIA”

S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w czwartek dn. 17 marca 1932 r. o godz. 17 odbędzie się w biurze fabrycznym w Warszawie. Przemysłowa 19,

ZWYCZAJNE ZGROMADZENIE WALNE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu. oraz podział zysków za 1931 r., a także zatwierdzenie budżetu na 1932 r.; 2) Wybór członków Zarządu i określenie ich uprawnień; 3) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 4) Ustanowienie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariuszom służy prawo zgłoszenia na porządek dzienny spraw dodatkowych, trybem i w terminie przewidzianym w art. 54 prawa o spółkach akcyjnych z 1929 r.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni dokonać formalności, przepisane art. 59 tegoż prawa.

W DOBIE KRYZYSU
GOSPODARCZEGO
OSZCZĘDZAJMY
PIENIĘDZY I CZASU

PODRÓŻUJMY STAŁE
SAMOLOTAMI

T A N I O
PRĘDKO i
WYGODNIE.

Polonia - Italia

Organ Izby Handlowej Polsko-Italskiej

Redaktor Naczelny Dr. LEON PAŃCZEWSKI

Komiteta Redakcyjny: Dr. A. Menotti Corvi,
Radca Handlowy Ambasady Italskiej w War-
szawie, Ks. Franciszek Radziwiłł, Prezes
Izby, Baron J. Dangel, Wiceprezes Izby,
Inż. Renato Sambri, Wiceprezes Izby oraz
Dr. W. Olszewicz

Na żądanie wysyłamy numery okazowe

Adres Redakcji i Administracji:
Wierzbowa 11, tel. 202-15.

PRENUMERATA ROCZNA WYNOŚI zł 40

AMERYKA

JEST NAJWIĘKSZYM
RYNKIEM NA ŚWIECIE
AMERYKAŃSKO-POLSKA

IZBA HANDLOWA
W STANACH ZJEDNOCZONYCH
149 East 67th Street New York City

POŚREDNICZY W NAWIĄZYWANIU
STOSUNKÓW HANDLOWYCH
POMIĘDZY AMERYKĄ A POLSKĄ

KUPCZE I PRZEMYSŁOWCZE POLSKII
po przybyciu do Nowego Yorku
UDAJ SIĘ ZARAZ DO IZBY

ROZMÓWISZ SIĘ TAM PO POLSKU, OTRZYMASZ
WSKAZÓWKI I POMOC BIUROWĄ ZA DARMO!
KORESPONDENCJA W JEZYKU POLSKIM

W POLSCE
załatwiał swe sprawy przez
Polsko - Amerykańską Izbę Handlową
Warszawa, Nowy Świat 72, tel. 26-62

BIBLIOTEKA EKONOMICZNA

TYGODNIKA

„POLSKA GOSPODARCZA”

DAWNEJ

„PRZEMYSŁ i HANDEL”

	i		i
1 — 18) bez serji — wyczerpane.			
19) Tom I — <i>J. Kulikowski</i> . — Bankowość polska i problem jej sanacji. 1926 (wyczerp.)	1'20	42) Tom XXIV — <i>Stefan Konopski</i> . — Ochrona celna w poszczególnych państwach w świetle badań międzynarodowych (wyczerp.)	1'00
20) „ II — <i>Dr. J. Podkomorski</i> . — O właściwej formie monopolu spirytusowego w Polsce, 1926	0'70	43) „ XXV — <i>Henryk Romanowski</i> . — Obrót bezgotówkowy (wyczerpane)	1'00
21) „ III — <i>Dr. F. Młynarski</i> . — Międzynarodowe znaczenie spadku złotego, 1926	1'50	44) „ XXVI — <i>Karol Bajer</i> . — Zarys uprzemysłowienia Woj. Łódzkiego ze specjalnym uwzględnieniem przemysłu włókienniczego	1'50
22) „ IV — <i>St. Pszczółkowski</i> . — Stabilizacja kursu złotego, 1926 (wyczerp.)	1'20	45) „ XXVII — <i>Dr. Stanisław Wachowiak</i> . — Targi i wystawy w Polsce	1'00
23) „ V — <i>Inż. Cz. Klarnier</i> . — Dorobek czterech miesięcy (dwie mowy program.), 1926	1'00	46) „ XXVIII — <i>Jan Miklaszewski</i> . — Ogólny rzut oka na rozwój produkcji leśnej i obrotu drzewnego Polski współczesnej	2'50
24) „ VI — <i>Dr. L. Barański</i> . — Uwagi nad obiegiem pieniężnym w Polsce w latach 1924 — 1926, 1926	1'50	47) „ XXIX — <i>Inż. Czesław Klarnier</i> . — Zagadnienie mieszkaniowe w niepodległej Polsce	2'00
25) „ VII — <i>F. Prochaska</i> . — Klauzula największego uprzywilejowania (wyczerp.)	1'50	48) „ XXX — <i>Inż. Jędrzej Moraczewski</i> . — Roboty publiczne	0'80
26) „ VIII — <i>A. Siebeneichen</i> . — Rozwój czy upadek portu gdańskiego (wyczerp.)	1'20	49) „ XXXI — <i>Władysław Gieysztor</i> . — Przedsiębiorstwa państwowe	1'00
27) „ IX — <i>J. Gieysztor</i> . — Tranzyt jako problem międzynarodowy	1'00	50) „ XXXII — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Wojna w życiu gospodarczym Polski	1'00
28) „ X — <i>Gustaw Taube jr.</i> — Komercjalizacja Warszawy	1'50	51) „ XXXIII — <i>Dr. Marcin Szarski</i> . — Bankowość polska (wyczerp.)	1'50
29) „ X — <i>Wincenty Jastrzębski</i> . — Zadania i metody pracy Komisji Ankietowej (wyczerp.)	1'00	52) „ XXXIV — <i>Inż. Dr. Stanisław Olszewski</i> . — Fosforyty polskie i ich znaczenie gospodarcze	1'00
30) „ XII — <i>Stanisław Pszczółkowski</i> . — Kredyty zagraniczne i ich rola w polskiej polityce kredytowej	2'50	53) „ XXXV — <i>Prof. Dr. Witold Staniewicz</i> . — Uwagi o reformie stosunków rolnych w Polsce	1'50
31) „ XIII — <i>Z. R. Gawroński</i> . — Zwalczenie trustów w Stanach Zjednoczonych	2'00	54) „ XXXVI — <i>Janusz Butler</i> . — Konkurencja portów bałtyckich w świetle współzawodnictwa kolei polskich i niemieckich	1'50
32) „ XIV — <i>S. Fr. Królikowski</i> . — W sprawie metody obliczania stawek celnych (wyczerp.)	1'50	55) „ XXXVII — <i>Adolf Peretz</i> . — Od kartelu do koncernu	3'00
33) „ XV — <i>St. Starzyński</i> . — Położenie klasy robotniczej po przewrocie majowym	1'20	56) „ XXXVIII — <i>J. Mieszalski</i> . — Wpływ wzrostu budżetów na obciążenie dochodu społecznego zagranicą i w Polsce	1'50
34) „ XVI — <i>J. Kulikowski</i> . — Rozbudowa miast i jej finansowanie	2'00	57) „ XXXIX — <i>Feliks Młynarski</i> . — Reforma waluty dewizowo-złotowej	1'50
35) „ XVI — <i>S. Szwalbe</i> . — Polityka państwa w zakresie obrotu żytem (wyczerpane)	2'00	58) „ XL — <i>Dr. Henryk Gruber</i> . — Stan kwestii mieszkaniowej w Polsce	1'00
36) „ XVII — <i>S. Starzyński</i> . — Stan Finansowy Polski w roku 1927	2'00	59) „ XLI — <i>Stanisław Sasorski</i> . — Podstawy rewizji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym	1'50
37) „ XIX — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Kapitał zagraniczny w przemyśle polskim (wyczerp.)	2'00	60) „ XLII — <i>Tadeusz Woynowski</i> . — Kształtowanie się cen chleba w Polsce	2'00
38) „ XX — <i>Henryk Rozenberg</i> . — Polityka Państwa w dziedzinie zaopatrzenia ludności w chleb (wyczerpane)	1'50	61) bez serji — <i>Stefan Starzyński</i> . — Rola Państwa w życiu gospodarczym	1'00
39) „ XXI — <i>Zygmunt Karpiński</i> . — Waluta złota i pozłacana	1'50	62) „ — <i>Stefan Starzyński</i> . — Życie gospodarcze a ustrój państwa	1'50
40) „ XXII — <i>Jerzy Lubowicki</i> . — Zasady reformy podatkowej	3'00		
41) „ XXIII — <i>Marjan Turski</i> . — Problem aktywizacji bilansu handlowego	3'00		

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH ORAZ BEZPOŚREDNIO W ADMINISTRACJI TYG. „POLSKA GOSPODARCZA” — WARSZAWA, ELEKTORALNA 2, POK. 26

„POLMIN”

PAŃSTWOWA FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH
SIEDZIBA DYREKCJI: LWÓW, ULICA SZPITALNA Nr. 1

TELEFONY: 2-48, 3-28, 39-20, 39-21

FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH
W DROHOBYCZU — TELEFON 105

REPREZENTACJA W WARSZAWIE
ul. Szkolna 2; telefony: 70-84, 114-75, 512-33 i 177-8

Reprezentacja w Gdańsku — Polish Petroleum Company — Krebsmarkt 7 — 8
Przedstawicielstwa zagraniczne we wszystkich stołecznych miastach Europy

POLECA ZNANE ZE SWEJ PIERWSZORZĘDNEJ JAKOŚCI

OLEJE I SMARY SAMOCHODOWE

Polmin AS, Polmin AL, Polmin AZ, Polmin AF, Polmin AP, Polmin AD i Polmin AT

OLEJE CYLINDROWE, ODPOWIEDNIE DO
WSZYSTKICH WARUNKÓW PRACY. WYSOKOGA-
TUNKOWE OLEJE ŁOŻYSKOWE. OLEJE DO
SILNIKÓW SPALINOWYCH, DO KOMPRESORÓW PO-
WIETRZNYCH I KOMPRESORÓW CHŁODNICZYCH.
OLEJE TURBINOWE I TRANSFORMATORO-
WE OLEJE WIERTNICZE. TŁUSZCZE MA-
SZYNOWE. SMARY DO LIN I KÓŁ ZĘBATYCH.
SMARY DO WÓZKÓW KOPALNIANYCH I OLEJE
OSIOWE. — PARAFINE, ŚWIECE, WAZE-
LINE TECHNICZNA. — BENZYNY: EKSTRAKCYJ-
NA, LOTNICZA, SAMOCHODOWĄ I MOTOROWĄ. —
NAFTE: RAFINOWANĄ I SILNOPŁOMIENNĄ. OLE-
JE GAZOWE. ASFALTY BEZPARAFINOWE I PARA-
FINOWE. SULFOKWASY, KWASY NAFTENOWE.

ODDZIAŁY W KRAJU:

BIAŁYSTOK, ul. Warszawska 7, tel. 10-34

KRAKÓW, ul. Szczepańska 9, tel. 15-82

LUBLIN ul. Krak. Przedm. 46, tel. 10-74

LWÓW, ul. Szpitalna 1, tel. 3-23

ŁÓDŹ, ul. Piotrkowska 152, tel. 6-27,

WARSZAWA, ul. Szkolna 2, tel. 714-75

POZNAŃ, ul. św. Marcina 18, tel. 35-36

SOSNOWIEC, ul. Naftowa 4, tel. 2-08

TORUŃ, ul. Mostowa 17, tel. 3-99

WILNO ul. Jagiellońska 8, tel. 1-72

SKŁADY WŁASNE I KOMISOWE:

BIAŁYSTOK, BIELSK PODLASKI, BIŁGORAJ, BĘDZIN, BRODY, BYDGOSZCZ, CHEŁM, DOLINA, DRO-
HOBYCZ, GARWOLIN, GDYNIA, GRUDZIĄDZ, JAROSŁAW, KALISZ, KIELCE, KOŃSKIE, KOŁOMYJA,
KOWEL, KRAKÓW, KRASNOSTAW, LIDA, LUBLIN, LUBARTÓW, LWÓW, ŁĘCZYCA, ŁOMŻA, ŁÓDŹ,
MIĘDZYRZEC PODLASKI, NOWOGRÓDEK, OPOCZNO, OSTROWIEC, OSTRÓW, PABJANICE, RADOM,
RADZYŃ, RÓWNE, RYKI, SANDOMIERZ, SAMBOR, SIEMIATYCZE, SIEDLCE, SKIERNIEWICE, SOBOLEW,
SOSNOWIEC, STANISŁAWÓW, STRYJ, TOMASZÓW MAZ., TORUŃ, TARNOPOL, WARSZAWA, WILNO,
WIELUŃ, WIERZBNIK, WÓLKOWYSK, WŁOCŁAWEK, ZDUŃSKA WOLA, ZŁOCZÓW, ŻYRARDÓW

WŁASNY PARK CYSTERNOWY

POCZTOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI P. K. O.

CENTRALA: WARSZAWA, JASNA 9
ADRES TELEGRAFICZNY: POKO

ODDZIAŁY: KATOWICE, KRAKÓW,
POZNAŃ, WILNO, ŁÓDŹ

C Z Y N N O Ś C I   B A N K O W E :

INKASO WEKSLI I INNYCH DOKUMENTÓW WIERZYTELNOŚCIOWYCH:

P. K. O. PRZYJMUJE DO INKASA WEKSLA I INNE DOKUMENTY (FRACHTY I T. P.) PŁATNE WE WSZYSTKICH MIEJSCOWOŚCIACH KRAJU. WALUTA ZAINKASOWANA DOPISYWANA JEST NATYCHMIAST NA KONTO WIERZYTELA.

PRZECHOWYWANIE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (DEPOZYTY):

ZŁOŻONE DO DEPOZYTU WALORY SĄ NIE TYLKO PRZECHOWYWANE, LECZ I ADMINISTROWANE, TO ZNACZY, ŻE P. K. O. BEZ DALESZYCH ZLECEŃ, SAMA DOKONUJE REALIZACJI ZAPADŁYCH KUPONÓW I WYŁOSOWANYCH PAPIERÓW, ORAZ PRZEPROWADZA KONWERSJE I NOWE EMISJE (CENTRALA W WARSZAWIE).

Z L E C E N I A   G I E Ł D O W E :

ZLECENIA GIELDOWE KUPNA I SPRZEDAŻY WYKONUJE P. K. O. NA WARUNKACH NAJKORZYSTNIEJSZYCH ŚCIŚLE WEDŁUG KART UMOWY (SZLUSÓW GIELDOWYCH). P. K. O. SKUPIJE RÓWNIEŻ KUPONY WALORÓW PAŃSTWOWYCH ORAZ REALIZUJE WYŁOSOWANE OBLIGACJE PAŃSTWOWE.
.. (CENTRALA W WARSZAWIE). ..

OBROT PIENIĘŻNY Z ZAGRANICĄ:

P. K. O. NA ZLECENIE UCZESTNIKÓW OBROTU CZEKOWEGO LUB OSZCZĘDNOŚCIOWEGO PRZEKAZUJE ZAGRANICĘ DOWOLNE KWOTY BĄDŹ TO CZEKAMI NA BANKI ZAGRANICZNE DO WSZYSTKICH ZNACZNIEJSZYCH PAŃSTW, BĄDŹ TO CZEKAMI PRZEKAZOWYMI NA URZĘDY CZEKOWO-POCZTOWE, JAK RÓWNIEŻ ZAPOMOCA PRZELEWÓW NA ZAGRANICZNE KONTA CZEKOWO-POCZTOWE DO AUSTRJI, BELGJI, DANJI, FRANCJI, CZECHOSŁOWACJI, HOLANDJI, JUGOSŁAWJI, LOTWY, NIEMIEC, SZWECJI, SZWAJCARJI.

PRZEKAZYWANE Z ZAGRANICY PIENIĄDZE DO POLSKI DOPISYWANE SĄ NA KONTA P. K. O. W POLSCE LUB PRZEKAZYWANE DO WSKAZANYCH MIEJSC ZAMIESZKANIA ADRESATÓW W KRAJU.

UDZIELANIE POŻYCZEK (LOMBARD):

UCZESTNICY OBROTU CZEKOWEGO I OSZCZĘDNOŚCIOWEGO MOGĄ OTRZYMYWAĆ POŻYCZKI LOMBARDOWE NA ZASTAW PAPIERÓW PAŃSTWOWYCH, KOMUNALNYCH ORAZ AKCYJ BANKU POLSKIEGO NA DOGODNYCH WARUNKACH.

WSZYSTKIE FORMALNOŚCI MOGĄ BYĆ ZAŁATWIANE RÓWNIEŻ W DRODZE KORESPONDENCJI. .. ..

SAFESY (CENTRALA I ODDZIAŁ W KRAKOWIE)

P. K. O. wynajmuje kasetki (safesy) różnych wymiarów na bardzo dogodnych warunkach